



KÖZBESZERZÉSI  
HATÓSÁG

2024. VI. évfolyam 1. szám

# KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ PLUSZ

# KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN **APP**RAKÉSZ!

## NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS



MENEDZSER ÉRTEŚÍTŐ   STATISZTIKÁK   FELHÍVÁSFIGYELŐ   HIRDETMÉNYEK   HATÁROZATOK

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltse le Ön is a Napi Közbeszerzést!



## 2024. VI. évfolyam 1. szám

### IMPRESSZUM

#### FELELŐS KIADÓ

**Dr. Kovács László PhD**

Közbeszerzési Hatóság, elnök

#### FELELŐS SZERKESZTŐ

**Dr. Kovács László PhD**

Közbeszerzési Hatóság, elnök

#### TISZTELETBELI SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI TAGOK:

**Dr. Varga Zs. András**

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar  
tanszékezet, egyetemi tanár

**Dr. Navracsics Tibor**

Közigazgatási és területfejlesztési miniszter

**Dr. Tátrai Tünde**

Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi tanár

**Prof. Dr. Boros Anita**

Greenology Zöldinnovációs Fenntarthatósági Tudásközpont,  
egyetemi tanár

**Prof. Dr. Herbert Küpper**

Institute of East European Law, Managing Director

**Prof. Gustavo Piga**

Professor of Economics at University of Rome Tor Vergata

**Dr. György László**

Gazdaságfejlesztési Minisztérium, kormánybiztos

#### SZERKESZTŐSÉG

Főszerkesztő:

**Dr. Kugler Tibor**

Közbeszerzési Hatóság, főtítkár

Szerkesztők:

**Dr. Várhomoki-Molnár Márta PhD**

Közigazgatási és Területfejlesztési

Minisztérium, Közbeszerzési

Szabályozási Főosztály, főosztályvezető

**Dr. Szeiffert Gabriella**

Közbeszerzési Hatóság, osztályvezető

Olvasószerkesztő:

**Dr. Kovács Dóra**

Közbeszerzési Hatóság, kabinetvezető

Szerkesztőségi titkár:

**Lónyainé Kaczur Piroska**

Tördelés és

Online megjelenés:

**Kovács Judit**

Közbeszerzési Hatóság, informatikai  
koordinátor

Lektorok:

**Dr. Kugler Tibor**

Közbeszerzési Hatóság, főtítkár

**Dr. Várhomoki-Molnár Márta PhD**

Közigazgatási és Területfejlesztési

Minisztérium, Közbeszerzési

Szabályozási Főosztály, főosztályvezető

A Közbeszerzési Értesítő Plusz havi rendszerességgel megjelenő lapszámaiban szereplő cikkek lektorálása a nyílt lektorálás elvével történik.

## TARTALOM

Szerkesztőbizottsági köszöntő (Dr. Kovács László PhD)... 2

A Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásai  
(Dr. Toma Barbara)..... 3

Jogorvoslati aktualitások (Dr. Horváth Éva LL.M.)..... 15

D.179/9/2023. számú határozat ..... 15

Közbeszerzési iránytű..... 25

Az öntisztázással kapcsolatos jogesetek bemutatása

II. rész

(Dr. Ferencz Nándor)..... 25

Az ajánlatok matematikai mérhetőségének joggyakorlata

- a közbeszerzési eljárások értékelési szempontjainak

jogi kérdései III. rész

(Dr. Pfeiffer Zsolt PhD)..... 35

Statisztika (Varga László)

Az uniós eljárásrendű közbeszerzési eljárások néhány

főbb statisztikai adata 2023 I-III. negyedévében..... 55



ISSN 2676-8860 (Nyomtatott)

ISSN 2631-1135 (Offline)

Honlap: <https://ertesitoplusz.kozbeszerzes.hu/>

Szerkesztőségi email cím: [ertesitoplusz@kt.hu](mailto:ertesitoplusz@kt.hu)

Nyomdai előkészítés:

**Classmate Studio Kft.**

Nyomdai munkák:

**Pátia Nyomda Zrt.**

## SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI KÖSZÖNTŐ

A Közbeszerzési Értesítő Plusz 2024. év januárjában megjelenő, első számának a *Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásait* bemutató rovata – egyebek mellett – a következő témákkal összefüggésben nyújt eligazítást a jogalkalmazók számára: villamos energia beszerzése, az összegezés helyes kitöltése, számítási hiba javítása, eredménytelenné nyilvánítás, valamint az alkalmassági követelményekkel összefüggő egyes kérdések.

A *jogorvoslati aktualitásokat bemutató rovatban* ismertetett jogeset a közbeszerzési szerződés jogsértő módosításával kapcsolatos, az ajánlatkérő azon felelősségével foglalkozik, mely szerint a felhívásban a szerződéskötés időpontját, és erre figyelemmel a teljesítési határidőt kellő gondossággal kell megállapítania.

A *Közbeszerzési iránytű rovatban* két írás kerül publikálásra. Az első írás az öntisztázással kapcsolatos egyes jogeseteket bemutató cikksorozat második része. A Szerző egy olyan jogesetet mutat be, mely egyrészt a megbízhatóság megállapításához szükséges együttműködési kötelezettség feltételeinek vizsgálata kapcsán hozott nívumot, másrészt a hamis adatszolgáltatás, mint kizáró ok megítélésének kérdésében is segítséget nyújthat. A kérelmező által kezdeményezett közigazgatási perben több fontos megállapítást is tett a bíróság, mely később is hatással volt az öntisztázás joggyakorlatára. A második szakcikk az ajánlatok matematikai mérhetőségének joggyakorlatát és a közbeszerzési eljárások értékelési szempontjainak jogi kérdéseit bemutató, három részben megjelenő cikk befejező része. A tanulmány az ajánlatok értékelésére vonatkozó főbb jogi kérdéseket részletesen tárgyalja, elsődlegesen a vonatkozó magyar joggyakorlat alapulvételével.

A *Statisztika rovat* az uniós eljárásrendű közbeszerzési eljárásoknéhány főbb statisztikai adatainak elemzését tartalmazza a 2023 I-III. negyedévére vonatkozóan.

**Dr. Kovács László PhD**

*felelős szerkesztő*

Közbeszerzési Hatóság

# A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

**Dr. Toma Barbara**, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság  
DOI: 10.37371/KEP.2024.1.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzési törvény és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

## 1. kérdés

*A kérdés arra irányul, hogy melyek a villamos energia beszerzésre vonatkozó, 2024-es évre alkalmazandó szabályok, értékhatárok? Amennyiben a villamos energia beszerzésre vonatkozóan van a Közbeszerzési Hatóság által készített útmutató, illetőleg az elektronikus felületen elérhető, úgy az állásfoglalást kérő kéri ennek a rendelkezésre bocsátását.*

### A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság jelzi, hogy a Közbeszerzési Hatóság az állásfoglalás kialakítása során kizárólag az állásfoglalás kiadásának időpontjában hatályos – illetőleg rendelkezésre álló – szabályozásból tud kiindulni, figyelemmel arra, hogy a Közbeszerzési Hatóság nem látja előre a 2024. évben esetlegesen bekövetkező olyan változásokat, iránymutatásokat, amelyek később adott esetben relevánsak lehetnek a villamos energia beszerzésére vonatkozóan is.

Fentiekre tekintettel a Közbeszerzési Hatóság az alábbiakban foglalja össze általánosságban a villamos energia beszerzéssel kapcsolatos, jelenleg irányadó – és rendelkezésre álló – főbb szabályokat, rendelkezéseket.

### A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 4. § (1) bekezdése alapján, a Kbt. 15. § (1) bekezdése szerinti értékhatárokat elérő értékű közbeszerzési szerződés, építési vagy szolgáltatási koncesszió (ideértve a védelmi és biztonsági tárgyú koncessziót is) megkötése érdekében a Kbt. 5-7. §-ában ajánlatkérőként meghatározott szervezetek a Kbt. szerinti közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárást kötelesek lefolytatni.

A Kbt. 4. § (1) bekezdése meghatározza tehát, hogy mely esetekben szükséges kötelező jelleggel közbeszerzési eljárást lefolytatni. Így a Kbt. alapján ajánlatkérőnek minősülő szervezeteknek, a megadott közbeszerzési értékhatárt elérő közbeszerzési szerződés, építési vagy szolgáltatási koncesszió megkötése esetén kötelező a Kbt. alkalmazása és – a becsült értéknek, valamint a Kbt. szabályainak megfelelő – közbeszerzési eljárás lefolytatása.

Megállapítható, hogy jelen esetben a közbeszerzés tárgyaként a villamos energia beszerzése került meghatározásra, amely a Kbt. hatálya alá tartozó, Kbt. 8. §-a alapján árubeszerzésnek minősül.

Az ajánlatkérői minőséget illetően, jelen esetben az állásfoglalás kérdésben foglaltak alapján az állásfoglalást kérő a Kbt. 5. § (1) bekezdés e) pontja alapján ajánlatkérőnek minősül.

Fentiekkel összefüggésben fel kell hívni a figyelmet a Kbt. 6. § (1) bekezdés b) pontjára is, mely szerint a Kbt. alkalmazásában – a közszolgáltató tevékenységének biztosítása céljából lefolytatott beszerzése során – közszolgáltató ajánlatkérő az 5. § (1) bekezdésében megha-

tározott szervezet, amennyiben az alábbiakban meghatározott közszolgáltató tevékenységet folytatja, vagy ilyen tevékenység folytatása céljából hozták létre:

b) gáz vagy hőenergia, villamos energia előállítása (termelése), szállítása vagy elosztása terén helyhez kötött hálózatok létesítése vagy üzemeltetése közszolgáltatás teljesítésének céljából, vagy ilyen hálózatok gázzal vagy hőenergiával, villamos energiával történő ellátása.

A közbeszerzési értékhatárok tekintetében a Kbt. 15. § (2)-(3) bekezdése tartalmazza, hogy az uniós értékhatárokat időszakonként az Európai Bizottság állapítja meg és teszi közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában, az egyes beszerzési tárgyak esetében alkalmazandó nemzeti értékhatárokat pedig a központi költségvetésről szóló törvényben évente kell meghatározni.

Az uniós értékhatárokat az Európai Bizottság főszabályként két évente vizsgálja felül, és amennyiben szükség van rá, hozzáigazítja a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) keretein belül született Kormánybeszerzési Megállapodásban rögzített értékhatárokhoz. A 2024. január 1. napjától – két évig - irányadó értékhatárok 2023. november 15. napján kerültek megállapításra a 2023/2495/EU (klasszikus ajánlatkérőkre vonatkozóan), a 2023/2496/EU (közszolgáltatók esetén), és a 2023/2497/EU (koncessziók esetén irányadó) bizottsági rendeletek által.

A nemzeti közbeszerzési értékhatárokat a Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvény 74. §-a tartalmazza, melynek megfelelően rögzíthető, hogy a 2024. január 1-jétől 2024. december 31-éig tartó időszakban hatályos nemzeti közbeszerzési értékhatárok nem fognak változni a jelenleg irányadó értékekhez képest.

Az irányadó közbeszerzési értékhatárokat – figyelemmel a Kbt. 15. § (5) bekezdésére – a Közbeszerzési Hatóság minden év elején közzéteszi honlapján. (A 2024. január 1-jétől irányadó közbeszerzési értékhatárokról szóló, Közbeszerzési Hatóság Elnökének tájékoztatója az alábbi linken érhető el:

<https://kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/elnoki-tajekoztatok/a-kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-tajekoztatoja-a-2024-január-1-jetol-iranyado-kozbeszerzesi-ertekhatarokrol/>)

Amennyiben egy ajánlatkérő villamos energia beszerzésére irányuló beszerzési igényének – Kbt. 19. § (3)

bekezdésére figyelemmel meghatározott – becsült értéke eléri, vagy meghaladja a közbeszerzési értékhatárt, abban az esetben közbeszerzési eljárás lefolytatása nem mellőzhető.

A nemzeti vagy uniós közbeszerzési értékhatárra tekintettel megválasztott eljárásrenden belül, egy adott beszerzéshez kapcsolódó konkrét eljárásfajta megválasztásában széles mérlegelési jogkör illeti meg az ajánlatkérőt annak megállapítása során, hogy - a beszerzési igényre is tekintettel - a közbeszerzési kötelezettségét mely eljárásfajta keretében gondolja a legoptimálisabb módon megvalósíthatónak. Hangsúlyos azonban, hogy minden esetben a választott eljárásfajta előírt jogszabályi feltételek, követelmények maradéktalan teljesülése szükséges a közbeszerzési eljárás jogszerű lefolytatásához.

Egy adott közbeszerzés megvalósításakor tehát a konkrét eljárásfajta megválasztása – valamennyi releváns körülmény ismeretében – mindig az ajánlatkérő saját mérlegelési, döntési körébe tartozik.

A Közbeszerzési Hatóság jelzi, hogy kifejezetten a villamos energia beszerzésére irányulóan a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács (a továbbiakban: Tanács) nem hozott létre útmutatót, tekintettel arra, hogy a Tanács nem olyan útmutatókat készít, amelyek egy eljárás lebonyolításának fázisait, az egyes szakaszokban alkalmazandó eljárási szabályokat, gyakorlati tudnivalókat tartalmazzák egy-egy konkrét beszerzési tárgyra vonatkozóan. A Tanács által létrehozott útmutatók különösen a jogalkalmazást általánosságban elősegítő, gyakorlatban adott esetben nehézséget okozó, Kbt. szerinti egyes tárgykörökre, eljárási cselekményekre, ezek részletes bemutatására, illetőleg a legfontosabb gyakorlati tapasztalatok ismertetésére, megtárgyalására helyezik a hangsúlyt.

## 2. kérdés

*Egy eljárásban a bírálóbizottság a bírálat során az alábbiakat állapítja meg:*

*„Ajánlatkérő a Kbt. 81. § (5) bekezdés és a felhívás VI.3.9) „További információk” pont (...) alpontjában foglaltak alapján a Kbt. 69. § (5) bekezdés szerinti bírálati cselekményeket a) xx, b) yy ajánlattevők vonatkozásában NEM végezte el.”*

*A kérdés arra irányul, hogy a Kbt. 81. § (5) bekezdés előírása esetén, az összegezés kitöltésével kapcsolatban miként jár el helyesen az ajánlatkérő? Ha az el nem bírált ajánlattevők az*

„V.2.6) A Kbt. 69. § (5) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyott ajánlat(ok)” pontban, vagy a „VI.1.10) További információk” pontban kerülnek megnevezésre? Helyes-e az a kitöltés, ha az el nem bíralt ajánlattevők nem kerülnek feltüntetésre az „V.2.2) Az érvényes ajánlatot tevők” között, mivel esetükben nem került megállapításra sem érvényesség, sem érvénytelenség?

#### **A Közbeszerzési Hatóság válasza:**

Az ajánlatkérőnek az elektronikus közbeszerzési rendszer (a továbbiakban: EKR) által biztosított technikai lehetőségek figyelembevételével kell eljárnia az összegezés elkészítése tekintetében.

#### **A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:**

Közbeszerzési jogi szempontból annak van elsősorban relevanciája, hogy az összegezésből – egyéb vonatkozó pont hiányában, a „további információk” rovatban feltüntetett információkból – kitűnjön, hogy amennyiben nem került sor egyes ajánlattevők ajánlatának bírálatára – így az adott ajánlat(ok) érvényességének/érvénytelenségének megállapítására sem -, akkor ennek mi az indoka, mely Kbt. szerinti rendelkezés adott erre jogszerű alapot.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint helyes az a kitöltés, ha az el nem bíralt ajánlattevők nem kerülnek feltüntetésre az „V.2.2) Az érvényes ajánlatot tevők” között, figyelemmel arra, hogy esetükben nem került megállapításra sem az érvényesség, sem az érvénytelenség.

### **3. kérdés**

*Az ajánlatkérő európai uniós támogatás keretén belül kíván építési beruházást megvalósítani. A pályázat keretén belül közbeszerzési eljárás került lefolytatásra a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pont szerinti nyílt eljárás keretében. Az eljárás során részajánlattétel volt biztosított.*

*Az ajánlatkérő az értékelést és a bírálatot követően megküldte az összegezést az ajánlattevők részére. Az eljárás valamennyi rész tekintetében eredményes volt.*

*Az ajánlatok elbírálásáról megküldött összegezés kiküldését követően az ajánlatkérő megkötötte valamennyi rész tekintetében a nyertes ajánlattevővel a vállalkozási szerződést. A vállalkozási szerződés megkötését követően derült ki, hogy az eljárás egyik részében a benyújtott költségvetés számítási hibát tartalmazott. A számítási hiba eredményeképpen az ajánlati ár alacsonyabb, mint a felolvasólapon szereplő ajánlati*

*ár, tehát a számítási hiba a vállalkozói díj csökkenését alapozza meg. A magasabb ajánlati ár szerepel az összegezésben és a megkötött szerződésben is. Az eltérés 3,6 %-os mértékű. A számítási hibát az ajánlatkérő az ajánlat bírálati során nem észlelte.*

*Az ajánlati ár a számítási hiba javítása esetén kevesebb, így az értékelést, valamint az eljárás eredményét nem befolyásolta, azonban az összegezés kiküldésétől már 20 nap eltelt, így az összegezés módosítása már nem lehetséges a Kbt. 79. § (4) bekezdés alapján.*

*Tekintettel arra, hogy az értékelést és az eljárás eredményét nem befolyásolta az utólagosan észlelt számítási hiba, lehetséges-e a számítási hibát utólagosan a Kbt. 141. § (2) bekezdésében meghatározott „de minimis” szerződésmódosítással kezelni, amely keretében a szerződő felek a vállalkozói díjat csökkentik a számítási hiba javítás eredményeként meghatározott összegre?*

#### **A Közbeszerzési Hatóság válasza:**

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint, amennyiben az ajánlatkérő nem a jogszabályoknak megfelelően folytatja le a közbeszerzési eljárást, abban az esetben a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt jogorvoslati eljárást kezdeményezhet önmaga ellen.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az állásfoglalás kérdésben leírt esetben nem tehetik semmissé utólagosan a számítási hiba javításával kapcsolatos mulasztást, mint jogsértést a szerződő felek egy, a Kbt. 141. § (2) bekezdés szerinti szerződésmódosítás által.

#### **A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:**

A Kbt. 71. § (11) bekezdése alapján, ha az ajánlatkérő az ajánlatban az értékelésre kiható számítási hibát észlel – a hiba és a javítandó érték, valamint a javítás eredményeként meghatározott érték megjelölésével –, felhívja az ajánlattevőt annak javítására. A számítási hiba javításának az eredményét az ajánlatkérő akként állapítja meg, hogy a közbeszerzés tárgya elemeinek tételesen meghatározott értékeit (az alapadatokat) alapul véve kiszámítja az összesített ellenértéket vagy más – az ajánlatban megtalálható számításra alapuló – adatot. Ha a számítási hiba javítását nem, vagy nem az előírt határidőben, vagy hibásan teljesítették, az ajánlat érvénytelen.

A Kbt. 79. § (4a) bekezdésével összhangban, ha az ajánlatkérő az eredmény megküldését követően észleli, hogy az eredmény (eredménytelenség) jogszabálysértő

volt, legfeljebb a jogszabálysértés orvoslásához szükséges terjedelemben a Kbt. 79. § (4) bekezdésben meghatározott határidőn belül jogosult – a Kbt. 2. § (1)–(3) bekezdésében foglalt alapelvek figyelembevételével – az eljárás szabályszerűségének helyreállításához szükséges, a bíralat vagy az értékelés körébe tartozó eljárási cselekményeket megtenni, ha az eljárásban történt jogszabálysértés ezen eljárási cselekmények útján orvosolható.

A Kbt. 79. § (4b) bekezdése rögzíti továbbá, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzéshez támogatást nyújtó vagy a közbeszerzések jogszabályban előírt ellenőrzését végző szerv megállapítása alapján a Kbt. 79. § (4) bekezdésben foglalt határidőn túl is megteheti a Kbt. 79. § (4a) bekezdés szerinti cselekményeket és módosíthatja az összegezést, ha a szerződés megkötésére még nem került sor.

A Kbt. 131. § (1) bekezdésének megfelelően, eredményes közbeszerzési eljárás alapján a szerződést a nyertes ajánlattevővel – közös ajánlattétel esetén a nyertes ajánlattevőkkel – kell írásban megkötni a közbeszerzési eljárásban közölt végleges feltételek, szerződéstervezet és ajánlat tartalmának megfelelően.

A számítási hibára vonatkozó, illetőleg azt érintő, fentiekben idézett jogszabályi rendelkezések alapján rögzíthető, hogy fő szabály szerint a számítási hiba javítására a Kbt. alapján az ajánlattételt követően, de még az ajánlatok elbírálásáról szóló írásbeli összegezés kiküldését megelőzően, az eljárás bírálati szakaszában van mód. Annak tényét tehát, hogy az adott ajánlatban van-e számítási hiba, az ajánlatkérőnek elsődlegesen a bíralat keretében szükséges megvizsgálnia, majd a számítási hiba észlelése esetén szükséges felhívnia az ajánlattevőt annak javítására a Kbt. 71. § (11) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

Amennyiben egy ajánlatban van számítási hiba, ugyanakkor ennek észlelése nem történik meg a bírálati szakaszban, akkor a Kbt. jogszerű lehetőséget biztosít arra, hogy – ha az eljárásban történt jogszabálysértés ezen eljárási cselekmény útján orvosolható – az eljárás szabályszerűségének helyreállításához szükséges mértékig az ajánlatkérő megtegye a bíralat vagy az értékelés körébe tartozó eljárási cselekményeket (így pl. a számítási hiba javítását is) az írásbeli összegezés ajánlattevők részére történő megküldésétől számított huszadik napig. Ezen húsz napos időtartamon túl kizárólag akkor van a Kbt. alapján jogszerű lehetőség a számítási hiba

javításának elvégzésére és az összegezés módosítására, amennyiben az a közbeszerzéshez támogatást nyújtó vagy a közbeszerzések jogszabályban előírt ellenőrzését végző szerv megállapítása alapján szükséges, és a szerződés megkötésére még nem került sor.

Az állásfoglalás kérés alapján nem vizsgálható és nem állapítható meg, hogy a kérdéses esetben valóban számítási hiba történt-e, tehát pl. nem az ajánlat megváltoztatása, az ajánlati kötöttség megsértése – és az ajánlat ennek eredményeképpen történő érvénytelenítése – történt volna-e meg, ha ezt az utólag észlelt hibát az ajánlatkérő a megfelelő időben, még a bírálati szakaszban észreveszi. Ennek okán a Közbeszerzési Hatóság az állásfoglalás kialakítása során – az állásfoglalást kérő ezirányú nyilatkozatára tekintettel – előfeltételként elfogadta, hogy jelen esetben valóban számítási hiba merült fel az ajánlatban, és az utólag észlelt hiba az eljárás bírálati szakaszában a számítási hiba javítására irányuló eljárási cselekménnyel jogszerűen kezelhető lett volna az ajánlatkérő és az ajánlattevő által.

Ugyanakkor, az állásfoglalás kérésben foglalt esetben már lezárult az eljárás bírálati szakasza, és eltelt az a húsz napos időtartam is, amelyen belül még adott esetben lehetőség lett volna a számítási hiba javításának jogszerű elvégzésére a Kbt. 79. § (4a) bekezdése alapján, valamint a Kbt. 79. § (4b) bekezdés szerinti eset sem áll fenn. Emellett a szerződés megkötésére is sor került már, méghozzá olyan, az árra vonatkozó tartalommal, amely nem felel meg a ténylegesen megajánlott összártnak, melyből adódóan a Kbt. 131. § (1) bekezdésének sem felel meg maradéktalanul a szerződés megkötése.

Fentiekből látható, hogy a számítási hiba javítására a Kbt.-ben foglaltaknak megfelelően, az állásfoglalás kérésben körülírt esetben már nincs jogszerű lehetőség.

A Kbt. 141. § (2) bekezdése szerinti szerződésmódosítási joggal összefüggésben az állásfoglalás kérés szempontjából az alábbiak emelhetők ki.

A Kbt. 141. § (2) bekezdése alapján a szerződés – a (4) vagy (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül – új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, ha a módosítás eredményeként az ellenérték növekedése – vagy több módosítás esetén azok nettó összértéke – nem éri el az alábbi értékek egyikét sem

a) az uniós értékhatárt elérő értékű eredeti szerződés esetén az uniós értékhatárt;



b) szolgáltatás, árubeszerzés és építési vagy szolgáltatási koncesszió esetén az eredeti szerződés értékének 10%-át, építési beruházás esetén az eredeti szerződéses érték 15%-át;

és a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét, valamint illeszkedik az eredeti szerződés jellegéhez.

A Kbt. 141. § (3) bekezdése szerint a fenti szabályokat arra a szerződésmódosításra lehet alkalmazni, amely a szerződés értékének változásával jár, a szerződéses jogviszony több elemét érintő módosítás esetén a módosítás azon elemeire, amelyek az érték változásával összefüggenek. Nem alkalmazható a Kbt. 141. § (2) bekezdése a szerződésmódosításra akkor, ha a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárást az ajánlatkérő olyan szabályok szerint indította meg, amelyek nem lettek volna jogszerűen alkalmazhatók, ha az ajánlatkérő az eljárás becsült értékét a szerződésmódosítást követő értékét figyelembe véve határozta volna meg.

A Kbt. 141. § (2) bekezdés alkalmazhatóságának feltétele a szerződéses ellenérték változása, valamint az, hogy a módosítás nem változtathatja meg a szerződés általános jellegét, és illeszkednie kell az eredeti szerződés jellegéhez. Fontos rögzíteni, hogy a Kbt. 141. § (2) bekezdésében hivatkozott „a (4) vagy (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül” fordulat nem értelmezhető úgy, hogy a szerződés a Kbt. 141. § (2) bekezdése alapján indokolás nélkül módosítható. A közbeszerzési szerződés módosításának minden esetben valós és okszerű indokon kell alapulnia, figyelemmel a Kbt. alapelvi követelményeire is.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 141. § (2) bekezdés szerinti szerződésmódosítással nem lehet semmissé tenni egy, a közbeszerzési eljárás lefolytatása közben vétett hibát, jelen esetben azt, hogy sem az ajánlatkérő, sem az ajánlattevő nem vette észre az ajánlatban fellelhető számítási hibát, amelyet az eljárás során még jogszerűen javítani lehetett volna.

A rendelkezésre álló információk alapján az rögzíthető, hogy a számítási hiba eredményeképpen a megajánlott ár csökkenne, vagyis nem változtatná meg az értékelés sorrendjét és a nyertes ajánlattevő személyét (amennyiben valóban számítási hibáról van szó), azonban ettől függetlenül még megvalósult a mulasztás, mert elmaradt egy olyan eljárási cselekmény megtétele a közbeszerzési eljárás lefolytatása során, amely által jogszerű-

en, a megfelelő időben még javítani lehetett volna a megajánlott egységárak alapján az ajánlati ár végösszegét, melynek eredményeképpen a megkötött szerződésben – illetőleg az ajánlatok elbírálásáról szóló írásbeli összegezésben, valamint az eljárás eredményéről szóló tájékoztató hirdetményben – is már a megfelelő ajánlati ár került volna feltüntetésre.

A Kbt. 148. § (1)-(2) bekezdéseiből következően az ajánlatkérő a Közbeszerzési Döntőbizottság jogorvoslati eljárása iránti kérelmet nyújthat be önmaga ellen. Figyelemmel arra, hogy a közbeszerzési eljárás lefolytatása alatt olyan jogsértés történt, amelyre nem került volna sor, ha a számítási hibaként jelölt problémát az ajánlatkérő a bírálat során észreveszi és a szükséges eljárási cselekményeket elvégzi, ezért a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint – valamennyi körülményt feltárva és rendelkezésre bocsátva – a hiba megítélését, orvoslását illetően a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz szükséges fordulnia az ajánlatkérőnek.

#### 4. kérdés

*Az állásfoglalás kérdésben foglaltak szerint egy helyi önkormányzat ajánlatkérő európai uniós pályázat keretében építési beruházást valósít meg, melyre egyebek mellett irányadók a Kbt. és a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet (a továbbiakban a 4. kérdés alkalmazásában: Korm. rendelet) előírásai.*

*Az ajánlatkérő a rendelkezésre álló fedezet hatékony felhasználása érdekében a közbeszerzési eljárás műszaki tartalmát megbontja nem opciós és opciós munkákra. Az opciós építési munkák megrendelésére a nyertes ajánlatban szereplő ajánlati ár és a rendelkezésre álló fedezet összevetése alapján kerülhet majd sor azzal, hogy az ajánlatkérő kizárólag a nem opciós munkák megrendelésére kötelezett, az opciós munkák megrendeléséről szabadon dönthet.*

*Az ajánlatkérő az eljárás becsült értékét – az opciós munkák értékét is figyelembe véve – nettó 295 millió forintban határozta meg, erre tekintettel nemzeti nyílt közbeszerzési eljárást kíván lefolytatni a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja szerint. A rendelkezésre álló fedezet összege nem éri el a nettó 300 millió forintot. Tekintettel a becsült értékre, az eljárás ellenőrzése körében a Korm. rendelet 180–181. §-a utóellenőrzés lefolytatását írja elő.*

*Amennyiben a nyertes ajánlattevő ajánlatában szereplő ajánlati ár (mely értékelési szempont, és egyösszegű árként tartalmazza az opciós munkák értékét is) meghaladja a nettó 300*

millió forintot, úgy a szerződésben szereplő teljes szerződéses ár is magasabb lesz 300 millió forintnál. Ez esetben a Korm. rendelet szabályaira is kihat-e a Kbt. 114. § (8) bekezdése, azaz eredménytelenné kell-e nyilvánítani az eljárást az ajánlatkérőnek kizárólag amiatt, hogy az eljárás ellenőrzése körében nem a Korm. rendelet 182–193. §-ai szerint járt el? Túlmutat-e a Kbt. hivatkozott előírása a Kbt. keretein, és kiterjesztően kell-e értelmezni, adott esetben akár a Korm. rendelet szabályaira vonatkozóan is?

#### **A Közbeszerzési Hatóság válasza:**

A Kbt. 114. § (8) bekezdésében körülírt, eljárás eredménytelenségét kiváltó ok a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt.-ben szereplő eljárási szabályokkal (különösen a megfelelő eljárásrend, eljárásfajta megválasztásával) kapcsolatos, így nem függ össze a Korm. rendelet szerinti, közbeszerzési eljárások ellenőrzésére vonatkozó szabályoknak való megfeleléssel, vagy annak hiányával.

A Korm. rendelet szabályainak értelmezésére, az ellenőrzésre irányuló szabályoknak való megfelelés megítélésére a Közbeszerzési Hatóságnak nincs hatásköre, ezért a Korm. rendelet rendelkezéseivel összefüggő kérdések vonatkozásában javasolt az illetékes irányító hatóság megkeresése.

#### **A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:**

Tekintettel az erre irányulóan feltett kérdés hiányára, illetőleg arra, hogy a Közbeszerzési Hatóság konkrét ügyekben nem foglalhat állást, a Közbeszerzési Hatóság csupán általánosságban felhívja a figyelmét az állásfoglalás kérelmben jelzett, értékelésre irányuló konstrukció esetleges felülvizsgálatára, mely szerint az értékelési szempont egy olyan egyösszegű ajánlati ár lenne, amely tartalmazza azon opciós munkák értékét is, amelyeket az ajánlatkérő nem köteles megrendelni, és amelyeket kizárólag a nem opciós munkákra megajánlott árak és a rendelkezésre álló anyagi fedezet tükrében kíván majd igénybe venni. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az opciót is tartalmazó egyösszegű ajánlati ár, mint értékelési szempont adott esetben alkalmas lehet a verseny torzítására, figyelemmel arra, hogy akár olyan eset is előfordulhat, hogy egy gazdasági szereplő a nem opciós munkák tekintetében jóval magasabb ajánlati (egység)ára(ka)t ad meg, mint az ezzel összefüggésben meghatározott becsült érték, az opciós munkák tekintetében pedig alacsonyabbat. Ennek eredményeképpen összességében kedvezőbb is lehet az ajánlata – és így az

eljárás nyertese is lehet – egy olyan gazdasági szereplővel szemben, aki pl. a nem opciós munkák tekintetében a becsült értékkel arányban álló ajánlatot ad, ugyanakkor az opciós munkák tekintetében magasabbat.

A Kbt. 114. § (8) bekezdésével összhangban, ha az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevővel történő szerződéskötés esetén a szerződés értéke a becsült értéket meghaladná, és az ajánlatkérő az eljárást olyan szabályok szerint indította meg, amelyek nem lettek volna jogszerűen alkalmazhatók, ha az ajánlatkérő az eljárás becsült értékeként ezt a szerződéses értéket határozta volna meg, az ajánlatkérő köteles az eljárást eredménytelenné nyilvánítani.

A Kbt. 114. § (8) bekezdése a nemzeti eljárásrendben speciális eredménytelenségi okot tartalmaz, melynek megfelelően az ajánlatkérőt a benyújtott ajánlatok alapján további vizsgálati kötelezettség terheli.

Amennyiben

- az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevővel történő szerződéskötés esetén a szerződés értéke a becsült értéket meghaladná, és

- az ajánlatkérő az eljárást olyan szabályok szerint indította meg, amelyek nem lettek volna jogszerűen alkalmazhatóak, ha az ajánlatkérő az eljárás becsült értékeként ezt a szerződéses értéket határozta volna meg,

abban az esetben az ajánlatkérő köteles az eljárást eredménytelenné nyilvánítani.

Ilyen eset akkor fordulhat elő, ha az ajánlatkérő által a nemzeti eljárásrend szabályai szerint lefolytatott közbeszerzési eljárás eredményeként megkötendő szerződés értéke eléri vagy meghaladja az uniós közbeszerzési értékhatárt, illetőleg, ha az ajánlatkérő építési beruházás tárgyú beszerzési igénye vonatkozásában a Kbt. 115. §-a szerinti eljárást folytatott le, azonban az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevővel kötendő szerződés értéke eléri vagy meghaladja a 300 millió forintot. (Utóbbi példa jelen esetben nem bír relevanciával, figyelemmel arra, hogy az állásfoglalás kérelmi szerinti esetben európai uniós alapokból finanszírozott beszerzési igényről van szó, melynek eredményeképpen a Kbt. 115. § szerinti eljárásfajta – a Kbt. 115. § (1) bekezdésének megfelelően – nem alkalmazható.)

Fenti példákból is látszik, hogy a Kbt. 114. § (8) bekezdése szerinti, Kbt. eljárási szabályaival kapcsolatos

eredménytelenségi ok nem függ össze a Korm. rendelet szerinti, közbeszerzési eljárás ellenőrzésére vonatkozó szabályokkal.

A Korm. rendelet IX. fejezete szerinti, közbeszerzési eljárások ellenőrzésére vonatkozó szabályok megsértése, be nem tartása tekintetében a Korm. rendelet vonatkozó rendelkezéseit szükséges vizsgálat alá vetni. Ezzel összefüggő jogértelmezési kérdés esetén pedig javasolt az illetékes irányító hatósághoz fordulni.

## 5. kérdés

*Az állásfoglalás kérsben hivatkozott Kbt. 36. § (1) bekezdés, Kbt. 46. § (1) bekezdés és Kbt. 138. § (3) bekezdés alapján a kérdés arra irányul, hogy a Kbt. 138. §-a ellenére korlátozott-e a nyertes ajánlattevő alvállalkozó bevonási joga az alábbi esetekben.*

1. Keretmegállapodás alapján több nyertessel kötött szerződés teljesítési szakaszában az első helyezett nyertes ajánlattevőnek van-e joga bevonni alvállalkozónak a sorban utána lévő szerződött partnert?

2. Általánosságban a szerződés teljesítése során a nyertes ajánlattevő bevonhat-e a teljesítésbe alvállalkozóként olyan gazdasági szereplőt, aki ugyanabban a közbeszerzési eljárásban ajánlattevőként szerepelt?

### A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontja a folyamatban lévő közbeszerzési eljárás során tilalmazza valamely ajánlattevő/részvételre jelentkező egy másik ajánlatban/részvételi jelentkezésben alvállalkozóként történő megjelenését. A közbeszerzési eljárás az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzétételével zárul le. A közbeszerzési eljárás lezárulását követően, utólagosan bevont alvállalkozók tekintetében a Kbt. 138. § (3) bekezdése lesz az irányadó, ez esetben azonban, ha az alvállalkozó gazdasági szereplő ajánlattevőként vagy részvételre jelentkezőként szerepelt a megelőző közbeszerzési eljárásban, az ajánlatkérőt fokozott felelősség terheli az alapelvi sérelmek elkerülése, különösen a verseny tisztaságának biztosítása tekintetében.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 2. § szerinti alapelvekre tekintettel kell eljárnia az ajánlatkérőnek a keretmegállapodás második részében megkötött szerződések teljesítése során bevont alvállalkozók tekintetében is. Nincs tehát a Kbt.-ben konkrétan rögzített akadálya annak, hogy a keretmegállapodásban

szerződött egyik ajánlattevő a keretmegállapodás alapján kötött szerződés teljesítése során hozott döntése alapján a szerződéskötést követően egy másik szerződött ajánlattevőt alvállalkozóként vonjon be a teljesítésbe, figyelemmel kell azonban lenni a Kbt. 2. § szerinti alapelvekre.

A Közbeszerzési Hatóság azonban felhívja a figyelmet arra az esetre, amikor a nyertes ajánlattevőként szerződő fél az alvállalkozóként utólag bevont másik ajánlattevővel/részvételre jelentkezővel az alvállalkozóként történő igénybevételről már a közbeszerzési eljárás alatt megállapodott, ami súlyos jogsértést valósíthat meg, mely indokoltá teheti a Kbt. 36. § (2)-(3) bekezdéseinek alkalmazását.

### A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontja alapján az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező ugyanabban a közbeszerzési eljárásban – részajánlat-tételi lehetőség biztosítása esetén ugyanazon rész tekintetében – más ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező alvállalkozójaként nem vehet részt.

A Kbt. 36. § (1) bekezdése a gazdasági szereplők közötti kapcsolatok olyan felsorolását tartalmazza, amelyek a verseny tisztaságának biztosítása érdekében tilalmazottak a közbeszerzési eljárásokban. Ennek alapján a gazdasági szereplők nem vállalhatnak többféle szerepet ugyanabban a közbeszerzési eljárásban.

A Kbt. 36. § (1) bekezdése tehát a többszörös megjelenés tilalmát a közbeszerzési eljárásban való részvételre vonatkozóan állapítja meg, ennek megfelelően az alvállalkozók tekintetében a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pont szerinti tilalom is az ugyanazon közbeszerzési eljárásban megvalósuló többszörös megjelenést tilalmazza [lásd: D.443/12/2019. számú döntőbizottsági határozat 52-55. pontjait].

A Kbt. 37. § (2) bekezdés utolsó mondata alapján a közbeszerzési eljárás az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzétételével zárul le. Ennek megfelelően, ha a közbeszerzési eljárás lezárása után kerül sor új alvállalkozó bevonására, akkor a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása fogalmilag kizárt, mivel annak egyik feltétele, hogy arra még a közbeszerzési eljárás során kerüljön sor.

Fentiekből következően a Kbt. 36. § (1) bekezdés b) pontja szerinti tilalom a közbeszerzés alapján megkötött

szerződésre vonatkozóan már nem alkalmazható. A szerződés teljesítése során bevont alvállalkozók tekintetében a Kbt. 138. § (3) bekezdés első mondata lesz irányadó, mely alapján az ajánlatkérő nem korlátozhatja az ajánlattevő jogosultságát alvállalkozó bevonására, csak akkor, ha az eljárás során a Kbt. 65. § (10) bekezdés szerinti lehetőséggel élt. Ennek megfelelően az ajánlatkérő nem korlátozhatja a szerződés teljesítésébe olyan alvállalkozó utólagos bevonását sem, aki a szerződés-kötést megelőző közbeszerzési eljárásban részvételre jelentkezőként/ajánlattevőként vett részt.

Hangsúlyos ugyanakkor felhívni a figyelmet a Kbt. 2. § (1) bekezdés szerinti verseny tisztaságát előíró, illetve a Kbt. 2. § (3) bekezdés szerinti jóhiszeműség és tisztesség követelményét előíró alapelvekre is, mely alapján amennyiben felmerül, hogy a nyertes ajánlattevőként szerződő fél az alvállalkozóként utólag bevont másik ajánlattevővel/részvételre jelentkezővel az alvállalkozóként történő igénybevétele már a közbeszerzési eljárás alatt megállapodott, azáltal súlyos jogsértés valósulhat meg, mely indokoltá teheti a Kbt. 36. § (2)-(3) bekezdéseinek alkalmazását.

A Kbt.-ben rögzített alapelveknek a keretmegállapodás alapján történő beszerzések során is érvényesülniük kell. Keretmegállapodás esetében a többszörös megjelenés tilalmára vonatkozó szabályok a keretmegállapodást megelőző közbeszerzési eljárás során érvényesítendőek, ugyanakkor a Kbt. 2. § szerinti alapelvekre a keretmegállapodás alapján történő beszerzések során is figyelemmel kell lenni, annak érdekében, hogy az egyedi szerződések elnyeréséig ténylegesen biztosított legyen a megfelelő verseny. Amennyiben tehát a keretmegállapodás több ajánlattevővel került megkötésre, nincs kifejezetten erre az esetre rögzített, Kbt.-ben foglalt akadálya annak, hogy a keretmegállapodás második részében az egyik ajánlattevő bevonásra kerülhessen alvállalkozóként egy másik ajánlattevő által elnyert beszerzés teljesítésébe, ugyanakkor az ily módon való részvétel nem eredményezheti a Kbt. 2. §-ában – különösen annak (1) bekezdésében – foglalt alapelvek sérelmét.

A Közbeszerzési Hatóság felhívja a figyelmet az ajánlatkérőnek a fenti helyzetekben fennálló fokozott felelősségére a verseny tisztaságának érvényesülése érdekében, ugyanis az ajánlatkérővel szemben támasztott elvárás az, hogy megítélje, hogy a fentiek szerinti alvállalkozóként történő bevonás a Kbt. alapelveinek

megsértését valósítja-e meg, amelynek során az esetleges versenykorlátozó, illetve egyéb, a verseny tisztaságát sértő helyzeteket vizsgálnia, továbbá az ezt eredményező megállapodások fennállását megfelelően alátámasztania, bizonyítania kell.

A közbeszerzési eljárásban részt vevő ajánlattevőnek a szerződés teljesítése során alvállalkozóként való megjelenése adott esetben a Kbt. szabályainak megkerülését, illetve a Kbt. alapelveinek – különösen a Kbt. 2. § (1) és (3) bekezdéseinek – megsértését vetheti fel, tekintettel arra, hogy ez a helyzet fokozott mértékben teremthet lehetőséget a gazdasági szereplők számára, hogy tevékenységüket jogellenesen összehangolják egy-egy közbeszerzési eljárás kimenetele, illetve a teljesítés megvalósítása érdekében.

## 6. kérdés

*Az ajánlatkérő 1 db gépjárművet kíván beszerezni, amely vonatkozásában közbeszerzési eljárás lefolytatására köteles.*

*Az előírni kívánt alkalmassági követelmény:*

*„Alkalmatlan az Ajánlattevő, ha nem rendelkezik az ajánlati felhívás feladásától visszafelé számított 3 évben (36 hónap) az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően teljesített alábbi referenciával: Legalább 1 db gépjármű leszállítására vonatkozó szerződészerűen teljesített referenciával.”*

*Helyesen jár-e el az ajánlatkérő, amennyiben a fentiekben leírt alkalmassági követelményt alkalmazza az eljárásában?*

### A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint, amennyiben az ajánlatkérő beszerzési igénye 1 db áru beszerzésére irányul, amellyel kapcsolatban további mennyiségi szempontok meghatározása nem lehetséges, úgy az alkalmassági követelmények előírása körében referencia követelményként elfogadható az „1 db” mennyiségi meghatározás.

### A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 65. § (5) bekezdése alapján a Kbt. 65. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelő ténylegesen szükséges mértékű előírásnak a referenciák körében azt kell tekinteni, ha az ajánlatkérő az adott közbeszerzés – a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított – értékének legfeljebb 75%-át elérő összegű, mennyiségi meghatározás esetén az adott közbeszerzés legfeljebb 75%-át elérő mennyiségű vagy mértékű, és tárgyat tekintve az adott közbeszerzéssel műszakilag egyenér-

tékü korábbi szállítás, építési beruházás, illetve szolgáltatás igazolását követeli meg. Az ajánlattevőktől megkövetelt árbevételi adatokra vonatkozó minimumkövetelményt az ajánlatkérőnek úgy kell meghatároznia, hogy – az éves teljes árbevétel vizsgálata esetén – az a gazdasági szereplő, amely rendelkezik az ajánlatkérő által vizsgált üzleti évben vagy években összesen az adott közbeszerzés – a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított – értékét elérő teljes árbevétellel, vagy – a beszerzés tárgya szerinti árbevétel vizsgálata esetén – az adott közbeszerzés – a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított – értékének 75%-át elérő összegű, a beszerzés tárgya szerinti árbevétellel, nem minősülhet alkalmatlannak.

A közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban a 6. kérdés alkalmazásában: Korm. rendelet) 22. § (3a) bekezdése alapján az ajánlatkérő a 22. § (2) és (3) bekezdésben foglaltak szerint a referencia igazolásban, illetve nyilatkozatban csak abban az indokolt esetben követelheti meg az ellenszolgáltatás összegének feltüntetését, ha a korábbi teljesítéshez kapcsolódóan nem írható elő olyan mennyiségi meghatározás, amelyre a Kbt. 65. § (5) bekezdésében foglalt százalékos viszonyítás az ajánlatkérői előírás arányosságának megítélésére alkalmazható.

Fentiek alapján az ajánlatkérő elsősorban mennyiségi meghatározást köteles előírni a referencia követelményre vonatkozó alkalmassági feltételként. Ellenszolgáltatás összegében meghatározott referencia követelményt az ajánlatkérő kizárólag a Korm. rendeletben foglalt feltételek mellett, indokolt esetben határozhat meg.

Amennyiben a beszerzési igény 1 db áru beszerzésére irányul, erre vonatkozóan sem a Kbt., sem a Korm. rendelet nem tartalmaz korlátozó rendelkezést a tekintetben, hogy az ajánlatkérő ebben az esetben csak ellenszolgáltatás összegében lenne köteles meghatározni a referencia követelményt. Tekintettel azonban arra, hogy a Kbt. 65. § (5) bekezdés alkalmazása körében adott közbeszerzés mennyiségének legfeljebb 75 %-ot elérő mértékre vonatkozó rendelkezése 1 db áru beszerzése esetén nem értelmezhető (életszerűtlen eredményre vezetne), úgy ebben az esetben a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint – amennyiben az ajánlatkérő mennyiségi követelményt határoz meg és a beszerzés tárgya

további mennyiségi szempontok meghatározását sem teszi lehetővé – elfogadható a beszerzés tárgya szerinti „1 db” mennyiségi előírás referencia követelményként való meghatározása.

A Közbeszerzési Hatóság felhívja a figyelmet, hogy a hivatkozott jogszabályhelyek nem teszik lehetővé a mennyiségi előírás „minőségi” előírásként való felfogását/szerepeltetését. Ez a hivatkozott jogszabályhelyek alkalmazása körében nem értelmezhető. Ezzel összefüggésben megjegyzendő, hogy a Miniszterelnökség ajánlatkérő szervezetek részére készült minőségellenőrzési útmutatója is akként fogalmaz, hogy „amennyiben a felhívásban a beszerzés mennyiségére vonatkozóan 1 db mennyiségi előírás lett rögzítve és a referencia követelményben is 1 db a mennyiségi előírás (azaz nincs se ellenszolgáltatás, se további mennyiségi paraméter rögzítve): Tárgyi esetet az ellenőrző szervezet nem kifogásolja.” Azaz a referencia követelményben feltüntetett „1 db” előírás jelen esetben is kizárólag mennyiségi előírásként értelmezhető.

## 7. kérdés

*Amennyiben a Kbt. 70. § (2a) bekezdés szerinti 180 napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő fenntartja az ajánlatát, és az eljárásban ajánlatot benyújtó további nem érvénytelen ajánlattevő(k) is (akár hallgatólagosan) fenntartják ajánlatukat, úgy ez utóbbi ajánlat(ka)t a továbbiakban is bírálhatja-e az ajánlatkérő?*

*Amennyiben a fenti kérdésre igen válasz adható, úgy a Kbt. 70. § (2a) bekezdés szerinti 180 napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő mellett az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezésben megnevezhető-e nyertes ajánlatot követő legkedvezőbb ajánlattevő? A Kbt. 70. § (2a) bekezdés szerinti 180 napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő ajánlatának érvénytelensége esetén az értékelési sorrendben következő legkedvezőbb ajánlattevő kihirdethető-e az eljárás nyerteseként?*

*Amennyiben a fenti kérdésre nem válasz adható, úgy a Kbt. 70. § (2a) bekezdés szerinti 180 napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő ajánlatának érvénytelensége esetén a Kbt. 75. §-ának melyik szakasza és pontja alapján kell az ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelenné nyilvánítnia?*

**A Közbeszerzési Hatóság válasza:**

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 70. § (2a) bekezdésének, és a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pont második fordulatainak együttes vizsgálata alapján, amennyiben az ajánlati kötöttség a 180 napot meghaladja, úgy a 180 napos időtartam lejártakor az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevőnek az ajánlata fenntartására irányuló nyilatkozata határozza meg a közbeszerzési eljárás folytatásának lehetőségét.

Amennyiben a legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő nem tartja fenn az ajánlatát, úgy az ajánlatkérő köteles a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pont második fordulatainak megfelelően eredménytelenül nyilvánítani a közbeszerzési eljárást.

Amennyiben a legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő a 180 napos időtartamot követően is fenntartja az ajánlatát, úgy az ajánlatkérőnek kizárólag arra van lehetősége, hogy – eredményes közbeszerzési eljárás esetén – ezen legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevővel közös szerződést.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a szabályozás céljával tehát nem összeegyeztethető az, hogy az ajánlatkérő a 180 napos bírálati időtartamon túl is folytatott eljárása során elbírálja a fenntartott, de nem a legkedvezőbb ajánlatnak tekinthető további ajánlatokat, illetve az összegezésben megjelölje a nyertes ajánlatot követő legkedvezőbb ajánlattevőt, tekintettel arra, hogy a szabályozás a 180 napos bírálati időtartamot követően kizárólag a 180 napos időtartam lejártakor legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevővel engedi a szerződéskötést.

A Közbeszerzési Hatóság felhívja a figyelmet, hogy a Kbt. 70. § (1) bekezdése értelmében az ajánlatkérő az ajánlatokat a lehető legrövidebb időn belül köteles elbírálni.

**A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:**

A Kbt. 70. § (2a) bekezdése alapján, ha az ajánlatkérő az ajánlatok bírálatát az ajánlati kötöttség 70. § (2) bekezdés szerint meghatározható legfeljebb kilencven, illetve százhusz napos időtartama alatt sem tudja elvégezni, az 54. § (7) bekezdésben foglaltakra figyelemmel kérheti fel az ajánlattevőket ajánlataiknak meghatározott időpontra történő további fenntartására. Ha az ajánlattevők eljárást lezáró döntésről való értesítését megelőzően az

ajánlati kötöttség a száznyolcvan napot meghaladná, az ajánlatkérő az eljárást lezáró döntést a 75. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel hozhatja meg.

A Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontja alapján eredménytelen az eljárás, ha az eljárásban benyújtott minden ajánlat tekintetében lejárt az ajánlati kötöttség és egyetlen ajánlattevő sem tartja fenn ajánlatát, vagy a 70. § (2a) bekezdés szerinti száznyolcvan napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő nem tartja fenn ajánlatát.

A Kbt. 70. § (2a) bekezdéséhez fűzött jogalkotói indoklás az alábbiakat rögzíti:

„A 70. § (2a) bekezdése beillesztésének indoka, hogy a közbeszerzési eljárások során gyakran merül fel a bírálat elhúzódásának problémája. Ilyen esetben bizonyos ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők már nem mindig képesek az eredeti ajánlatuk fenntartására, amely egyes ajánlattevők visszalépését vagy a szerződés későbbi módosításának szükségességét vonhatja maga után. Ezzel előfordulhat, hogy végső soron az eljárás elhúzódása rosszabb szerződéses feltételeket eredményez az ajánlatkérők számára, és az időbeni kiszámíthatatlanság a gazdasági szereplők számára is nehezen kezelhető kockázatot jelent. A közpénzek hatékony felhasználása és a közbeszerzés más alapelvei szempontjából különösen problémás eset, ha az értékelési szempontok alapján legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő lép vissza az eljárásból a bírálat indokolatlan elhúzódása miatt és az ajánlati kötöttség lejártát követően nem tartja fenn az ajánlatát.

Így a módosító javaslat a törvény által megengedett harminc, illetve hatvan napos ajánlati kötöttség meghosszabbítását követően arra tesz javaslatot, hogy – beleértve az esetleges jogorvoslati eljárások időtartamát is – száznyolcvan napnál hosszabb időszakokra csak abban az esetben nyúlhat az ajánlatok bírálata, ha a legkedvezőbb ajánlatot benyújtott ajánlattevő fenntartja ajánlatát. Itt értelemszerűen alkalmazandó a (2) bekezdés azon fordulata, miszerint, ha az ajánlattevő nem nyilatkozik az ajánlatkérő által meghatározott határidőben, azt úgy kell tekinteni, hogy az ajánlatát fenntartja. A legkedvezőbbnek tekinthető ajánlat az értékelési szempontok alapján, az ajánlatukat a száznyolcvan napos határidő lejártáig fenntartó gazdasági szereplők ajánlatainak figyelembevételével határozható meg (ide

nem érve azon ajánlatokat, amelyeket az ajánlatkérő az említett időpontig már érvénytelennek nyilvánított). Ilyen esetben tehát, még ha a bíráló túlságosan el is húzódik, nem lesz feltétlenül eredménytelen a közbeszerzési eljárás. Ha a legkedvezőbb ajánlatot benyújtott ajánlattevő nem lép vissza, az időmúlás nem befolyásolja a versenyt az eljárás eredményére kiható módon, ezért nem kell új közbeszerzési eljárást lefolytatni a szerződéskötés érdekében. Az eljárások gyorsabb befejezését ösztönző szabályok bevezetésétől függetlenül továbbra is érvényben marad az a szabály, miszerint az ajánlatokat a lehető legrövidebb időn belül kell elbírálni, ami további ösztönzést jelent a bíráló mielőbbi lezárására.”

A fentiek értelmében tehát a közbeszerzési eljárás folytatása a 180 napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő döntésétől függ.

A Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontja kötelező eredménytelenségi okként szabályozza azt az esetet, amikor a 180 napos ajánlati kötöttség lejártát követően az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő nem tartja fenn az ajánlatát. Ebben az esetben az ajánlatkérő köteles lesz az eljárást eredménytelenné nyilvánítani, ebből kifolyólag nemleges válasz esetén – a szabályozás céljával is összhangban – már a 180 napos bírálati időtartam lejártakor sem lesz lehetősége az ajánlatkérőnek a következő legkedvezőbb ajánlatot adó ajánlattevővel szerződést kötni.

Amennyiben az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő a 180 napos ajánlati kötöttség lejártát követően fenntartja az ajánlatát, úgy nem lesz a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontjának második fordulója alapján automatikusan eredménytelen a közbeszerzési eljárás.

A Kbt. nem zárja ki konkrétan a 180 napot követően a további bírálati cselekmények elvégzését, illetve a Kbt. 69. § (6) bekezdésének alkalmazását az összegezésben megnevezhető második legkedvezőbb ajánlattevő tekintetében, azonban a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 70. § (2a) bekezdésének, és a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pont második fordulatának együttes vizsgálata alapján ez nem összeegyeztethető azzal, hogy az ajánlatkérőnek nincs lehetősége a legkedvezőbbnél rosszabb ajánlatot adó ajánlattevővel szerző-

dést kötni. Ezzel összefüggésben fontos felhívni a figyelmet arra is, hogy – tekintettel arra, hogy a fentiekben leírtaknak megfelelően kizárólag a 180 napos időtartam lejártakor az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevővel köthető meg a szerződés – az ajánlatkérő a 180 napos időtartam lejártát követően még jogszerű bírálati cselekmény révén sem térhet el a korábban megállapított sorrendtől a legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő vonatkozásában.

A bíráló maximális időtartama a Kbt. hatályos szabályozása alapján tehát legfeljebb 180 nap, kivéve akkor, ha a legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevő továbbra is fenntartja ajánlatát, azonban ebben az esetben az ajánlatkérő a közbeszerzési szerződést kizárólag ezen ajánlattevővel kötheti meg, azaz a következő legkedvezőbb ajánlattevővel nem köthető szerződés.

Amennyiben a legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevőnek az ajánlata az ajánlatának 180 napon túli fenntartását követően lesz érvénytelen, – a Közbeszerzési Hatóság megítélése szerint – az ajánlatkérőnek az eljárást szintén a Kbt. 75. § (1) bekezdés c) pontja alapján kell eredménytelenné nyilvánítania, tekintettel arra, hogy ezen eredménytelenségi ok következményeként a legkedvezőbb ajánlattevő kiesése esetén nem lett volna tovább folytatható a közbeszerzési eljárás.

### 8.1. kérdés

*Helyes-e az az értelmezés, miszerint az ajánlatkérő eltekinthet bármilyen eljárásfajta és rezsim tekintetében a Kbt. 66. § (6) bekezdés a) és b) pontja szerinti nyilatkozattételi kötelezettség előírásától az adott közbeszerzési eljárásban?*

#### **A Közbeszerzési Hatóság válasza:**

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint valamilyen közbeszerzési eljárás tekintetében kizárólag az ajánlatkérő döntésétől függ a Kbt. 66. § (6) bekezdésének alkalmazása.

#### **A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:**

A Kbt. 66. § (6) bekezdése alapján az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban előírhatja, hogy az ajánlatban, több szakaszból álló eljárásban a részvételi jelentkezésben meg kell jelölni

a) a közbeszerzésnek azt a részét (részeit), amelynek teljesítéséhez az ajánlattevő (részvételre jelentkező) alvál-

lalkozót kíván igénybe venni,

b) az ezen részek tekintetében igénybe venni kívánt és az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés benyújtásakor már ismert alvállalkozókat, valamint az ajánlattevői teljesítésen belül az alvállalkozói teljesítés tervezett százalékos arányát.

A Kbt. 66. § (6) bekezdés felvezető szövegének megfogalmazásából adódóan az ajánlatkérőnek nem kötelezettsége, hanem csak lehetősége a Kbt. 66. § (6) bekezdés a)-b) pont szerinti nyilatkozat bekérése a gazdasági szereplőktől. Amennyiben azonban az ajánlatkérő rendelkezik a Kbt. 66. § (6) bekezdés alkalmazásáról, úgy a gazdasági szereplők kötelesek a nyilatkozatot benyújtani.

## 8.2. kérdés

*Amennyiben az ajánlattevő a Kbt. 66. § (6) bekezdés a) pontja szerinti nyilatkozatban megjelöli a közbeszerzésnek azon részeit (feladatait/munkanemeit) amelyek teljesítéséhez alvállalkozót kíván igénybe venni, akkor a Kbt. 66. § (6) bekezdés a) vagy b) pontja szerinti nyilatkozatban meg kell-e adnia az alvállalkozói teljesítés százalékos arányát, amennyiben a konkrét alvállalkozók még nem ismertek, csak a feladatok/munkarészek?*

### A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 66. § (6) bekezdés b) pont szerinti nyilatkozatban az alvállal-

kozi teljesítés tervezett százalékos arányát az ajánlattevő előtt már ismert alvállalkozók tekintetében kell feltüntetni. A nem ismert alvállalkozók esetén nem indokolt az alvállalkozói teljesítés arányának feltüntetése.

### A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az ajánlatkérő a Kbt. 66. § (6) bekezdés alkalmazásában rendelkezhet egyfelől kizárólag az a) pont szerinti információk megadásáról, másfelől az a) és b) pontok szerinti információk együttes megadásáról. A b) pont szerinti információkat tehát csak abban esetben kérheti az ajánlatkérő, amennyiben az a) pont is előírásra került.

A Kbt. 66. § (6) bekezdés b) pontja a már ismert alvállalkozók megjelöléséről szól, amelyből következik, hogy ezen pont második felében írott alvállalkozói teljesítés arányát is kizárólag az ismert alvállalkozók esetén szükséges megadni, azaz ezen kötelezettség kizárólag abban az esetben áll fenn, ha az alvállalkozók már ismertek az ajánlattevő előtt. Amennyiben az ajánlattevő még nem választotta ki az alvállalkozóit, nem kötötte meg velük az alvállalkozói szerződést, úgy nem várható az ajánlattevőtől, hogy az alvállalkozói teljesítés tervezett százalékos arányának mértékéről érdemben nyilatkozatot tudjon tenni. Erre az esetre a Kbt. 66. § (6) bekezdés a) pontja lesz irányadó, amikor az ajánlattevő arról nyilatkozik, hogy a közbeszerzési eljárás mely részéhez kíván majd alvállalkozót igénybe venni.



# JOGORVOSLATI AKTUALITÁSOK

Dr. Horváth Éva LL.M., közbeszerzési biztos, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.1.2

A Közbeszerzési Értesítő Plusz jelen számában ismertett jogeset a közbeszerzési szerződés jogsértő módosításával kapcsolatos, és az ajánlatkérő azon felelősségével foglalkozik, mely szerint a felhívásban a szerződéskötés időpontját, és erre figyelemmel a teljesítési határidőt kellő gondossággal kell megállapítania.

## A Döntőbizottság D.179/9/2023. számú határozata

A jogorvoslati ügyvel érintett tárgyak: A szerződés megkötésekor, a szerződés megkötésének napján előre látható volt az a körülmény, amely miatt a szerződés módosítása szükségessé vált, melyre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja ca) alpontjában rögzített feltétel nem teljesült.

### Tényállás

Az ajánlatkérő (költségvetési szerv) 2019. július 5-én a Kbt. Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított mezőgazdasági és erdészeti eszközök beszerzése tárgyban.

Az ajánlati felhívás rögzítette, hogy a beszerzés részekből áll, ajánlatok valamennyi részre benyújthatók.

A beszerzés 5. részének elnevezése az alábbi volt: „Erdészeti kivitelű erőgép 2. és komp. adapterei”.

A felhívás meghatározta a közbeszerzés tárgyát, az értékelési szempontokat. A felhívás szerint a szerződés időtartama 3 hónap. A felhívásban az ajánlatkérő közölte, hogy a közbeszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos.

A felhívás további információ pontjában - a beszerzés 5. része vonatkozásában - egyebek mellett szerepelt, hogy a gépek leszállításának határideje a szerződés mindkét fél általi aláírásától számított 90 nap. Ajánlatkérő előteljesítést elfogad.

A felhívás szerződés teljesítésével kapcsolatos feltételek pontja tartalmazta a fizetésre vonatkozó főbb jogszabályokat.

A felhívás rögzítette, hogy az ajánlatkérő a leszállított gépekkel, eszközökkel kapcsolatosan minimum 18 hónapos jótállási kötelezettséget ír elő, az ajánlatkérő a 18 hónapot meghaladó jótállási időt értékeli, 20 hónapnál magasabb megajánlásokat nem értékeli többletponttal. A felolvasólapon 0-20 hónap közé eső egész hónap többletvállalását kell feltüntetni.

Az ajánlattételi határidőig három ajánlattevő, köztük a V Kft. (a továbbiakban: kérelmezett) nyújtott be ajánlatot.

A kérelmezett ajánlatában - a közbeszerzés 5. része esetében - a jótállás tekintetében 6 hónap többlet időtartamot vállalt, az ajánlati árat pedig 118.500.000.-Ft-ban határozta meg.

A szakmai ajánlatában („Nyilatkozat a megajánlott eszközökről”) az 5. rész 4. tételénél („Erdészeti kihordó pótkocsi daruval 2.) megadta a megajánlott márkájú és típusú munkagépet.

Az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezés szerint az eljárás a közbeszerzés 5. része esetében eredményes volt, a nyertes ajánlattevő a kérelmezett lett.

A kérelmezett a 2020. január 28-án küldött e-mailben rendelte meg a megajánlott áru kizárólagos magyarországi forgalmazójától az ajánlatban szereplő jelen ismertetés szerint SE típusú gépeket.

A kizárólagos magyarországi forgalmazó a kérelmezett részére közölte, hogy « 2019. júliusi/augusztusi ajánlatadásban szereplő szállítási határidőhöz képest a jelenleg várható átfutási idő 7 hónapra növekedett. Ennek oka az ajánlat(ok) kiadása, illetve a mostani megrendelés beérkezése között eltelt 5 hónap alatt a gyártóhoz beérkezett rendkívül magas megrendelésszám.»

Az ajánlatkérő és a kérelmezett között az adásvételi szerződés (a továbbiakban: szerződés) 2020. február 4-én jött létre.

A szerződésben a kérelmezett vállalta a szerződésben, illetve az 1. számú mellékletben (a kérelmezett közbeszerzési eljárásban benyújtott szakmai ajánlata) foglaltaknak megfelelő paraméterű 5. rész: Erdészeti kivitelű

erőgép 2. és kompatibilis adapterei gépek és eszközök (a továbbiakban együttesen: gépek) szállítását, az ajánlatkérő pedig vállalta annak megvásárlását és átvételét a szerződésben foglalt feltételek szerint.

A szerződés 1. számú mellékletében szerepelt a szállítandó áruk meghatározása, továbbá az, hogy a szóban forgó munkagép származási helye: „Ausztria”.

A szerződés szerint a szállítási határidő a szerződés hatálybalépését követő 90 naptári nap. Ajánlatkérő előteljesítést elfogad.

A szerződés rögzítette, hogy a szerződés 1. számú melléklete szerint szállítandó gépek szerződéses ára nettó 118.500.000.- Ft + Áfa.

A felek a szerződéses ár részletezését, az egyes Gépek egységárait 2. számú mellékletként (Ártáblázat) csatolták a szerződéshez.

A szerződés szerint az átadás-átvételi eljárás elengedhetetlen feltétele, hogy az előre egyeztetett időpontban az ajánlatkérő és a kérelmezett személyes képviselői jelen legyenek, a kérelmezett személyes képviselője a leszállított gépeket beüzemelje, hibamentes működését bemutassa, a gépek kezelését végző, az ajánlatkérő alkalmazásában álló személyeket betanítsa (telephelyenként legalább 1 nap (8 óra) időtartamban történő oktatás (max. 5 fő telephelyenként), a szükséges kezelési és karbantartási feladatokat elmondja, és a szükséges dokumentumokat átadja.

A szerződés szerint a gépek átadásával egyidejűleg a kérelmezett – egyebek mellett – az alábbi dokumentumokat is köteles átadni az ajánlatkérő részére: d) minősítési tanúsítványt és garancialevelet.

A szerződés szerint az ajánlatkérő a szerződés teljesítéséről, a mennyiségi és minőségi szempontok szerinti szállítás elismeréséről legkésőbb a kérelmezett teljesítésétől (sikeres átadás-átvételi eljárás) számított 15 napon belül írásban, teljesítés igazolás kiállításával nyilatkozik az ajánlatkérő képviselője által igazolt szállítólevél és átadás-átvételi jegyzőkönyv alapján.

A szerződés szerint a kérelmezett tudomásul veszi és elfogadja, hogy a számlához köteles csatolni a teljesítésigazolást.

A szerződés szerint a kérelmezett a leszállított gépekre és tartozékaira 24 hónap teljes körű – mindennemű gyártóművi korlát nélküli – jótállást köteles vállalni.

A jótállási idő a sikeres átadás-átvételi eljárás időpontjától kezdődik.

A jótállási biztosítékot legkésőbb a szerződés teljesítésének időpontjában (az átadás-átvétel időpontjában) kell rendelkezésre bocsátani, és a jótállás teljes időtartamának leteltéig kell érvényben lennie.

A szerződés szerint a szerződés csak a Kbt. szerződésmódosításra irányadó rendelkezései (Kbt. 141. §) szerint módosítható.

A kérelmezett a 2020. február 4-én kelt, „Tájékoztatás akadályoztatásról a „Mezőgazdasági és erdészeti gépek beszerzése” gépeinek szállíthatósága tekintetében” tárgyú levelében az ajánlatkérőt egyebek mellett tájékoztatta arról, hogy a gyártói szállíthatósági idők jelentősen meghosszabbodtak, így már nem tudja a szerződés szerinti 90 naptári napos határidőt tartani.

A kérelmezett 2020. április 22-én az alábbiakról tájékoztatta az ajánlatkérőt:

« A kialakult COVID-19 vírus pandémia miatt a gépek gyártóit és/vagy importőreit újból nyilatkoztattuk az ajánlatuk fentarthatóságáról, kifejezetten az ár- és szállíthatóság tekintetében. Sajnos a kialakult járványhelyzet nemzetközi terjedésének megállítása/lassítása érdekében hozott, adott nemzet kormányzati döntései és az elhúzóadásának következményeképpen » a leszállítandó gépek esetében a gyártói/importőri szállíthatósági idők egyértelműen a COVID-19 vírus pandémia miatt jelentősen meghosszabbodtak.

A kérelmezett 2020. április 24-én továbbította az ajánlatkérőnek a kizárólagos magyarországi forgalmazó 2020. április 23-án küldött e-mail üzenetét, mely szerint a « projekthez készül 2 db darus pótkocsi szállítását, a COVID19 miatt 2020. október elejére (~október 9.) vagyunk kénytelenek módosítani.”

2020. április 24-én az ajánlatkérő és a kérelmezett jegyzőkönyvet készítettek a szerződés teljesítésének részleges felfüggesztéséről.

Az ajánlatkérő és a kérelmezett 2020. június 19-én módosították a szerződést (1. számú szerződésmódosítás) az alábbi tartalommal:

« I. Előzmények

2. Az adásvételi szerződést a Felek közös megegyezéssel, a közbeszerzési szerződések módosítására alkalmazandó előírásokban foglaltakra figyelemmel az aláb-

biak szerint módosítják.

3. Felek rögzítik, hogy az adásvételi szerződés teljesítését 2020. április 24. napján részlegesen, az alábbi eszközök vonatkozásában, felfüggesztették.

3.3. Az akadályoztatással érintett eszköz:

V.4. Erdészeti kihordó pótkocsi daruval 2.

Felek rögzítik, hogy a teljesítés részleges felfüggesztésének indoka a COVID-19 világjárvány miatt kialakult vis maior helyzet. Az akadályoztatással érintett eszköz nagy értékű, melyet a szokásos gyakorlat szerint nem tartanak készleten, hanem a folyamatos gyártás alapján kerülnek értékesítésre. A gyár csökkentett kapacitással történő üzemeltetése okán ezen eszköz határidőben történő teljesítése ellehetetlenült, így Felek az Eladó akadályközlése alapján, a szerződés részleges felfüggesztése mellett döntöttek.

II. A módosítás tartalma

1. Az adásvételi szerződés 5. pontjának Fizetési, számlázási feltételek 5.1. alpontja az alábbiak szerint módosul:

Eredeti feltétel:

5.1. Eladó tudomásul veszi és elfogadja, hogy számla benyújtására – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – kizárólag a jelen 5. pontban rögzítettek szerint jogosult. Eladó 1 db vég-számla benyújtására jogosult.

Módosított feltétel:

5.1 Eladó tudomásul veszi és elfogadja, hogy számla benyújtására – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – kizárólag a jelen 5. pontban rögzítettek szerint jogosult.

Eladó a jelen 1. számú szerződésmódosítás I. pont 3.4. alpontjában rögzített eszközök vonatkozásában – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – 1 db részszámla, és a jelen szerződésmódosítás I. pont 3.3. alpontja szerinti eszköz vonatkozásában – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – 1 db vég-számla benyújtására jogosult.

Az adásvételi szerződés 8. pontjának Jótállási biztosíték 8.1. alpontja az alábbiak szerint módosul:

Eredeti feltétel:

8.1. Eladó a jótállási idő kezdetekor (az átadás-átvétel időpontjában) köteles a teljes nettó ellenszolgáltatás 5%-a erejéig jótállási biztosítékot nyújtani a teljesítést követő 24 hónap időtartamra.

Módosított feltétel:

8.1 Eladó a jótállási idő kezdetekor (az átadás-átvétel időpontjában) köteles a részteljesítéssel érintett nettó ellenszolgáltatás 5%-a erejéig jótállási biztosítékot nyújtani a teljesítést követő 24 hónap időtartamra.

III. Indokolás

I. A szerződés Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti módosításának alapjául szolgáló tények:

A II.1. pont szerinti módosítás vonatkozásában: Eladó az akadályközléssel nem érintett I. pont 3.4. alpont szerinti eszközöket határidőben leszállítja Vevő részére, míg az I. pont 3.3. alpont szerinti eszköz leszállítására az akadályoztatás elhárultát követően kerül sor.

A szállítási feladatok COVID-19 világjárvány miatti átütemezése tette szükségessé az eredeti szerződés 5.1. pontja szerinti számlázási feltételek módosítását.

A II.2. pont szerinti módosítás vonatkozásában: A módosítást a számlázási feltételek módosítása tette szükségessé, annak okán szükséges az eredeti szerződés 8.1. pontjának módosítása.

2. A szerződés Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti módosítás indoka:

2.2. A szerződésmódosítás a 141. § (4) bekezdés ca) pontjában foglaltaknak megfelel, mert Vevő (Ajánlatkérő) körültekintően határozta meg a fizetési feltételeket és az ahhoz kapcsolódó biztosíték rendelkezésre bocsátásának módját, idejét,

- Vevő és Eladó sem a közbeszerzési eljárás lefolytatása során, sem a szerződéskötéskor nem számolhattak előre azzal, hogy a COVID-19 világjárvány kitörése, illetve terjedése oly mértékben leállítja az érintett országok kereskedelmét, gazdasági termelését, ami részben ellehetetleníti a határidőben történő teljesítést és így az érintett eszköz vonatkozásában a Felek felfüggesztik a szerződés teljesítését.

- Fentiek okán a szállítás átütemezése vált szükségessé, melynek következménye a számlázási feltételek és a garancia rendelkezésre bocsátására vonatkozó rendel-

kezések módosítása, tekintettel arra, hogy az eredeti szerződés részteljesítést nem tett lehetővé.

- Ugyanakkor Eladó a szerződés tárgyát képező, a gyártás leállításával nem érintett eszközöket az eredeti határidőben képes szállítani, amely Vevőnek is alapvető érdeke, figyelemmel arra, hogy ezen eszközöket a tavaszi-nyári szezonban elvégzendő munkákhoz kívánja használni az érintett projekt célindikátorának elérése érdekében.

cb) pontjában foglaltaknak megfelel, mert a módosítás nem érinti a szerződés tárgyát, abban módosítás nem történt.

cc) pontjában foglaltaknak megfelel, mert a módosítás az ellenérték összegét nem érinti, az ellenérték nem változik.

A 142. § (3) bekezdésben foglaltakra is tekintettel Felek rögzítik, hogy Eladó jelezte Vevő felé az akadályoztatás tényét és az alátámasztó dokumentumokkal alátámasztotta, hogy valamennyi eszköz vonatkozásában minden tőle elvárhatót megtett a teljesítési határidő szerződés-szerű betartása érdekében.

Felek rögzítik továbbá, hogy a vis maior helyzettel érintett eszközök szállítási határideje a jelen szerződésmódosítás időpontjában nem állapítható meg, tekintettel arra, hogy a gyártó működésének normál ütemű újraindulása és annak kiszámítható fennmaradása nem ismert.

A fentiekben foglaltak alapján megállapítható, hogy a határidő módosítást olyan körülmények tették szükségessé, melyet a felek kellő gondossággal eljárva nem láthattak előre. Továbbá megállapítható, hogy a szerződésmódosítás nem ütközik a Kbt. 142. § (3) bekezdésében foglaltakba, figyelemmel arra, hogy Eladó kellő gondossággal járt el annak érdekében, hogy a szerződés teljesítésére határidőben sor kerüljön, és hogy a szerződés felfüggesztésére okot adó körülmények felmerülését kellő gondossággal eljárva sem láthatta előre.

Mindezek alapján a jelen szerződésmódosítás keretében megváltoztatott feltételek megfelelnek a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában, valamint a Kbt. 142. § (3) bekezdésében foglalt előírásoknak.

A Szerződés jelen módosítással nem érintett pontjai változatlan tartalommal továbbra is érvényesek és hatályosak.

Jelen módosítás a Szerződés elválaszthatatlan részét képezi, kizárólag azzal együtt érvényes.

Felek jelen Szerződést, mint akaratukkal mindenben megegyezőt 5 db eredeti példányban írják alá.

A gyártók 2020. július 10-én tájékoztatták a partnereiket, hogy a COVID-19 helyzetre tekintettel jelentős változtatásokat kellett végrehajtaniuk.»

A szerződés módosításáról szóló tájékoztató hirdetemény a szerződés Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti módosításának alapjául szolgáló tényeket a szerződésmódosítás indokolásával egyezően tartalmazta.

A 2020. október 13-án kelt teljesítésigazolás szerint a kérelmezett leszállította a megajánlott árut, a teljesítés időpontja 2020. október 13. volt.

A teljesítéssel egyidejűleg átadott, 2020. október 13-án kelt jótállási jegy – egyebek mellett – az alábbiakat tartalmazta: „Átadó jótállási kötelezettsége a mai naptól áll fenn 12 hónapon keresztül.”

#### *A hivatalbóli kezdeményezés*

A Közbeszerzési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: hivatalbóli kezdeményező) a Kbt. 153. § (1) bekezdés c) pont alapján benyújtott hivatalbóli kezdeményezésének első eleme szerint az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértették a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglaltakat a vállalkozási szerződés módosítása tekintetében, ugyanis a szerződést úgy módosították, hogy a Kbt.-ben meghatározott ca) alpont szerinti előre nem láthatóság és szükségesség követelménye valószínűsíthetően nem állt fenn.

A hivatalbóli kezdeményezés második eleme szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 142. § (1) bekezdése szerinti ellenőrzési és dokumentálási kötelezettségét.

#### *Az ajánlatkérő észrevétele*

Az ajánlatkérő kérte a jogsértés hiányának a megállapítását.

#### *A Döntőbizottság döntése és annak indokai*

A Döntőbizottság a határozatában a hivatalbóli kezdeményezés első eleme tekintetében megállapította, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértették a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontját.

A Döntőbizottság a hivatalbóli kezdeményezés második eleme tekintetében megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 142. § (1) bekezdését.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 3.000.000.- Ft bírságot szabott ki.

A Döntőbizottság a kérelmezettel szemben 1.000.000.-Ft bírságot szabott ki.

A határozat indokolása a következőket rögzítette:

A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő 2019. július 5-én indította meg a közbeszerzési eljárását, ezért a Kbt. és a vonatkozó jogszabályok ezen időszakban hatályos anyagi jogi szabályai alapján vizsgálta a hivatalbóli kezdeményezést. A hivatalbóli kezdeményező 2023. május 9-én nyújtotta be a Döntőbizottsághoz a hivatalbóli kezdeményezését, ezért a Döntőbizottság az e napon hatályos eljárásjogi rendelkezések alapján járt el.

A Döntőbizottságnak a hivatalbóli kezdeményezés első eleme esetében abban kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértették-e a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglaltakat a szerződés 1. számú módosítása tekintetében.

A Döntőbizottság rámutatott, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja alapján akkor lehet jogszerűen módosítani a szerződést, ha a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja szerinti három feltétel együttesen teljesül.

A Döntőbizottság elsőként a hivatalbóli kezdeményezésben is megjelölt, a Kbt. 141. § (4) bekezdésének ca) alpontja szerinti feltételt vizsgálta, amely az alábbi: a szerződésmódosítást olyan körülményeknek kell szükségessé tenni, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre.

A Döntőbizottság rögzítette, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának ca) alpontja szerinti feltétel esetében a módosítást szükségessé tevő, előre nem látható körülménynek az ajánlatkérőn kívül állónak és objektívnak kell lennie.

A Döntőbizottság a 2020. június 19-én létrejött 1. számú szerződésmódosítás tartalmának vizsgálata alapján megállapította, hogy a szerződés módosítása a fizetési, számlázási feltételeket és a jótállási biztosíték rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos rendelkezéseket érintette.

A Döntőbizottság azt vizsgálta, hogy a fizetési, számlázási feltételek és a jótállási biztosíték rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos rendelkezések módosítására miért volt szükség, azt mely körülmények tették szükségessé.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a szerződés módosítására amiatt volt szükség, hogy a kérelmezett az összes, a szerződés 1. számú mellékletében foglalt gép szállítását nem tudta a szerződés 1.4. pontjában rögzített 90 naptári napos szállítási határidőn belül teljesíteni. Hat gép (erdészeti kivitelű erőgép, erdészeti szárzúzó, három oldalra billenő pótkocsi, erdészeti kötélpálya, aprítékoló gép, hasítógép) esetében a szerződésben foglalt szállítási határidőt a kérelmezett tartani tudta, míg egy gép (erdészeti kihordó pótkocsi daruval – meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval) esetében nem. Ezen körülmény miatt a szerződésben lehetővé kellett tenni a részteljesítést, a részszámlázást és a jótállási biztosíték részletekben történő teljesítését.

A Döntőbizottság a továbbiakban azt vizsgálta, azon körülmény, hogy meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval esetében a kérelmezett a szerződésben foglalt szállítási határidőt tartani nem tudta, megfelel-e a Kbt. 141. § (4) bekezdésének ca) alpontja szerinti feltételnek.

A Döntőbizottság ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy a Kúria Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletében rögzítette, hogy a közbeszerzési szerződés módosítása jogszerűségének megítélésénél abból kell kiindulni, hogy a szerződés megkötésekor, kellő gondossággal eljárva, előre láthatóak voltak-e a szerződésmódosítást okozó körülmények.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmezett a 2019. augusztus 22-én benyújtott ajánlatában vállalta – többek között – a hivatalbóli kezdeményezéssel érintett meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását a közbeszerzési dokumentumokban rögzítettek szerint, a szerződés hatálybalépését követő 90 naptári napon belül.

A Döntőbizottság a rendelkezésére álló iratok alapján megállapította, hogy a kérelmezettnek a szerződéskötést megelőző napon – 2020. február 3-án – már tudomása volt arról, hogy a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását a szerződés szerinti szállítási határidőn belül nem tudja teljesíteni, ugyanis a kizárólagos magyarországi forgalmazó e napon tájékoz-

tatta a kérelmezettet a későbbi teljesítésről, a kérelmezett 2020. január 28-ai megrendelésére válaszolva. A szerződéskötés napján – 2020. február 4-én – már az ajánlatkérőnek is tudomása volt arról, hogy a kérelmezett a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását csak a szerződés szerinti szállítási határidőn túl tudja teljesíteni.

A teljesítésigazolás és az átadás-átvételi jegyzőkönyv szerint a kérelmezett ténylegesen 2020. október 13-án teljesítette a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását.

Fentiek alapján, a Döntőbizottság álláspontja szerint, a Kúria Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletét is figyelembe véve, a szerződéskötés napján mind az ajánlatkérő, mind a kérelmezett előtt ismert volt az a körülmény, hogy a kérelmezett a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását csak 2020. október elején tudja teljesíteni. Ezen körülmény miatt volt szükséges a szerződést módosítani, a szerződésben lehetővé tenni a részteljesítést, részszámlázást, és a jótállási biztosíték részletekben történő teljesítését, ugyanis a közbeszerzés 5. részében szereplő többi gép szállítási határidejét a kérelmezett tartani tudta.

Az 1. számú szerződésmódosítás indokolásában és a szerződés módosításáról szóló hirdetményben a COVID-19 világjárvány kitörése, illetve terjedése szerepel a Kbt. 141. § (4) bekezdés ca) pontja szerinti előre nem látható körülményként.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmezett az ajánlatkérő részére készített 2020. február 4-ei, valamint a 2020. április 22-ei tájékoztatásában a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítási határidejének (2020. október elejéig történő) meghosszabbítása körében csak gyártói kapacitáshiányra hivatkozott. A COVID-19 világjárványra hivatkozás elsőként a kizárólagos magyarországi forgalmazó 2020. április 23-án küldött e-mail üzenetében jelent meg. Az ajánlatkérő és a kérelmezett által 2020. április 24-én, a szerződés teljesítésének részleges felfüggesztéséről készített jegyzőkönyvben időrendben rögzítették a szerződés teljesítésével kapcsolatos eseményeket, így abban a gyártói kapacitáshiányra és a COVID-19 világjárványra hivatkozás is megjelent.

A Döntőbizottság álláspontja szerint jelen ügyben annak van jelentősége, hogy a kérelmezett először a gyár-

tói kapacitáshiány, majd a COVID-19 világjárvány kitörése és terjedése miatt a szerződésben rögzített 90 naptári napos szállítási határidőn belül a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását nem tudta teljesíteni, a 2020. május 4-ei szállítási határidő 2020. október elejéig kitolódott. A 2020. október elejére előirányzott teljesítés már a szerződés megkötésének napján ismert volt mind az ajánlatkérő, mind a kérelmezett számára, ezen körülményen a COVID-19 világjárvány kitörése és terjedése nem változtatott.

Tekintettel arra, hogy a szerződés megkötésekor, a szerződés megkötésének napján előre látható volt az a körülmény (egy gép szállításának 5 hónappal későbbi teljesítése), amely miatt a szerződés módosítása szükségessé vált, a Döntőbizottság megállapította, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja ca) alpontjában rögzített feltétel nem teljesült.

A Döntőbizottság ezt követően áttért a hivatalbóli kezdeményezés második elemében foglaltak vizsgálatára.

Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban az értékelés során figyelembe vette a jótállás 18 hónapot meghaladó időtartamát, így ennek teljesítését köteles volt ellenőrizni és dokumentálni.

A kérelmezett a 2019. augusztus 22-én benyújtott ajánlatában a jótállás tekintetében 6 hónap többlet időtartamot vállalt, összesen tehát 24 hónapot.

A kérelmezett a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását 2020. október 13-án teljesítette, e napon adta át az ajánlatkérő részére a 2020. október 13-án kelt jótállási jegyet, amely azt tartalmazta, hogy a kérelmezett jótállási kötelezettsége 2020. október 13-tól áll fenn 12 hónapon keresztül, tehát fele annyi idő szerepelt a jótállási jegyen, mint a kérelmezett ajánlatában és a szerződésben.

A Döntőbizottság rögzítette, hogy a jótállási idő, mint értékelési szempont tekintetében az ajánlatkérőnek különös gonddal kellett volna eljárnia annak érdekében, hogy a szerződésben meghatározott, a szerződésszerű teljesítés körében átadásra kerülő dokumentum, a jótállási jegy az ajánlattevői vállalással azonos tartalommal kerüljön kiállításra. Az ajánlatkérőnek az átadás-átvételi jegyzőkönyv kiállítása során szükségképpen ellenőriznie kellett a minősítési tanúsítványt és garancialevelet (jótállási jegyet), valamint annak tartalmát. Amennyiben az ajánlatkérő a Kbt. 142. § (1) bekezdésében foglalt

ellenőrzési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett volna, észlelnie kellett volna, hogy a jótállási jegyen a kérelmezett ajánlatában és a szerződésben szereplő 24 hónap jótállási idő helyett csak 12 hónap tekintetében vállalt kötelezettséget a kérelmezett. A Kbt. 142. § (1) bekezdése szerinti kötelezettsége körében az ajánlatkérőnek szükségképpen fel kellett volna hívnia a kérelmezettet a jótállási időre vonatkozóan, megfelelő tartalmú nyilatkozat megtételére.

Fentiekre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 142. § (1) bekezdésében foglalt ellenőrzési és intézkedési kötelezettségét.

A Döntőbizottság határozata ellen az ajánlatkérő (a továbbiakban: felperes) nyújtott be keresetet a bírósághoz. A perben az ajánlatkérő oldalán a kérelmezett beavatkozott (a továbbiakban: felperesi érdekelt).

A Fővárosi Törvényszék a 2023. október 3-án kelt 106.K.702.817/2023/15. számú ítéletében a keresetet elutasította.

A bíróság az ítéletének indokolásában a következőket rögzítette:

A felperes keresete alaptalan.

Tekintettel arra, hogy a felperes a határozat Kbt. 142. § (1) bekezdéssel kapcsolatos megállapításait nem vitatta, a bíróságnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az alperes jogsértően állapította-e meg, hogy a felperes a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjába ütközően kötötte meg a felperesi érdekelttel a 2020. június 19-ei szerződésmódosítást.

A bíróság előre bocsátotta, hogy a Kbt. preambulumbekzdése szerint a Kbt. alapvető szabályozási követelménye a közpénzek hatékony felhasználásának átláthatósága és nyilvános ellenőrizhetőségének biztosítása, továbbá a közbeszerzések során a tisztességes verseny feltételeinek megteremtése. A Kúria felek által hivatkozott Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletének [25] bekezdésében rögzítette, hogy ezen követelményt „a szerződés módosítása körében is teljesíteni kell.”

A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont törvényi rendelkezése alapján történő jogszerű szerződésmódosításnak három együttes feltétele van, melyek közül a jelen eljárásban a ca) pont szerinti feltétel fennállása volt a vitatott.

A Kúria Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítélet [25] bekezdése szerint „a szerződésmódosítás jogszerűségének

megítélésénél csak azt lehet vizsgálni, hogy az ajánlatkérő milyen indokokat hozott fel a szerződés módosítására. A hirdetményben nem közölt szerződésmódosításra okot adó körülmény akkor sem értékelhető, ha egyébként alátámasztaná a Kbt. 141. § (4) bekezdés ca) alpontjában foglaltak fennállását.” A Kúria a döntése elvi tartalmában azt is rögzítette, hogy „A közbeszerzési szerződés módosítása jogszerűségének megítélésénél abból kell kiindulni, hogy a szerződés megkötésekor, kellő gondossággal eljárva, előre láthatók voltak-e a szerződésmódosítás indokaként felhozott körülmények.”, „Csak azok az indokok vizsgálhatók, amelyeket az ajánlatkérő a szerződésmódosítás indokaként a közölt hirdetményben megjelölt.”.

A felperes és a felperesi érdekelt alapvetően tévesen értelmezte a Kúria fent hivatkozott ítélete lényegi tartalmát és mondanivalóját, és alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperes a szerződésmódosításban és a hirdetményben rögzített, a módosítást szükségessé tevő indoktól eltérő okot, indokot nem állapíthat meg. E téves értelmezés következtében állította a felperes azt is, hogy a jóhiszeműség és tisztesség Kbt. szerinti alapelvével nincsen összhangban az, hogy az alperes nem a szerződésmódosítás és az arról szóló tájékoztató hirdetményben rögzített indokok alapján ítéli meg a módosítás jogszerűségét. A Kbt. alapvető céljaival is ellentétes értelmezést valósítana meg, ha a közbeszerzések jogszerűsége felett örökös hatóságnak a szerződésmódosítás szempontjából releváns valós tényállás feltárására nem lenne jogszerű lehetősége. A hivatkozott kúriai ítélet elvi tartalmával tehát nem volt ellentétes az alperes eljárása, az alperes a tényállástisztázási kötelezettsége jogszerű teljesítésével sem „veszélyes precedenst” sem „spekulatív felkutatást” nem valósított meg, a felperes és a felperesi érdekelt erre alaptalanul hivatkozott.

Jelen ügyben az alperesi megállapítás lényegi eleme az volt, hogy nem a szerződésmódosítás szükségességének valós indokát jelölték meg a felek a szerződésmódosításban és az arról szóló hirdetményben.

Jelen esetben a szerződés teljesítési határideje 2020. május 4. napja volt. A magyarországi forgalmazó már a 2020. február 3-ai tájékoztatásában közölte a felperesi érdekelttel, hogy „a gépeket – műszaki vizsgával, rendszámmal – várhatóan 2020. augusztus 31-ére tudjuk biztosítani”, azaz az eredeti szállítási határidő ezáltal 7 hónapra növekedett; a megváltozott szállítási határidő

okát is megjelölte, amely a gyártóhoz beérkezett rendkívül magas megrendelésszám volt, és külön kiemelte azt is, hogy ezen gyártási sorba rendezett megrendelések mindegyike mögött szerződött ügy áll (azaz nincs „raktárra gyártás”). A felperesi érdekelt ezen körülményről már a szerződéskötés napján tájékoztatta a felperest, hozzátéve azt is, hogy a járművet még vizsgáztatnia kell, ami 3-4 hét, ezért egyrészt a 90 napos határidőt nem tudja tartani, a megrendelésük a gyártási sorozat végére került, ezért 240 naptári napra (2020. október 1-re) kérte módosítani a szerződést. Mindebből következően a felperes már a szerződés megkötésekor is tudta azt, hogy a darus pótkocsik szállítására 2020. szeptember vége, október eleje előtt nem kerülhet sor. A felperesi érdekelt 2020. április 22-én küldött újabb tájékoztatásában megerősítette, hogy nem áll módjában a szerződés szerinti 90 napos határidőt tartani. Ezúttal azonban nem a szerződés teljesítési határidejének módosítását kérte, hanem annak mellőzését, és a 90 naptári nap helyett a gépenkénti, egyedi részteljesítés elfogadását. A szerződő felek továbbá a 2020. április 24-én felvett jegyzőkönyvben maguk rögzítették részletesen azon körülményeket, amelyek a szerződésszerű teljesítést akadályozták, és annak zárásaként rögzítették, hogy ezen akadályok miatt a szerződést módosítani fogják. A jegyzőkönyv is egyértelműen rögzítette annak tényét, hogy a felperesi érdekelt az eredeti szerződés aláírásával egyidejűleg jelezte, hogy a szerződéskötéskor megrendelt eszköz kizárólagos magyarországi forgalmazója a megrendelést 210 + 30 nap szállítási határidővel igazolta vissza, és hogy – már ekkor – egyértelművé tette, hogy ezen eszköz vonatkozásában a 90 naptári napos szállítási határidő reálisan nem tartható. A jegyzőkönyv tartalmazza a magyarországi forgalmazó – Covid járvány kitörését követő – 2020. április 24-ei tájékoztatását is arról, hogy a COVID-19 vírussal miatt kialakult veszélyhelyzet következtében 2 db darus pótkocsi szállítását 2020 október elejére módosítja. A szerződés módosítására a teljesítési határidő lejártát követően, 2020. június 19-én végül akként került sor, hogy a felek – részben a felperesi érdekelt kérelmének megfelelően – a szerződés tárgyát oszthatóvá tették, és a darus pótkocsik tekintetében a teljesítési határidőt lényegében mellőzték, és azt rögzítették, hogy a szerződés teljesítését a 2020. április 24-ei jegyzőkönyvvel felfüggesztették; a többi gép és eszköz esetén a részteljesítést az eredeti határidő fenntartásával lehetővé tették és a fize-

tési feltételeket ehhez igazították. Ennek eredményeként a felperes hozzájuthatott a nagyobb késedelemmel nem érintett gépekhez, eszközökhöz, a felperesi érdekelt pedig azok ellenértékéhez.

A fentiek alapján a bíróság a rendelkezésére álló, alperes által is értékelt okiratok alapján megállapította, hogy az alperes a bizonyítékok tartalmának helyes értelmezésével és azok okszerű értékelésével – és nem a felek tudattartalmának találgatásával – jutott azon helytálló következtetésre, hogy a szerződésmódosítást az a körülmény tette szükségessé, hogy a felperesi érdekelt a darus pótkocsik vonatkozásában – a gyártói kapacitáshiány miatt – nem tudta a szerződéses kötelezettségét határidőben teljesíteni. E probléma miatt a szerződésben eredetileg kizárt részteljesítés akadályozta a többi gép/eszköz teljesítését, ami sértette a felperes érdekét, mert a tavaszi-nyári szezonban elvégzendő munkákhoz kívánta azokat használni, továbbá sértette a felperesi érdekelt érdekét is, mert addig nem jutott hozzá azok ellenértékéhez. A szerződésmódosítás célja ezért valóban az volt, hogy a részteljesítés lehetővé váljon, ezt viszont azon körülmény tette szükségessé, hogy a darus pótkocsik készre gyártására és vizsgáztatására (üzembe helyezésére) csak késedelmesen, legkorábban 2020. őszén kerülhetett sor, így tehát egyértelműen fennállt a 2020. február 4-én már előre jelzett késedelem és a szerződésmódosítás közötti közvetlen oksági kapcsolat. Ezek miatt nem voltak elfogadhatóak a felperes ezzel ellentétes érvelései, sem a felek által leírt indokok valósak.

A szerződésmódosítás okának alperes általi helytálló azonosítását támasztja alá a forgalmazó 2020. február 3-ai tájékoztatása, a felperesi érdekelt 2020. február 4-ei akadályközlése és szerződésmódosítási kérelme. Továbbá a Covid járvány kitörését követően írt, 2020. április 22-i tájékoztatása és szerződésmódosítási kérelme is.

A felek által hivatkozott COVID-19 járvány csupán további késedelmet eredményezett a jelen ügyben, ezt alátámasztja a fentiekén túlmenően a magyarországi forgalmazó járvány kitörése utáni nyilatkozata is, melyben a szállítást 2020. október elejére, kb. október 9-ére ígérte. Az alperes ezért helytállóan állapította meg azt is, hogy a 2020. október elejére előirányzott teljesítésen a COVID-19 járvány kitörése és terjedése nem változtatott. Az alperesi érdekelt alappal mutatott rá arra, hogy az időközben bekövetkezett járványnak a vállalt



szállítási határidő tarthatóságára nem volt kihatása, mert a felperesi érdekelt abban az esetben sem tudta volna az általa vállalt határidőre teljesíteni a szállítást, ha a COVID-19 járvány eleve be sem következik.

Ennek kapcsán az alperes helytállóan rögzítette, hogy az előreláthatóságot a szerződéskötés időpontjára vonatkozóan kell vizsgálni, melyet a Kúria fent hivatkozott ítélete is alátámaszt. Az ítélet [29] bekezdése kimondja ugyanis, hogy az előreláthatóság szempontjából annak van jelentősége, hogy a szerződés megkötésekor láthatók voltak-e előre a szerződésmódosítás indokaként felsorolt körülmények. A [28] bekezdésében kifejtettek szerint pedig „az ajánlatkérő kockázata körébe tartozik a teljesítési határidő meghatározása. (...) Az ajánlati kötöttség valóban beáll az ajánlattételi határidő lejártával, de ez nem mentesíti a felperest a Kbt. rendelkezéseinek megtartása alól. Ha a felhívásban - a kellő gondosságot nélkülözve hibásan méri fel a szerződéskötés időpontját, és erre figyelemmel a teljesítési határidőt, akkor annak következményeit viselnie kell, tévedését nem korrigálhatja szerződésmódosítással.” A bíróság ezért nem tudta elfogadni a felperes azon érvelését sem, hogy az előre nem láthatóság megítélése kapcsán nem lehet egyetlen irányadó időállapot a szerződés megkötése, mert az aránytalanul korlátozza a közbeszerzési jogviszony tagjainak mozgásterét. A közbeszerzési jogviszony jellegéből adódóan, a Kbt. és a közbeszerzési Irányelvek céljával összhangban, a közbeszerzési jogviszony tagjainak mozgásterére okkal rendkívül korlátozott. Az alperes a szerződésmódosításra okot adó körülmény szerződéskötéskori előreláthatóságát helytállóan állapította meg, melyet a fent már ismertetett bizonyítékok egyértelműen alátámasztanak.

A bíróság nem fogadta el azt a kereseti hivatkozást sem, hogy a felperes joggal bízhatott abban, hogy a gyártásra várók sorában valakinek a kiesése majd lehetővé teszi a felperesi érdekelt határidőben való teljesítését. Ez a váromány egyrészt a szerződésmódosítás jogszerűsége tekintetében nem volt releváns, másrészt teljesen megalapozatlan is arra figyelemmel, hogy a szerződési határidő (2020. május 4.) és az előre közölt teljesítési időpont (2020. október 1.) között rendkívül nagy a különbség, és a forgalmazó azon nyilatkozata, mely szerint „nincs mód ... (a) gépek korábbi szállítására”, „az esetleges előre és/vagy hátra sorolások nem megvalósíthatók, így a megrendelés beérkezése után illesztik

az adott gépet az adott felszereltségével a gyártási sorba”) ezt a bizakodást teljesen alaptalaná tették és a kellő gondosság követelménye tanúsítását kizárják. Az alperes és az alperesi érdekelt erre helytállóan hivatkozott.

Nincs jelentősége annak, hogy a felperesi érdekelt tájékoztatásait akadályközlésnek vagy szerződésmódosítási kérelemnek tekintette-e a felperes, a tájékoztatások tartalma volt a releváns. Azt pedig, hogy a szerződésmódosítással nem módosították a teljesítési határidőt, tényszerűen nem valós, mert a darus pótkocsikra vonatkozóan a „teljesítés felfüggesztése” és a „késedelem Ptk. alapján kezelése” a határidő figyelmen kívül hagyását eredményezte, amelyet a Kbt. nem tesz lehetővé és nem is tűr el. A Miniszterelnökség vonatkozó közleménye egyrészt nyilvánvalóan nem a Covid járvány előtt is fennálló körülményekre vonatkozott, továbbá a Kbt. kógens rendelkezéseinek és az irányadónak tekintendő Kúriai joggyakorlat követésének a félretételét nem teszi lehetővé, ezt a felperes és a felperesi érdekelt az alperestől és a Fővárosi Törvényszéktől is alaptalanul várta el.

Az alperest a hatásköre gyakorlása során – külön jogszabályi rendelkezés hiányában – nem köti az a körülmény, hogy szerződésmódosítás tervezete folyamatba épített ellenőrzésen esett át és az ellenőrző szervezet arra vonatkozóan jogszerű minősítést adott ki. A felperesi érdekelt által hivatkozott azon indok pedig, hogy megpróbálta a gépeket mástól beszerezni, de nem járt sikerrel, a jelen perben – a Kúria fent hivatkozott ítéletével is alátámasztottan – nem vehető figyelembe, mert ezt az indokot a felek a hirdetményben nem jelelték meg. A felperesi érdekelt hivatkozásával ellentétben a bíróság az alperes másik ügyben hozott határozatát azért nem értékelte, mert az alperest a más ügyben meghozott döntése nem köti.

A fentiekből kitűnően az alperes az előteljesítés lehetőségét nem figyelmen kívül hagyta, hanem a jelentősége szerint értékelte, a teljesítési késedelmet nem mosta össze mással. A feltárt tényállás szerint a felperes és felperesi érdekelt vont összefüggésbe a szerződésmódosítása jogszerűvé tétele érdekében az indokolásában egymással összefüggésben nem álló okokat.

Az alperes mindezek alapján jogszerűen állapította meg, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja *ca)*

alpontjában rögzített feltétel nyilvánvalóan nem teljesült, ezért a szerződésmódosítás a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjába ütközött, ezért jogsértő.

A fentiekre figyelemmel a Törvényszék a felperes teljes körben alaptalan keresetét – a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján – elutasította.

## KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN APPRAKÉSZ!



MENEDZSER ÉRTEŚITŐ  
STATISZTIKÁK  
FELHÍVÁSFIGYELŐ  
HIRDETMÉNYEK  
HATÁROZATOK

### NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltsse le Ön is a Napi Közbeszerzést!



# KÖZBESZERZÉSI IRÁNYTÚ

## Az öntisztázással kapcsolatos jogesetek bemutatása II. rész

### Presenting legal cases in the field of self-cleaning II. part

Dr. Ferencz Nándor, vizsgáló, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.1.3

Címszavak: öntisztázás, megbízhatóság megállapítása, együttműködési kötelezettség, hamis adatszolgáltatás, kizáró ok, felülvizsgálat, közigazgatási per

#### Absztrakt

A jelen szakcikkkel induló sorozatunkban a Közbeszerzési Hatóság öntisztázással kapcsolatos egyes jogeseteit kívánjuk bemutatni. Jelen szakcikkben egy olyan jogesetet kívánunk bemutatni, mely egyrészt a megbízhatóság megállapításához szükséges együttműködési kötelezettség feltételeinek vizsgálata kapcsán hozott nótumot, másrészt a hamis adatszolgáltatás mint kizáró ok megítélésének kérdésében is segítséget nyújthat. A kérelmező által kezdeményezett felülvizsgálatban és közigazgatási perben több fontos megállapítást is tett a bíróság, mely később is hatással volt az öntisztázás joggyakorlatára.

#### Abstract

This series aims to present certain cases from the practice of the Public Procurement Authority regarding self-cleaning.

#### Jogeset: a kérelem és az első határozat legfontosabb megállapításai

Egy gazdasági szereplő a Közbeszerzési Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) 2017. március 22-én terjesztett elő öntisztázási kérelmet megbízhatóságának igazolására.

A kérelmező előadta, hogy vele szemben 2020. január 3. napjáig fennáll a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 62. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott kizáró ok, amelynek az akkor hatályos szövege szerint közbeszerzési eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki korábbi közbeszerzési vagy koncessziós szerzési eljárásban hamis adatot szolgáltatott vagy hamis nyilatkozatot tett, ezért az eljárásból kizárták, és a kizárás tekintetében jogorvoslatra nem került sor, az érintett közbeszerzési eljárás lezárulásától számított három évig, vagy amennyiben a kizárás tekintetében sor került jogorvoslatra és az ajánlatkérő kizá-

rásról hozott döntését - a hamis adat szolgáltatásának megállapítása mellett - a Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) határozatának bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság három évnél nem régebben meghozott határozata jogerősen jogszerűnek mondta ki.

Kérelmező előadta, hogy egy korábbi, gépjárműjavítási szolgáltatás tárgyú közbeszerzési eljárásból (a továbbiakban: Közbeszerzési Eljárás) a Kbt. 74. § (1) bekezdés b) pontja alapján kizárásra került a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti hamis nyilatkozattétel miatt.

Kérelmező előadta, hogy a Közbeszerzési Eljárásban az ajánlatkérő az alkalmasság igazolása körében többek között előírta, hogy „alkalmatlan az ajánlattevő, ha jelen részvételi felhívás közzétételétől visszafelé számított 1 évben (12 hónapban) 30 napot meghaladóan fedezethiány miatt sorban álló tétel volt bármelyik bankszámláján”.

Az alkalmasság igazolása érdekében be kellett csatolni valamennyi számlavezető pénzintézetől származó nyilatkozatot az alábbi tartalommal: „számla/számlák

számlaszáma; számla/számlák nyitásának időpontja; volt-e jelen eljárást megindító felhívás feladásától visszafelé számított 1 évben (12 hónapban) bármely számláján fedezethiány miatt 30 napot meghaladó sorban állás”.

A Közbeszerzési Eljárásban az ajánlattevőknek öt részre lehetett ajánlatot tenni, amelyek közül a kérelmező az első és második részre tett ajánlatot. Az ajánlatokat a kérelmező egyik munkavállalója állította össze, és a cég egyedüli képviselőjére jogosult ügyvezetője írta alá. Az ajánlat tartalmazta a számlavezető pénzügyintézetekről azon nyilatkozatokat, amelyek igazolták, hogy megfelel az ajánlatkérő által előírt alkalmassági követelménynek, azaz az eljárást megindító felhívás közzétételétől visszafelé számított egy éven belül nem volt 30 napot meghaladóan fedezethiány miatt sorban álló tétel a számláján.

Az ajánlatkérő 2016. november 17. napján tájékoztatta a kérelmezőt, hogy valamennyi igazolást nyújtó bankot megkereste, és az egyik pénzügyintézet azt a tájékoztatást adta, hogy a kérelmező által a Közbeszerzési Eljárásban ilyenként benyújtott igazolást nem állította ki. Mindezek alapján az ajánlatkérő, a Kbt. 74. § (1) bekezdés b) pontja alapján a kérelmezőt kizárta a Közbeszerzési Eljárásból. Az eljárás során bekövetkezett kizáró okként megjelölte a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontját. 2017. január 4. napján az ajánlatkérő megküldte a Közbeszerzési Eljárás lezárásaként a módosított összegezt.

Kérelmező előadta, hogy bár sem előzetes vitarendezési, sem jogorvoslati eljárást nem indított, vitathatónak tartja az ajánlatkérő döntését. Kérelmező álláspontja szerint nem valósult meg a Közbeszerzési Eljárásban azon tényállás, amely alapján a Kérelmezőt a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontjára hivatkozással kizárták, és amely kizárás a Kbt. 62. § (1) bekezdés h) pontja szerinti kizáró okot keletkeztette. Az alkalmasság keretében előírt követelményeknek a kérelmező - saját megítélése szerint - minden tekintetben megfelelt, a szerződés teljesítésére alkalmas volt, mivel egyik bankszámláján sem volt soha a számlák megnyitásától kezdve 30 napot meghaladóan fedezethiány miatt sorban álló tétel, amely tény igazolására a mellékletekben csatolta a Hatóság részére valamennyi érintett banktól származó eredeti nyilatkozatot. A Közbeszerzési Eljárást megindító hirdetmény által elvárt tartalmak (számlaszám, számla nyitásának időpontja, nyilatkozat a sorban állás hiányáról) valamennyi banki nyilatkozaton a valóságnak megfele-

lően szerepeltek, az alkalmassága vonatkozásában, így kérelmező szerint nem nyilatkozott hamisan. Kérelmező álláspontja szerint, az általa benyújtott azon okirat, amelyre az ajánlatkérő a kizárásról hozott döntését alapította, az alkalmasság fennállására vonatkozó ajánlatkérői döntést érdemben nem befolyásolta. Ezáltal - kérelmező szerint - nem valósult meg a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontjában leírt tényállás, amelynek többek között feltétele az is, hogy akkor alkalmazandó, ha az adott hamis adat vagy nyilatkozat érdemben befolyásolja az ajánlatkérőnek a kizárásra, az alkalmasság fennállására, az ajánlat műszaki leírásnak való megfeleléségre, vagy az ajánlatok értékelésére vonatkozó döntését. Az ajánlatkérő ezen túl további vizsgálatot nem folytatott le.

Kérelmező előadta, hogy árbevételének megközelítőleg 85%-a származott közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződések teljesítéséből, és annak érdekében, hogy továbbra is működni tudjon, a munkavállalóit meg tudja tartani, feltétlenül szükségesnek tartotta, hogy korlátozások nélkül részt vehessen ajánlattevőként a közbeszerzési eljárásokban. Ezért a kérelmező a későbbiekben részletesen bemutatásra kerülő intézkedésekkel kívánta alátámasztani, hogy a meghozott szervezeti változások és a jövőre mutató intézkedések igazolják megbízhatóságát.

A Hatóság először azt vizsgálta, hogy a kérelem az arra jogosulttól származik-e.

A Hatóság megállapította, hogy a Kbt. 37. § (2) bekezdése, 62. § (1) bekezdés h) és i) pontja alapján a kérelmező kizáró ok hatálya alatt áll a közbeszerzési eljárás lezárulásától (vagyis az eljárás eredményéről szóló tájékoztató közzétételétől) számított három évig.

A fentiek alapján megállapítást nyert, hogy a kérelmező a Kbt. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján kizáró ok hatálya alatt áll, így a kérelem a jogosulttól származik.

A Hatóság a kérelem alapján érdemben elbírálta, hogy a kérelmező által megtett intézkedések megfelelőek-e megbízhatósága igazolásához.

A Kbt. 188. § (2) bekezdése alapján a kizáró ok hatálya alá tartozó gazdasági szereplő a megbízhatóságának bizonyítása érdekében köteles igazolni, hogy

a) a bűncselekménnyel, kötelességszegéssel vagy egyéb jogsértéssel okozott kárt - a károsult által elfogadott mértékben - megtérítette vagy arra meghatározott

határidővel kötelezettséget vállalt;

b) az illetékes hatóságokkal aktívan együttműködve átfogóan tisztázta az ügy tényállását és körülményeit; és

c) olyan technikai, szervezeti és személyi intézkedést hozott, amely alkalmas a további büncselekmény, köteleességszegés, illetve egyéb jogsértés megelőzésére.

Kérelmező a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja vonatkozásában az alábbiak szerinti nyilatkozatot tette.

Kérelmező előadta, hogy az öntisztázással kapcsolatos joggyakorlat még nem munkálta ki a kár fogalmát. Az azonban kérelmező szerint megállapítható, hogy a Kbt. „sui generis”, azaz csupán a Kbt. alkalmazása kapcsán kialakított kár fogalommal nem rendelkezik. Ennek hiányában a kérelmező szerint kárként csupán a Ptk. szerinti kár fogalom vehető figyelembe, amely a vagyoni károkat fogja át, melynek elemei: a károsult vagyonaiban beállott értékcsökkenés; az elmaradt vagyoni előny; a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségek (Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:522. § (2) bekezdés).

Kérelmező előadta, hogy az esetében kárról nem lehet szó, mivel a kizáró okot keletkeztető cselekményével materiális kárt nem okozott, az ajánlatkérő a kérelmezőt a közbeszerzési eljárásból kizárta. Kérelmező megjegyezte, hogy mivel az alkalmassága az ajánlatkérő által a Közbeszerzési Eljárásban előírt követelményeknek megfelelően fennállt, az ajánlatkérőnek nem következhetett volna be kára. Erre tekintettel, kérelmező szerint nem állt fenn a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kártérítési kötelezettség.

A Hatóság határozatában megállapította, hogy a kár fogalmát funkcionálisan értelmezi, vagyis a reparáció követelményéből adódóan a jogsértéssel okozott joghátrány kompenzációját vizsgálta. Kérelmező nyilatkozatával ellentétes információ, illetve dokumentum ugyanakkor nem jutott a Hatóság tudomására az ügy vizsgálata során, erre tekintettel a Hatóság elfogadta kérelmező fenti nyilatkozatát a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltak igazolására.

Kérelmező a Kbt. 188. § (2) bekezdés b) pontjával kapcsolatban előadott, az ügy tényállásának és körülményeinek tisztázására tett intézkedései az alábbiak szerint nem voltak megfelelőek kérelmező megbízhatóságának megállapításához.

Kérelmező előadta, hogy a hatóság fogalmát a Kbt. szintén nem határozza meg. Kérelmező álláspontja szerint,

mivel esetében a kérelemmel érintett kizáró okot keletkeztető tényállás nem hatósági intézkedés következménye, a hatósággal történő együttműködés nem értelmezhető.

Kérelmező előadta, hogy ugyanakkor az ajánlatkérővel a kizáró okot eredményező Közbeszerzési Eljárásban végig együttműködött. Az ajánlatkérő a Közbeszerzési Eljárásban kiadott hiánypótlást, mely hiánypótlásban a kérelmezőt is felszólította a meghatározott – nem pénzügyi alkalmasság igazolása céljából benyújtandó banki nyilatkozatokkal összefüggésben fennálló – hiányok pótlására. Kérelmező a hiánypótlási felhívásnak megfelelően, határidőben benyújtotta a kért dokumentumokat. Ezekkel összefüggésben az ajánlatkérő további megállapítást nem tett, érvénytelenségi okot nem állapított meg.

Kérelmező megjegyezte ugyanakkor, hogy a kizáró okot keletkeztető cselekménnyel összefüggésben az ajánlatkérő nem kérte fel a kérelmezőt a tényállás tisztázására, a Közbeszerzési Eljárásban alkalmazott azon kizáró ok bekövetkezéséről, amely a kérelmező számára a 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján további három évig nem teszi lehetővé a közbeszerzési eljárásokban való részvételt, csak az ajánlatkérő döntését követően adott tájékoztatásból szerzett tudomást.

A Hatóság a következő megállapításokat tette:

A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.Kpk.50.003/2017/6. sz. végzése szerint a Kbt. által előírt aktív együttműködés tényét a kérelmező kizárást megállapító ajánlatkérővel szemben mutatott magatartása alapján kell értékelni.

Önmagában a pusztán adatszolgáltatás nem tekinthető olyan aktív együttműködésnek, melynek célja az ügy tényállásának és körülményeinek tisztázása. Az együttműködés megállapításához minden esetben a törvényi kötelezettségen túlmutató, aktív magatartást kell tanúsítani. Az együttműködő magatartást az érintett ügyben a hamis adatszolgáltatás időpontjában kell vizsgálni.

A Hatóság 2017. április 10-én kelt levelében a Kbt. 187. § (3) bekezdése alapján nyilatkozattételre hívta fel az érintett bankot abban a tekintetben, hogy mikor kereste meg az ajánlatkérő, és mi volt a megkeresés tartalma, pontosan milyen pénzügyi igazolásra, nyilatkozatra vonatkozott. A Hatóság kérte a bankot, hogy nyilatkozzon, kérelmező milyen tartalmú választ küldött, és kérelmező megkereste-e a bankot az érintett igazolással kapcsolatban, emellett, hogy kérelmező egyéb esetben

megkereste-e a bankot, mint számlavezető pénzügyintézet számlainformáció kiadása érdekében.

A Hatóság továbbá nyilatkozatot kért a banktól a tekintetben, hogy a kérelmező által a Hatóság rendelkezésére bocsátott, pénzügyintézeti nyilatkozat tartalma megfelel-e a valóságnak, büntető vagy egyéb eljárást az érintett ügyben kezdeményezett-e, amennyiben igen, mikor, kivel szemben és mi alapján került erre sor, továbbá kérte, hogy fejtse ki az ügygel kapcsolatos álláspontját és küldje meg észrevételeit, illetve az ügygel kapcsolatos bármilyen egyéb iratot bocsásson rendelkezésre.

Az érintett bank a Hatóság adatkérésének eleget tett, és a Hatóság rendelkezésére bocsátotta a 2016. november 7. napján kelt, a Közbeszerzési Eljárás ajánlatkérőjének címzett levelét, mely szerint a „megkeresésben szereplő igazolást nem a [...] Bank Zrt. állította ki, mivel aláírói a keltezés időpontjában nem rendelkeztek aláírási jogosultsággal:

[...] banki tanácsadóként 2015. 07.01-ig dolgozott, azóta tartós távolléten, jelenleg GYED-en van.

[...] vállalati banki tanácsadóként 2014. 03. 03-ig dolgozott, azóta nem a munkavállalónk”.

A Hatóság határozatában megállapította, hogy mivel kérelmező az ajánlatkérő számára 2016. október 21-i keltezéssel olyan igazolást nyújtott be a bank nevében, amelyet nem állíthatott ki (hiszen a nyilatkozaton szereplő dolgozók ebben az időpontban nem írhatták alá az igazolást) a kérelmező nem működött együtt az ajánlatkérővel az ügy tényállásának, illetve körülményeinek tisztázása érdekében, sőt kifejezetten hátráltatta azt annak érdekében, hogy az alkalmasságát igazolja, így érvényes ajánlatot tegyen. Arról a tényről, hogy nem a megkeresett bank által kiállított igazolást nyújtott be ajánlatában, az ajánlattevőnek nyilvánvalóan tudomással kellett lennie. Kérelmező közbeszerzési eljárásban hamis okiratot készített, melyet aztán a bank által kiállított okiratként tüntetett fel az ajánlatkérő félrevezetése céljából, ez egyértelműen szándékos magatartásra utal, mely esetben az együttműködő magatartás megállapítása kizárt. Ajánlatkérő az igazolás valótlanosságát a Kbt. adta eszközökkel maga tárta fel, amelyet az ajánlattevő – miután az ajánlatkérő az általa feltárt tényekből levonta a jogi konzekvenciákat – később nem vitatott. Ugyan önmagában sem a jogorvoslat, sem az előzetes vitarendezés megtörténte vagy hiánya nem igazolja, illetve nem zárja ki a Kbt. 188. § (2) bekezdés b) pontjának való megfelelést, jelen esetben az ajánlatkérői megállapítás vitatásának hiánya azt jelzi, hogy az aján-

lattevő nem cáfolta annak tényét, hogy az érintett igazolást annak ellenére tüntette fel ajánlatában a bank által kiadottként, hogy azt nem az érintett pénzügyintézet állította ki. A Hatóság határozata szerint a leírtak alapján egyértelműen megállapítható, hogy a kérelmező nem tett eleget az ügy tényállásának átfogó tisztázására irányuló kötelezettségének.

Fentiekre tekintettel a Hatóság megállapította, hogy kérelmező az általa hivatkozott eljárással összefüggésben nem igazolt olyan körülményeket, amelyek a Kbt. 188. §-a (2) bekezdésének b) pontjával összefüggésben megkövetelt intézkedések megtételét alátámasztanák.

Kérelmező a Kbt. 188. § (2) bekezdésének c) pontjában foglaltakkal kapcsolatban az alábbi nyilatkozatot tette:

Kérelmező előadta, hogy a személyi intézkedések keretében először a Közbeszerzési Eljárásban történő ajánlattételben közreműködő személy személyes felelősségét vizsgálta meg. A vizsgálat két szempontra fókuszált. Egyrészt a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) rendelkezéseit figyelembe véve büntető intézkedéseket hozott a speciális prevenció jegyében. Másrészt megelőző intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy hasonló cselekmények ne fordulhassanak elő, és ezáltal a megbízhatóságát megfelelően igazolni tudja.

Az ügyvezetés a kizáró okot keletkeztető Közbeszerzési Eljárásban benyújtott ajánlatot összeállító munkavállaló munkaviszonyának megszüntetését nem látta indokoltnak. A munkavállaló munkáját sok éves munkaviszonya alatt mindig kimagasló színvonalon, megbízhatóan végezte. Figyelemmel azonban arra, hogy a kizáró ok az érintett munkavállaló magatartása miatt következett be, így emiatt írásbeli figyelmeztetésben részesítette.

Kérelmező előadta, hogy a szervezeti intézkedések keretében elsőként a legfontosabb kiemelő tényező a kérelmező megbízhatóságának igazolása kapcsán, hogy kiadta a közbeszerzési eljárásokban való szabályszerű részvétel biztosításáról szóló szabályzatát. A szabályzatot a kérelmező minden olyan munkavállalója elolvasta, megértette, és magára nézve kötelezően alkalmazandóként elfogadta, akik közbeszerzési eljárásban benyújtandó részvételi jelentkezés, ajánlat, vagy egyéb dokumentum előkészítésében, beszerzésében, összeállításában részt vesznek. E munkavállalók a szabályzat rendelkezései alapján kötelesek eljárni.

Kérelmező előadta, hogy a szabályzat tartalmazza a közbeszerzési eljárásokban követendő eljárásrendet,

meghatározza a részvételi jelentkezések vagy ajánlatok összeállításában közreműködő személyek felelősségi körét, a rájuk irányadó előírásokat. A szabályzat alapján a közbeszerzési eljárásokban benyújtásra kerülő dokumentum – nyilatkozatok, harmadik személytől, illetve szervezettől származó dokumentumok, igazolások – előkészítésére és beszerzésére kizárólag a szabályzatban megjelölt személyek jogosultak. Valamennyi részvétel céljából előkészítendő dokumentum beszerzésével összefüggésben az ügyvezetés kijelöli a felelős személyeket. Minden esetben legalább két munkatárs kerül kijelölésre, akik önállóan eljárva, de egymást ellenőrizve járnak el. Kérelmező álláspontja szerint a hivatkozott szabályzat e rendelkezésével az öntisztázási kérelemben érintett jogsértés jövőbeni elkövetését teljesen kizárja, továbbá egyéb közbeszerzési jogsértések lehetőségét is megelőzi. Az ügyvezetés a szabályzatot valamennyi, közbeszerzési eljárásban benyújtandó dokumentum előkészítésében közreműködő munkavállalóval ismertette, akik a szabályzat tartalmának megismerését, tudomásul vételét, valamint alkalmazási kötelezettségét aláírásukkal igazolták.

Kérelmező előadta, hogy a speciális prevenció érdekében a munkavállalóival kötött munkaszerződéseit felülvizsgálta, a munkaszerződésekhez kapcsolódó munkaköri leírásokat oly módon módosította, hogy azok kifejezett utalást tartalmazzanak az általa hivatkozott szabályzatra.

Kérelmező előadta, hogy egyúttal módosította azon munkavállalók munkakörét, akik a közbeszerzési eljárásban való szabályszerű részvétel biztosítása érdekében közreműködnek, egyértelműen megjelölve a munkakörükben a szabályzat szerinti eljárási kötelezettséget.

A Hatóság a következő megállapításokat tette:

Kérelmező súlyos jogsértést követett el, amikor hamisított igazolást nyújtott be az érintett bank nevében, így nem tudta a Hatóság elfogadni a Kbt. 188. § (2) bekezdés c) pontja szerinti személyi intézkedésként ilyen súlyú jogsértés esetén az érintett munkavállaló figyelmeztetésben részesítését. A Hatóság álláspontja szerint az intézkedés nem volt alkalmas a jövőbeni jogsértések megelőzésére.

A Hatóság mérlegelési jogkörében megállapította, hogy kérelmező az általa hivatkozott eljárással összefüggésben nem igazolt olyan körülményeket, amelyek a Kbt.

188. § (2) bekezdésének c) pontjával összefüggésben megkövetelt intézkedések megtételét alátámasztják.

A Kbt. 188. § (3) bekezdése szerint a Hatóság a (2) bekezdésben említett intézkedés értékelésekor köteles figyelembe venni a bűncselekmény, köteleességszegés vagy egyéb jogsértés súlyosságát és sajátos körülményeit. A Hatóság a Kbt. 188. § (3) bekezdés szerinti mérleges során figyelembe vette a jogsértés súlyosságát, továbbá azt a tényt, hogy a kérelmező annak ellenére, hogy kizáró ok hatálya alatt áll, ajánlattevőként részt vett a Közbeszerzési Eljárásban. Kérelmező továbbá elhallgatta az ajánlatkérő elől a kizáró ok beálltának tényét és az eljárás alapján szerződéskötésre is sor került.

Összegezve a fentieket, a Hatóság megállapította, hogy kérelmező nem igazolta megfelelően a Kbt. 188. § (2) bekezdés b) és c) pontjában foglaltakat, ezért az általa hozott intézkedések nem megfelelőek megbízhatóságának igazolására.

#### **Jogeset: az első bírósági végzés legfontosabb megállapításai**

A Kbt. 188. § (5) bekezdésének, a jogeset idejében hatályos rendelkezése szerint a kérelmező a kérelmét elutasító határozat felülvizsgálatát kérheti a bíróságtól a határozat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül. A kérelemről a közigazgatási és munkaügyi bíróság nemperes eljárásban, a kérelem benyújtásától számított hatvan napon belül határoz, a Hatóság határozatát megváltoztathatja. A bíróság végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. A bíróság eljárására a Pp. XX. fejezetét kell megfelelően alkalmazni, ha e törvényből, illetve a nemperes eljárás jellegéből más nem következik.

Kérelmező a törvényes határidőn belül felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (a továbbiakban: Bíróság) a Kbt. 188. § (5) bekezdése alapján, amelyben a határozat megváltoztatását kérte oly módon, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a kérelmező kellő módon igazolta megbízhatóságát.

A Bíróság végzése (a továbbiakban: Végzés) a Hatóság fenti határozatát hatályon kívül helyezte, és a Hatóságot e körben új eljárás lefolytatására kötelezte.

A Végzésben a Bíróság megállapította, hogy a kérelme-

ző felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint túlnyomórészt alapos.

A Végzés szerint a Bíróság megállapította, hogy a Hatóság a Határozatban alapos indokát adta annak, hogy a kérelmező nyilatkozata miatt alkalmas a Kbt. 188. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltak igazolására.

A Végzés szerint továbbá, amint arra a Bíróság a 2017. február 10. napján kelt, korábbi, 9.Kpk.50.003/2017/6. számú végzésében rámutatott, a törvény által előírt aktív együttműködés tényét a kérelmezőnek a kizárást megállapító ajánlatkérővel szemben mutatott magatartása alapján kell értékelni.

A Bíróság álláspontja szerint helytállóan hivatkozott a kérelmező arra, hogy a Hatóság a megbízhatóság bizonyítása körében köteles lett volna figyelembe venni, hogy az ajánlatkérő maga tárta fel a jogsértés körülményeit, arról a kérelmezőt a kizáró határozat közlését megelőzően nem tájékoztatta, így lehetősége sem volt az együttműködésre.

A Végzés szerint a Kbt. 71. § (5) bekezdése pedig csak akkor ad lehetőséget az önkéntes hiánypótlásra, ha az ajánlatkérő egyébként is várja hiányok teljesítését, felvilágosítás beadását. Ha nincs nyitott hiánypótlás vagy felvilágosításkérés, a gazdasági szereplő csak úgy érheti el az általa észlelt hiba javítását, ha ezt írásban jelzi az ajánlatkérőnek. Ekkor ugyanis az ajánlatkérő köteles erre vonatkozóan hiánypótlást elrendelni.

A Bíróság ennek kapcsán megállapította, hogy a Hatóság indokolásából nem derül ki, hogy a közbeszerzési eljárásban sor került-e hiánypótlásra vagy felvilágosításkérésre, azaz a kérelmezőnek egyáltalán lett volna-e elvi lehetősége önkéntes hiánypótlásra, így e vonatkozásban érdemben nem foglalhatott állást.

A Bíróság kiemelte, hogy a Hatóság elnökének a Kbt. 64. §-a szerinti öntisztázás gyakorlati tapasztalatairól szóló tájékoztatójának (Közbeszerzési Értesítő 2017. évi 55. szám 2017. április 10.) a kérelmező által is hivatkozott III. b) pontja szerint „az együttműködésnek a tényállás tisztázására kell irányulnia”, illetve „az aktív együttműködés megállapítása során nem elvárás a kérelmezővel szemben a teljes önvád”.

A Végzés szerint ennek alapján osztotta a Bíróság a kérelmező azon álláspontját, hogy önmagában a jogsértés nem alapozhatja meg az együttműködés hiányát. A Hatóság tehát megalapozatlanul tett a határozatban sommás megállapítást, hogy az a tény, hogy a kérelmező a közbeszerzési eljárásban hamis okiratot készített, mely-

et aztán az érintett bank által kiállított okiratként tüntetett fel az ajánlatkérő félrevezetése céljából, egyértelműen szándékos magatartásra utal, mely esetben az együttműködő magatartás megállapítása kizárt.

A Végzés szerint természetesen lehetséges, hogy a Hatóság a kérelmező által megtett vagy megtenni elmulasztott intézkedések alapján az aktív együttműködés hiányára vonjon le következtetést, azonban az általa felhozott fenti érv ennek alátámasztására önmagában nem elegendő.

A Bíróság álláspontja szerint helytállóan hivatkozott a kérelmező arra, hogy az együttműködési kötelezettség a jogsértés körülményeinek tisztázása kapcsán értékelendő. A megbízhatóságát igazolni kívánó gazdasági szereplőnek a tényállás tisztázásában értelemszerűen akkortól kell együttműködnie az illetékes hatóságokkal, amikor a jogsértés tudomására jutott.

A Végzés szerint a Hatóságnak a kérelmező által megtett intézkedések vizsgálata során tehát alapvetően abból kellett volna kiindulnia, hogy a joggyakorlat szerint a hamis adatszolgáltatással kapcsolatos kizáró ok esetében akkor lehet eredményes az öntisztázás, ha az ajánlattevő a közbeszerzési eljárásban minden nyilatkozatot, információt rendelkezésre bocsátott, például a jogsértés után maga tárta fel a jogsértés körülményeit az ajánlatkérőnek. Azonban azt is vizsgálni kellett volna e körben, hogy erre a jelen ügy alapját képező közbeszerzési eljárásban objektíve volt-e egyáltalán lehetősége a kérelmezőnek, és a lehetőségekhez képest milyen konkrét intézkedést tett. A Hatóságnak nyomatékosan figyelembe kellett volna vennie, hogy a tényállás már a bírálat folyamán tisztázódott, amely alapján az ajánlatkérő döntést is hozott.

A Bíróság a Kbt. 188. § (2) bekezdés c) pontjával összefüggésben is megvizsgálta a rendelkezésre álló iratokat és a kérelmező érvelésével egyezően megállapította, hogy a Hatóság a határozatban leíró jelleggel részletesen ismertette ugyan a kérelmező által végrehajtott személyi, szervezeti és technikai intézkedéseket, azonban kizárólag a jogsértéssel érintett munkavállaló figyelmeztetésben részesítése kapcsán indokolta meg, hogy azt miért nem tartja elfogadhatónak. A kérelmező által az öntisztázási kérelemben felhozott egyéb technikai, szervezeti intézkedést nem értékelte részletesen.

A Végzés szerint a kérelmező az ügy alapját képező közbeszerzési eljárásból a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti hamis nyilatkozattétel miatt történt kizá-



rást nem támadta jogorvoslással, így azt érdemben már nem vitathatja, az azzal kapcsolatban felhozott érvei irrelevánsak.

#### **Jogeset: második határozat legfontosabb megállapításai**

A Hatóság a Bíróság fenti megállapításai alapján új, ismételten elutasító határozatot hozott. A Hatóság, az eredeti határozathoz képest, a Végzés szempontjait is figyelembe véve az alábbi új megállapításokat tette.

A Hatóság a Kbt. 188. § (4) bekezdése alapján hiánypótlásra hívta fel a kérelmezőt, melyet határidőben teljesített.

Kérelmező hiánypótlásában előadta, hogy a jogsértésről – a munkavállaló által titkolt módja és az alkalmasság valós tartalma miatt – már csak az ajánlatkérő kizárásról hozott döntésével egyidejűleg értesült, így a tényállás tisztázásában való együttműködésre lehetősége nem volt.

Kérelmező előadta továbbá, hogy a Végzés alapján az együttműködési kötelezettség a jogsértésről való tudomásszerzést követően áll be, az akkor rendelkezésre álló keretek között. Mivel az ajánlatkérő a jogsértésről való tájékoztatással egyidejűleg kizárta a kérelmezőt, így hiánypótlás keretében sem volt lehetőség arra, hogy az amúgy már feltárt tényállás további feltárásában közreműködjön.

Kérelmező szerint a fentiekre figyelemmel öntisztázási kérelme értékelése körében nem utasítható el a megbízhatóság megállapítása azon indokok alapján, hogy a kérelmező nem tanúsított együttműködő magatartást, mivel az eset összes körülményeit figyelembe véve, arra nem volt lehetősége (a jogsértésről nem tudott annak a munkavállaló által titkolt módja és az alkalmasság valós tartalma miatt). Kérelmező előadta, hogy az ajánlatkérő maga tárta fel teljes körben a jogsértést, és egyidejűleg kizárta a kérelmezőt a Közbeszerzési Eljárásból, ami által a hiánypótlás keretében történő esetleges további együttműködés lehetősége is megszűnt a számára.

A Hatóság megállapításai:

A Hatóság megállapította, hogy kérelmező az ügy alapját képező Közbeszerzési Eljárásból a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti hamis nyilatkozattétel miatt történt kizárását nem támadta jogorvoslással, így azt érdemben már nem vitathatja.

A Hatóság álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy a Kbt. 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti hamis adatszol-

gáltatás ténye nem vitatható az öntisztázás keretében, a Kbt. 62. § (1) bekezdés ib) pontja alapján megállapítható, hogy a hamis adatszolgáltatásnak fogalmilag tartalmi eleme a szándékos vagy gondatlan elkövetés. Tekintettel a leírtakra, a Kbt. alapján nem vitatható, hogy a gazdasági szereplő szándékosan szolgáltatott hamis adatot vagy tett hamis nyilatkozatot, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett egyértelműen fel kellett volna ismernie, hogy az általa szolgáltatott adat a valóságnak, illetve nyilatkozata a rendelkezésére álló igazolások tartalmának nem felel meg.

A leírtakból következően hamis adatszolgáltatás esetén fogalmilag kizárt, hogy a jogsértés elkövetése és a jogsértésről való tudomásszerzés időpontja elváljon egymástól, ugyanis a jogsértés elkövetéséről kérelmezőnek legalább az általában elvárható gondosság mellett egyértelműen tudnia kellett volna. A Hatóság álláspontja szerint azonban hamis okirat előállítása esetén a szándékosság nem vitatható. Megjegyezte továbbá a Hatóság, hogy kérelmező nem igazolt semmilyen olyan körülményt, mely alapján megállapítható lenne, hogy a jogsértés tudomására jutásának időpontja a jogsértés elkövetése után következett be.

A Hatóság álláspontja szerint – a Végzésben írtakkal összhangban – a megbízhatóságát igazolni kívánó gazdasági szereplőnek a tényállás tisztázásában értelemszerűen akkortól kell együttműködnie az illetékes hatóságokkal, amikor a jogsértés tudomására jutott, azonban a jogsértés tudomására jutásának időpontja jelen esetben fogalmilag meg kell, hogy egyezzen a jogsértés elkövetésének időpontjával.

A Kbt. 2. § (3) bekezdése szerint az ajánlatkérő és a gazdasági szereplők a közbeszerzési eljárásban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. A joggal való visszaélés tilos. A Hatóság álláspontja szerint továbbá saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat, vagyis amennyiben az együttműködés lehetőségét a kérelmező saját jogsértő magatartása korlátozza, önmagában ez a tény nem lehet elegendő a Kbt. 188. § (2) bekezdés b) pontjának igazolásához. A leírtak mellett a Hatóság a továbbiakban megvizsgálta, hogy a kérelmezőnek milyen lehetőségei voltak az ügy tényállásának és körülményeinek aktív együttműködés keretében való feltárására.

A határozat szerint ajánlatkérő a Közbeszerzési Eljárársban adott ki hiánypótlást, mely hiánypótlásban a kérel-

mezőt is felszólította a meghatározott – nem pénzügyi alkalmasság igazolása céljából benyújtandó banki nyilatkozatokkal összefüggésben fennálló – hiányok pótlására.

A Kbt. 71. § (5) bekezdése szerint, amíg bármely ajánlattevő vagy részvételre jelentkező számára hiánypótlásra vagy felvilágosítás nyújtására határidő van folyamatban, az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező pótolhat olyan hiányokat, amelyekre nézve az ajánlatkérő nem hívta fel hiánypótlásra. A Hatóság álláspontja szerint, mivel kérelmező vonatkozásában a jogsértés tudomására jutásának időpontja az ajánlatok benyújtásának időpontjával egybeesik, hiánypótlás keretében kérelmezőnek lehetősége lett volna az együttműködésre.

A Hatóság a megbízhatóság bizonyítása tekintetében figyelembe vette, hogy az ajánlatkérő maga tárta fel a jogsértés körülményeit és arról a kérelmezőt a kizárásról hozott döntés közlését megelőzően nem tájékoztatta, emiatt a kérelmező lehetőségei az együttműködés tanúsítására a jogsértés ajánlatkérői megállapítását követően már korlátozottak voltak. Kérelmezőnek azonban lehetősége volt a Közbeszerzési Eljárásból való kizárását követően előzetes vitarendezési kérelem benyújtására is a Kbt. 80. § (1) bekezdése alapján. Ismételten megjegyezte azonban a Hatóság, hogy a Kbt. alapján jelen esetben a jogsértés tudomására jutásának időpontja nem válhatott el a jogsértés időpontjától, így együttműködő magatartás tanúsítására nem csupán az ajánlatkérő döntése után, hanem azt megelőzően is volt lehetőség.

A Hatóság a leírtak alapján megállapította, hogy kérelmezőnek lehetősége lett volna az eljárás folyamán együttműködés tanúsítására.

Kiemelte továbbá a Hatóság, hogy a Kbt. 188. § (2) bekezdése alapján kérelmezőt terheli az a kötelezettség, hogy igazolja az öntisztázás három konjunktív feltételének teljesítését, azonban kérelmező semmilyen olyan körülményt nem tudott igazolni, mely a Kbt. 188. § (2) bekezdés b) pontját alátámasztaná.

Fentiekre tekintettel a Hatóság megállapította, hogy kérelmező az általa hivatkozott eljárással összefüggésben nem igazolt olyan körülményeket, amelyek a Kbt. 188. §-a (2) bekezdésének b) pontjával összefüggésben megkövetelt intézkedések megtételét alátámasztanák.

Hatóság az alábbiak szerint értékelte a kérelmező által megtett intézkedéseket a Kbt. 188. § (2) bekezdés c) pontja tekintetében.

A Hatóság pozitív intézkedésként értékelte a kérelmező által hivatkozott szabályzat meghozatalát és a munkaköri leírások oly módon való módosítását, hogy azok kifejezett utalást tartalmazzanak a szabályzatra, azonban a Hatóság álláspontja szerint önmagában ezen intézkedések nem alkalmasak a jövőbeni jogsértések megelőzésére.

A Hatóság értékelte továbbá, hogy kérelmező közbeszerzési eljárásokban benyújtandó dokumentumok összeállításáért felelős munkatársként egy másik munkavállalót jelölte ki a jogsértésben részt vevő helyett, aggályosnak tartotta azonban a Hatóság, hogy ezen munkavállaló közvetlen felettese volt a munkaköri leírás alapján, továbbra is a jogsértésben érintett szereplő. Kérelmező hiánypótlásához csatolta azonban azon munkaszerződés-módosításokat, melyekben az érintett munkavállalók közvetlen feletteseként a továbbiakban egy másik személy lett megjelölve. Ezen intézkedést a Hatóság a Kbt. 188. § (2) bekezdés c) pontja tekintetében elfogadta.

A Hatóság értékelte továbbá, hogy kérelmező megbízási szerződést kötött egy felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadóval oktatás tartása érdekében. Az előadások jelenléti ívei alapján az előadások célközönsége jelentős befolyással rendelkezhet a jövőbeni jogsértések megelőzése tekintetében.

Fentiekre tekintettel a Hatóság mérlegelési jogkörében megállapította, hogy kérelmező az általa hivatkozott eljárással összefüggésben megfelelően igazolt olyan körülményeket, amelyek a Kbt. 188. §-a (2) bekezdésének c) pontjával összefüggésben megkövetelt intézkedések megtételét alátámasztják.

A Kbt. 188. § (3) bekezdése szerint a Hatóság a (2) bekezdésben említett intézkedés értékelésekor köteles figyelembe venni a bűncselekmény, köteleességszegés vagy egyéb jogsértés súlyosságát és sajátos körülményeit.

Kérelmező előadta hiánypótlásában, hogy a bírósági felülvizsgálati eljárás időtartama alatt bizonyítást nyert, hogy a fenti körülmények egyike sem olyan, amely a kérelem szigorúbb megítélését indokolná. Ennek megfelelően kérelmező kérte e tekintetben a bírósági eljárásban részletesen előadottak és becsatolt bizonyítékok figyelembevételét. Kérelmező hivatkozott a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatára, amelyben megállapította, hogy a kérelmező nem állt kizáró okok hatálya alatt, amikor a kérdéses közbeszerzési eljárásban részt vett és szerződést kötött; továbbá az érintett

munkavállaló jogsértésével összefüggésben valamennyi nyilatkozatra és becsatolt iratra, amely alapján megállapítható, hogy a jogsértés büntetőjogi megítélése enyhe és a munkavállaló részéről újabb jogsértés elkövetése nem várható.

Kérelmező hiánypótlásában előadta továbbá, hogy a bűncselekmény enyhe megítélésének alátámasztására, valamint arra a tényre, hogy a jogsértést elkövető munkavállalótól sem várható újabb jogsértés, csatolta a munkavállaló pártfogó felügyelőjének tájékoztatását.

Kérelmező hiánypótlásában előadta, hogy a Kbt. 188. § (3) bekezdése alapján a konkrét eset egyedi sajátos körülményét figyelembe véve arra vonható le következtetés, hogy a jogsértés nem súlyos (valós adatra vonatkozik), maga a kérelmező a jogsértés elkövetésében teljesen vétlen, a Kbt. 62. § (1) bekezdés h) pontja szerinti 3 éves időtartamban fennálló kizáró ok emiatt aránytalanul sújtja. Kérelmező megjegyezte, hogy a kizáró ok bekövetkezte óta nem tudott részt venni közbeszerzési eljárásokban, mely komoly árbevétel kiesést okozott számára.

Kérelmező álláspontja szerint a konkrét öntisztázási ügy összes sajátos körülményét figyelembe véve a Kbt. 188. § (3) bekezdése alapján arra lehet következtetést levonni, hogy a jogsértés nem volt súlyos, a kérelmező a jogsértés elkövetésében vétlen és az általa megtett intézkedések biztosítják, hogy jövőben semmilyen jogsértést ne kövessen el, megbízható gazdasági szereplőként vegyen részt közbeszerzési eljárásokban.

A Hatóság álláspontja szerint, azonban nincs jelentősége annak, hogy büntetőjogi szempontból milyen súlyú bűncselekmény elkövetésére került sor. A Hatóság úgy ítélte meg, hogy a hamis adatszolgáltatás módja (a jogsértést elkövető tudattartalma és hamis okirat benyújtása) önmagában súlyosabbnak ítélandó közbeszerzési jogi szempontból. A hamis adatszolgáltatásnak és hamis nyilatkozat tételének több módja van, lehetséges azt gondatlanságból, illetve szándékosan elkövetni és nem feltétele a kizáró ok bekövetkezésének a hamisított okirat benyújtása, vagyis nyilvánvaló, hogy a szándékos elkövetést, hamisított okirat benyújtása mellett közbeszerzési jogi szempontból súlyosabb cselekményként kell értékelni, mint az egyéb enyhébb eseteket. A jogsértés súlyának mérlegelésekor a Hatóság nem köteles büntetőjogi szempontokat figyelembe venni, nyilvánvaló, hogy egy büntetőeljárásban a bűncselekmény súlya más megítélés alá esik, mint egy közbeszerzési eljárásban. A vizsgált esetben a Hatóság nem a

bűncselekmény, hanem a hamis adatszolgáltatás súlyát mérlegelte, vagyis két külön jogsértésről van szó, két külön „elkövetővel”. A leírtak alapján a Hatóság álláspontja szerint a hamis adatszolgáltatás annak módja miatt kirívóan súlyos jogsértésnek volt tekinthető.

Összegezve a fentieket, a Hatóság megállapította, hogy kérelmező nem igazolta megfelelően a Kbt. 188. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakat, ezért az általa hozott intézkedések nem megfelelőek megbízhatóságának igazolására.

### **Jogeset: a második végzés legfontosabb megállapításai**

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) hatályba lépésére tekintettel a Kbt. 188. § (5) bekezdése módosításra került, melynek hatályos szövege szerint a kérelmező a kérelmet elutasító határozat ellen a határozat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül közigazgatási pert indíthat. A bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye. A Kp. szerint már a Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) lett a hatáskörrel rendelkező bíróság.

A fentiek szerint kérelmező a törvényes határidőn belül közigazgatás pert kezdeményezett a Hatóság második határozatával szemben a Törvényszék előtt. Kérelmező az eljárás során kiegészített jogorvoslati kérelmében a Hatóság második határozatának a megváltoztatását, és annak megállapítását kérte, hogy megfelelően igazolta a megbízhatóságát és a Kbt. 62. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott kizáró ok ellenére nem zárható ki a közbeszerzési eljárásokból. A Törvényszék végzésében kérelmező jogorvoslati kérelmét elutasította az alábbiak szerint.

A Törvényszék megállapította, hogy a Hatóság a tényállást kellő mértékben feltárta, a döntése alapjául szolgáló tényállást helyesen rögzítette, az eljárási szabályokat betartotta, a hatáskörét a Kbt. fent hivatkozott rendelkezései keretei között gyakorolta, a mérlegelés szempontjai a határozatból megállapíthatóak, a mérlegelés körébe vont szempontokból a kérelmezett okszerű következtetést vont le.

A Törvényszék szerint a Hatóság a megismételt eljárásban megvizsgálta, hogy a kérelmezőnek milyen lehetőségei voltak az ügy tényállásának és körülményeinek aktív együttműködés keretében való feltárására. A Hatóság határozatában rögzítette, hogy az ajánlatkérő hiánypótlási felhívást adott ki, amelyben a kérelmezőt is felszólította a banki nyilatkozatokkal összefüggésben

fennálló hiányok pótlására. A hiánypótlási határidő 2017. november 10. volt. A határozat szerint a kérelmezőnek a Kbt. 71. § (5) bekezdése alapján lett volna lehetősége az együttműködésre önkéntes hiánypótlás keretében még az ajánlatkérő döntése előtt, valamint ezt követően is előzetes vitarendezési kérelem benyújtásával a Kbt. 80. § (1) bekezdése alapján.

A Törvényszék kiemelte, hogy az ügyvezető mint a társaság törvényes képviselője felel a társaság működéséért, a társaság nevében kibocsátott dokumentumok, így a benyújtott ajánlat tartalmáért, az abban foglalt adatok és nyilatkozatok valóságáért. Az ügyvezető írta alá az ajánlatot, elvárható lett volna tőle, hogy az ajánlatot a benyújtás előtt átnézze, a dokumentumok valóságáról meggyőződjön. Az ügyvezető mint a társaság törvényes képviselője felel a munkavállalói magatartásáért is amennyiben az a társaság nevében készített dokumentumban testesül meg. Mindezek alapján az ügyvezetőnek az általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna a jogsértésről, azaz arról, hogy hamis banki igazolás került becsatolásra az ajánlat részeként. Azt a kérelmező sem vitatta, hogy a közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlatba olyan nyilatkozat került becsatolásra, amely mint nyilatkozat hamis. A Törvényszék szerint az ténykérdés, hogy a nyilatkozat hamis volt, mivel nem az arra jogosult állította ki, a kiállítója nem azonos azzal, aki az okiraton feltüntetésre került. A kérelmezőnek az azzal kapcsolatban felhozott érvei irrelevánsak, hogy a sorban állás hiányára vonatkozó adatok nem hamisak, nincs jelentősége annak, hogy az okirat tartalma megfelel-e a valóságnak. Ahogy a Végzés is kimondta, a hamis nyilatkozattétel miatti kizárás már érdemben nem vitatható, mivel a kérelmező korábban e tekintetben nem élt jogorvoslással. Mindezekre, valamint arra is figyelemmel, hogy az eljárásban csak okirati bizonyításnak van helye, a Törvényszék szükségtelennek ítélte az ügyvezető és a munkavállaló meghallgatását.

A Törvényszék osztotta a Hatóság azon álláspontját, miszerint a kérelmezőnek a Kbt. 71. § (5) bekezdése alapján lett volna lehetősége az együttműködésre önkéntes hiánypótlás keretében még az ajánlatkérő döntése előtt, valamint ezt követően is előzetes vitarendezési kérelem benyújtásával a Kbt. 80. § (1) bekezdése alapján. Az aktív együttműködés keretében a kérelmezőnek fel kellett volna tárnia a jogsértést, illetve annak körülményeit, be kellett volna jelentenie az ajánlatkérő felé, hogy hamis nyilatkozat került becsatolásra. A kérel-

mezőnek lett volna lehetősége egy valódi igazolás beszerzésére a banktól és annak utólagos benyújtására.

A Törvényszék egyetértett a Hatósággal abban, hogy a kérelmező az alkalmassági követelmény előírt módon történő igazolásából eredő adminisztratív terhet próbálta meg törvénybe ütköző módon megkerülni. Szándékos bűncselekményt megvalósítva, hamis pénzügyi nyilatkozat felhasználásával, a Kbt. garanciális szabályait megkerülve kívánt versenylőnybe kerülni versenytársaival szemben, akik eleget téve igazolási kötelezettségüknek, az előírt határidőre a valódi pénzügyi nyilatkozatokat beszerzték. Mindezek alapján a Hatóság helytállóan tekintette a jelen eljárás tárgyát képező jogsértést közbeszerzési jogi szempontból kirívó jogsértésnek.

### Összegzés

Jelen jogszabályi környezet mellett, álláspontom szerint az ügyben legfontosabb megállapítások, amelyek a Hatóság későbbi gyakorlatát is érintették, az együttműködés vizsgálata kapcsán tehetők. A Végzés szerint a Hatóságnak vizsgálnia kell, hogy a kérelmezőknek milyen objektív lehetőségei voltak az együttműködésre. Finomítva ugyanakkor a Bíróság – az álláspontom szerint túlzottan is a jogsértést elkövető kérelmezőknek kedvező – értelmezését a Törvényszék, valamint a Hatóság második határozata ennek a vizsgálatnak adtak egy keretet is azzal, hogy a Kbt. önkéntes hiánypótlásra, valamint előzetes vitarendezési kérelemre vonatkozó rendelkezéseit, mint objektív lehetőséget vették figyelembe. A leírtakból következően, az objektív lehetőség hiánya az együttműködés vonatkozásában abban az esetben merülhet fel, amikor – pl. jogi vagy technikai okok miatt – kérelmezőnek ténylegesen semmilyen lehetősége nincs az illetékes hatósággal való kommunikációra, amíg ez az elvi lehetőség fennáll, az együttműködés lehetősége is fennáll. Szintén fontos megállapításai a határozatoknak, – melyeket mind a Bíróság, mind a Törvényszék elfogadott – hogy az öntisztázás keretében már nincs lehetőség a kizáró ok alapjául szolgáló jogsértés vitatására. Érdekes lehet még a hamis adatszolgáltatás tényállásának értékelése kapcsán a Törvényszék azon megjegyzése, mely szerint egy nyilatkozat akkor is hamisnak minősül, ha azt nem az arra jogosult állította ki, mivel a kiállítója nem azonos azzal, aki az okiraton feltüntetésre került, függetlenül attól, hogy annak tartalma megfelel-e a valóságnak.

## Az ajánlatok matematikai mérhetőségének joggyakorlata – a közbeszerzési eljárások értékelési szempontjainak jogi kérdései III. rész

### Legal practice of the mathematical measurability of tenders – legal issues of the evaluation aspects of public procurement procedures III. Part

**Dr. Pfeffer Zsolt PhD**, Felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó, Egyetemi adjunktus; Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pénzügyi Jogi és Gazdasági Jogi Tanszék

DOI: 10.37371/KEP.2024.1.4

Címszavak: közbeszerzési eljárás, értékelési szempont, értékelési módszer, minőség alapú kiválasztás, ajánlatok értékelése

Keywords: contract awarding procedure, award criteria, award methods, quality-based selection, evaluation of tenders

#### Absztrakt

A közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódóan meg kell határozni azokat a szabályokat és ajánlatkérői előírásokat, amelyek lehetővé teszik a benyújtott ajánlatok közötti mérhető különbségek kifejezését, azaz annak eldöntését, hogy melyik ajánlat a legkedvezőbb. Mivel a verseny szempontjából rendkívül hangsúlyos ez a kérdés, ezért az ajánlatkérőnek el kell döntenie az értékelésre vonatkozó előírásainak tartalmát. Ki kell alakítani az értékelési szempont tartalmi elemeit, a részszerzőpontok, alszerzőpontok struktúráját, meg kell határozni a súlyszámokat, módszereket, képleteket, az értékelési ponttartományokat és vállalási határokat. Az uniós és nemzeti jogszabályok értelmezéséhez a vonatkozó joggyakorlat adhat támpontot, vagyis hogy milyen megoldások lehetnek jogszerűek. A tanulmány az ajánlatok értékelésére vonatkozó főbb jogi kérdéseket tárgyalja, a vonatkozó magyar joggyakorlat alapulvételével elsődlegesen.

#### Abstract

In relation to public procurement procedures, the rules and procurement regulations must be defined, which make it possible to express the measurable differences between the submitted tenders, i.e. to decide which offer is the most favorable. Since this issue is extremely important from the point of view of competition, the contracting authority must decide on the content of its award requirements. The content elements of the award criteria, the structure of evaluation factors and secondary factors must be developed, the weights, methods, formulas, evaluation score ranges and commitment limits must be determined. For the interpretation of EU and national legislation, the relevant jurisprudence can provide a reference point for what solutions can be legal. The study discusses the main legal issues related to the evaluation of tenders, primarily based on the relevant Hungarian jurisprudence.

#### A súlyszámok

A Kbt. előírja, hogy az ajánlatkérő a legalacsonyabb költséget vagy a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontokhoz az azok súlyát meghatározó – az értékelési szempont tényleges jelentőségével arányban álló – szorzószámokat (vagyis súlyszámokat) köteles rendelni.<sup>1</sup> A súlyszámok meghatározásával lehet kifejezésre juttatni azt, hogy mennyire fontos az adott részszerzőpont az ajánlatkérő számára, mennyire tartja különösen előnyösnek a pontszámok kiszámításakor az

adott vállalatot. „A súlyszám meghatározása a nyertes ajánlattevő személyének kiválasztása szempontjából kiemelt relevanciával bír, mivel az eltérő nagyságú szorzószámok jelentősen befolyásolják a különböző tartalmú bírálati részszerzőpontokra tett vállalatok érvényesülését.”<sup>2</sup>

Nincs arra nézve kifejezett jogszabályi követelmény, hogy a súlyszámok összegének pontosan 100-nak kell lennie, azonban sokkal átláthatóbb és ellenőrizhetőbb az, ha az ajánlatkérő így osztja ki a súlyszámokat (a

<sup>1</sup> Ld. a Kbt. 76. § (9) bekezdés a) pontját.

<sup>2</sup> A KDB D.1046/5/2016. számú határozata.

gyakorlatban egyébként ezt a megoldást szokták követni, de jogszabályi kötelezés nincs erre nézve).<sup>3</sup>

A magas súlyszámmal rendelkező részszerzőpontok nyilvánvalóan az ajánlatkérő számára kedvezőbb vállalkosok megtételére ösztönözhetik az ajánlattevőket. Alapvető követelmény, hogy a súlyszámokat az *eljárást megindító felhívásban* kell megadni („[a]z ajánlatkérőnek kötelezettsége már az eljárást megindító felhívásban kifejeznie azt súlyszámokkal, hogy az egyes értékelési szempontokat milyen mértékben veszi majd figyelembe az értékelés során a többi értékelési szemponthoz képest.”)<sup>4</sup> A súlyszámok meghatározásánál azonban néhány alapvető korlátot figyelembe kell venni.

a) A jogszabály a „*tényleges jelentőség*” kitételel használja anélkül, hogy definiálná, mit is kell (lehet) ez alatt érteni, így „[m]inden egyes esetben a beszerzés egyedi specifikuma alapján ítélt meg, hogy az egyes bírálati részszerzőpontok vonatkozásában milyen súlyszám indokolt a Kbt. alapelveivel és az egyes részszerzőpontok *tényleges jelentőségével* összhangban. Más a megítélés, relevanciája, jelentősége az egyes részszerzőpontok súlyszámának, mikor egy meglévő kiviteli tervek alapján megvalósuló építési beruházásról van szó, vagy pedig egy specifikált árubeszerzés, (orvosi műszer pl.) vagy szolgáltatás (szoftver) a beszerzés tárgya.”<sup>5</sup> Vagyis az adott közbeszerzés tárgya, jellemzői alapján ítélt meg az, hogy egy adott részszerzőpontra vonatkozó súlyszám valóban arányban áll-e a *tényleges jelentőségével* vagy sem, vizsgálni lehet azt is, hogy milyen jelentősége van az árhoz képest ebből adódóan.

Egy esetben az ajánlatkérő orvosi műszerek beszerzése körében többletfunkcióra vonatkozó értékelési alszerzőpontot írt elő 10-es súlyszámmal. A KDB megvizsgálta a felhívást, és megállapította, hogy az ajánlatkérő jogséértő módon járt el. Kiindulópontnak azt tekintették, hogy „[a]mennyiben az adott részszerzőpont súlyszáma oly mértékű, mely az árral történő 'kompenzációja' a gazdasági ésszerűséggel nem összeegyeztethető, abban az esetben önmagában ezen viszonyítási pont alapján megállapítható, hogy jelentőségével nincs arányban

a súlyszám. Ehhez képest a többi (minőségi) értékelési részszerzőponthoz vizsgált viszonya másodlagossá válik.” Ennek alapján megfogalmazták, hogy „Az értékelési alszerzőpont 10 súlyszámmal szerepel, mely az értékelés szerint azt jelenti, hogy az ajánlati ár tekintetében 17 %-os eltéréssel kompenzálni lehet ezen funkció hiányát. A beszerzés tárgya szerinti orvosi műszerek piacán meglévő gazdasági szereplők közötti verseny éles, így az ajánlati ár minden esetben kritikus megítélésű. Ennek figyelembevételével nem elfogadható azon ajánlatkérői hivatkozás, hogy egy többletfunkciót – melyre vonatkozó utalást a közbeszerzési műszaki leírás még csak nem is tartalmaz – olyan súlyszámmal határozott meg, mely nagyságrendileg 17 %-os árelőnyt biztosít. Fentiek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 76. § (9) bekezdésének a) pontját akkor, mikor a felhívás III.1) 2.3. pontjában előírt értékelési részszerzőponthoz olyan súlyszámot rendelt, mely annak jelentőségével nem áll arányban.” Más súlyszámot ebben a jogvitában az ajánlati árra gyakorolt hatását tekintve „*gazdasági ésszerűséggel összeegyeztethetőnek*” tartottak, így azt jogszerűnek minősítették.<sup>6</sup> (A „*gazdasági ésszerűség*” fogalma egyébként az aránytalanul alacsony árra vonatkozó korábbi szabályozáshoz<sup>7</sup> kapcsolódóan volt ismert, a súlyszámok körében a jogszabály nem használja.) Szintén jogséértő volt egy másik esetben az ajánlati ár értékelési szempontjához képest az olyan magas mértékű súlyszám előírása, amely kizárta azon ajánlattevők esélyét a versenyképes ajánlattételre, akik nem tudták teljesíteni a műszaki értékelési szempontokra tett megajánlásokat. (A részszerzőpont a szolgáltatás nyújtásához használt eszköz egyik műszaki paraméterére vonatkozott.)<sup>8</sup>

Ha az ajánlatkérő a *szakmai ajánlat tartalmára kívánja helyezni a hangsúlyt*, szemben például az ellenszolgáltatással, akkor erre is megvan a lehetősége, vagyis adott esetben lényegesen magasabb súlyszámokat rendelhet az áron kívüli részszerzőpontokhoz. „A Döntőbizottság megítélése szerint nem minősíthető jogséértőnek, ha ajánlatkérők valamely specifikus szolgáltatás esetén a

<sup>3</sup> Ld. pl. 1500-as összsúlyszámot alkalmazó eljárásról a Fővárosi Törvényszék 103.K.707.720/2020/31. számú ítéletét.

<sup>4</sup> A KDB D.277/7/2017. számú határozata.

<sup>5</sup> A KDB D.26/17/2010. számú határozata.

<sup>6</sup> A KDB D.498/18/2017. számú határozata.

<sup>7</sup> Vö. a Régi Kbt. 69. § (5)-(6) bekezdését és a Kbt. 72. § (3) bekezdésének utolsó mondatát.

<sup>8</sup> A KDB D.19/17/2018. számú határozata.

minőségi teljesítés érdekében a bírálati szempontrendszerben ezen igényét érvényesíti.”<sup>9</sup> Másképpen fogalmazva: „A Döntőbizottság specifikus beszerzési tárgyak esetében (pl. minőségi szolgáltatások) jogszerűnek minősítette az ajánlati ár alacsonyabb súlyszámmal történő értékelését, mivel a speciális szakmai, tartalmi igényekre tekintettel úgy ítélte meg, hogy az azokat értékelő részszerzőpontok súlyszámanak magasabb meghatározása indokolt. Azonban a határozataiban rögzítette azt is, hogy a súlyszámnak a kapcsolódó bírálati részszerzőpontok ajánlatkérő elvárásának tényleges jelentőségéhez kell igazodniuk.”<sup>10</sup> Vagyis „[a] relatíve magas súlysámok alkalmazása nem feltétlenül jogsértő pl., ha azok a jobb kidolgozottságot, magasabb fokú funkcionalitást szolgálják, ugyanis a termékek között fennállnak azok a különbségek, amelyek a beszerzés tárgyának felhasználását előnyösebbé teszik.”<sup>11</sup> Fontos ugyanakkor, hogy a tényleges jelentőségre vonatkozó vizsgálat csak akkor végezhető el, ha a részszerzőpontok tartalma pontos és teljes körű. („A jelen esetben ugyanakkor a részszerzőpontok pontos és teljes körű tartalmi elemeinek az ajánlatkérő által történő meghatározása hiányában az azokhoz rendelt súlysámok tényleges jelentőségére következtetés megalapozottan nem vonható le.”)<sup>12</sup>

b) A jogszabály által meghatározott kötelező értékhátárokat az ajánlatkérő nem lépheti át. Ahogyan arról korábban történt említés, mérnöki (tervezői) szolgáltatások, valamint építési beruházások esetében az ár értékelési részszerzőpont figyelembe vételét a jogalkotó korlátozta. Az előbbi esetben „A legjobb ár-érték arány, valamint a minőség alapú kiválasztás szempontjának érvényre juttatása érdekében az ajánlati ár az értékelés során nem vehető nagyobb mértékben figyelembe, mint a többi értékelési szempont együttesen.”<sup>13</sup> Az utóbbi esetben (vagyis az építési beruházások esetében) pedig az ajánlati ár az értékelés során legfeljebb 70%-os arányban vehető figyelembe.<sup>14</sup> Ehhez kapcsolódóan az egyik jellemző hiba (jogsértés) az, ha az ajánlatkérő az

arat több, mint 70%-ban értékeli abból kifolyólag, hogy a súlysámokat tévesen rögzíti az eljárást megindító felhívásában. („Tételes jogi rendelkezés tiltja a 70%-nál nagyobb mértékű előírást, ezért nincs annak relevanciája, hogy miért történt a túllépés, a jogsértés tényén ez nem változtathat.”)<sup>15</sup> Ha hirdetménnyel indul az eljárás, az ellenőrzést végző szervezetek észlelhetik ezt a hibát, és még időben (az ajánlati kötöttség beálltát megelőzően) van lehetőség a korrigálásra. Ha azonban hirdetmény nélkül indul az eljárás, akkor előfordulhat, hogy az ajánlatkérő csak a bírálathatóság időszakában szembesül a jogsértő előírással, vagy éppen az eljárás eredményéről szóló hirdetmény feladását követően válik ismertté mindez a hirdetményt ellenőrző Közbeszerzési Hatóság számára.

Ilyen esetben az ajánlatkérőt is megilleti a lehetőség, hogy a saját közbeszerzési eljárásával szemben nyújtson be jogorvoslati kérelmet. Egy építési beruházás esetében az ajánlatkérő a Kbt. 115. §-a szerinti eljárásban két értékelési részszerzőpontot határozott meg az eljárást megindító felhívásában: az ár 90-es, a teljesítési határidő 10-es súlyszámmal szerepelt. Az eljárás eredményéről szóló hirdetményt azonban úgy tette közzé, hogy az ár 70-es, a határidőnél pedig 30-as súlyszámmal tüntetett fel. Az ajánlatkérő kérelmet nyújtott be a KDB-hez, amelyben előadta, hogy adminisztratív hiba folytán a hirdetményben nem valós adatok kerültek közzétételre, egyúttal kérte a hivatalbóli kiterjesztést is a felhívás szabályszerűségének vizsgálatára. A KDB a vizsgálatot kiterjesztette, és megállapította a különböző jogsértéseket. Mivel a szerződést már megkötötték, ezért döntések megsemmisítésére sem kerülhetett sor. Emellett bírságot nem szabtak ki: „A bírság mellőzése során figyelemmel volt a jogsértés súlyára, arra, hogy a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre befolyása nem volt, továbbá arra, hogy az ajánlatkérő a jogsértést önmaga jelezte, és minden tőle telhető intézkedést megtett annak feltárása érdekében.”<sup>16</sup>

<sup>9</sup> A KDB D.995/14/2011. számú határozata.

<sup>10</sup> A KDB D.740/12/2011. számú határozata.

<sup>11</sup> A KDB D.26/17/2010. számú határozata.

<sup>12</sup> A KDB D.26/17/2010. számú határozata.

<sup>13</sup> Az Épköz. 9. § (3) bekezdése.

<sup>14</sup> Az Épköz. 24. § (3) bekezdése.

<sup>15</sup> A Fővárosi Törvényszék 103. K.704.941/2020/29. számú ítélete.

<sup>16</sup> A KDB D.91/6/2020. számú határozata.

Nem illeti viszont meg a lehetőség az ajánlatkérőt, hogy az eljárást a Kbt. 75. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozással eredménytelenné nyilvánítsa. A KDB szerint ugyanis a súlyszámok körében vétett „számítási hiba” nem alapozza meg azt a követelményt, hogy az ajánlatkérő nem képes a szerződés teljesítésére. („Az ajánlatkérő által vétett számítási hiba azonban nem az ellenőrzési körén kívül eső körülmény miatt következett be, hiszen a hiba az eljárásának következménye. Nem állt fenn tehát azon feltétel, hogy ellenőrzési körén kívül eső körülmény miatt nem képes a szerződés teljesítésére...”)<sup>17</sup>

Arra is említhető példa, amikor az ajánlatkérő átírta az eljárás eredményéről szóló hirdetményben a súlyszámokat a felhívásban megadott eredeti 70-25 arányról 70-30-ra a Közbeszerzési Hatóság hiánypótlási felhívása alapján, majd az újabb hiánypótlási felhívást követően „visszamódosította” a korábbira. Tekintettel arra, hogy az ajánlatkérő nem nyújtott be kérelmet a KDB-hez a saját eljárásával szemben, a Közbeszerzési Hatóság elnöke kezdeményezte a KDB hivatalbóli eljárását. A bírság kiszabásától ebben az esetben nem tekintettek el, mérlegelték azonban többek között azt, hogy az eljárás eredménytelen volt (nem érkezett ajánlat) és hogy az ajánlatkérő a jogsértést elismerte.<sup>18</sup> Említhető olyan eset is, amikor a hivatalbóli eljárásban az ajánlatkérő képviselője (bevont felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó) úgy ismerte el a hibát (a súlyszámok elírását), hogy kérte egyúttal azt is, hogy a bírságot közvetlenül vele, és ne az ajánlatkérővel szemben szabja ki a KDB, mert „[a]z ajánlatkérő jelen ügyben vétlen. A hiba az ő mulasztására vezethető vissza, mivel az ajánlati felhívás végső ellenőrzésekor az elírást nem vette észre, azt nem javította 70-30-ra.” Egyúttal felsorolt olyan szempontokat is, amelyek figyelembe vételét a bírság kiszabásánál kérte (a súlyszámok nem szándékosan, hanem véletlenül kerültek elírásra, az ajánlattevők sorrendjét a súlyszámok nem érintették, nem versenykorlátozó feltétel került előírásra, továbbá a szaktanácsadó a jogsértést elismerte és együttműködött a hatósággal). A KDB a jog-

sértést megállapította, hiszen az Épköz. 24. § (3) bekezdése szerinti követelmény nem teljesült (az árat az ajánlatkérő 90-es súlyszámmal értékelte, 10-zel pedig a többletjótállás időtartamát), ugyanakkor figyelembe vette az ajánlatkérő képviselőjének nyilatkozatát, és a bírságot (100.000,- Ft értékben) nem az ajánlatkérővel, hanem közvetlenül vele szemben szabták ki.<sup>19</sup> (A jogsértés szaktanácsadó általi ilyen jellegű elismerése és a KDB általi közvetlen szankcionálása egyébként kivételes és egyedülálló a gyakorlatban.)

Nemcsak építési beruházásoknál, hanem építési beruházáshoz kapcsolódó mérnöki, tervezői szolgáltatásoknál is figyelemmel kell lenni a súlyszámokra vonatkozó arányt szabályozó követelményekre. Ebben az esetben azonban nem 70%-os felső határ alkalmazandó, ugyanis a vonatkozó szabály értelmében „A legjobb ár-érték arány, valamint a minőség alapú kiválasztás szempontjának érvényre juttatása érdekében az ajánlati ár az értékelés során nem vehető nagyobb mértékben figyelembe, mint a többi értékelési szempont együttesen.”<sup>20</sup> Így jogsértő volt az, amikor „Az ajánlatkérő az ajánlati ár értékelési szempontjához 60 súlyszámot, a szerződés teljesítésében résztvevő szakemberek szakmai tapasztalatának bemutatása értékelési szemponthoz pedig ennél kevesebbet, 40 súlyszámot rendelt,” a jogsértés megállapíthatóságának szempontjából pedig „[n]incs hatása azon körülménynek, hogy a közbeszerzési eljárásban kizárólag egy érvényes ajánlatot nyújtottak be és ezért az ajánlatkérőnek nem kellett az értékelési szempontokra adott, különböző ajánlati elemeket összehasonlítani egymással.”<sup>21</sup> (A szabályszerű értékelés elvégzése egyébként egy ajánlat esetében sem mellőzhető, „automatikus” nyertessé nyilvánítás nem lehetséges.)<sup>22</sup>

c) A súlyszámokra vonatkozó kötelező értékhatárokat meghatározó szabályok megsérthetők úgy is, ha az ajánlatkérő abban a téves feltevésben van, hogy minőség alapú értékelési részszerzőpontot határozott meg, pedig valójában az ár mellett ugyanúgy egy ellenszolgáltatásra vonatkozó részszerzőpontot ír elő, kétszeresen értékelve ezzel az árat. Egy esetben az ajánlatkérő a mi-

<sup>17</sup> A KDB D.119/9/2020. számú határozata. A keresetet elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.704.941/2020/29. számú ítéletét.

<sup>18</sup> A KDB D.388/6/2022. számú határozata.

<sup>19</sup> A KDB D.434/7/2021. számú határozata.

<sup>20</sup> Az Épköz. 9. § (3) bekezdése.

<sup>21</sup> A KDB D.277/7/2017. számú határozata.

<sup>22</sup> Ld. a KDB D.850/9/2010. számú határozatát.



nőségi szempontok között nevesítette a rezsioradíjat 10-es súlyszámmal, emellett az ajánlati árat 70-es súlyszámmal kívánta értékelni. „A Döntőbizottság megítélése szerint azonban a fenti tartalommal kialakított bírálati struktúra jogsértő, figyelemmel arra, hogy az ajánlatkérő a minőségi szempontok között olyan ajánlati elemet (rezsioradíj) jelenített meg, mely egyrészt az ár szempont további értékelésére szolgál, másrészt – tartalmát tekintve – nem feleltethető meg a minőség alapú kiválasztásnak sem. Továbbá tekintettel arra, hogy a fent előadottak értelmében a rezsioradíj az ajánlati ár értékelésére szolgál, így ezen ajánlati elem tekintetében meghatározott súlyszám (10), valamint az ár értékelési szempont tekintetében meghatározott súlyszám (70) mindösszesen értéke meghaladta a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 24. § (3) bekezdésében meghatározott határértéket.”<sup>23</sup>

### Módszerek, képletek, ponthatárok

Az ajánlatkérőnek több értékelési részszerzőpont meghatározásakor kötelessége megadni azokat a módszereket (matematikai képleteket), valamint ponthatárokat, amelyek alkalmazásával az értékelést el fogja végezni. Különböző – így a Közbeszerzési Hatóság<sup>24</sup> és Miniszterelnökség<sup>25</sup> által készített – útmutatók állnak rendelkezésre, amelyek tárgyalják azt a kérdést is, hogy melyik módszernek milyen jellemzői, hátrányai és előnyei vannak. (Annak a kérdésnek egyébként nincs jelentősége a jogszerűség megítélésénél, hogy a szempontrendszer összeállításakor az ajánlatkérő mennyiben alkalmazott különböző ajánlásokat, útmutatókat.)<sup>26</sup> Megjegyzendő, hogy képlet rögzítésének hiányában is megállapítható egy konkrét és világos szöveges levezetés esetén egy értékelés módszerének tartalma, törvényi követelményeknek való megfelelése.<sup>27</sup> Két

követelmény említésével jelölhető ki a módszerekkel kapcsolatos alapvető szemléletmód. Egyrészt „A felhívásban közölt módszernek kell alkalmasnak lennie arra, hogy biztosítsa a jogszerű átlátható és objektív értékelést.”<sup>28</sup> Másrészt az „Ajánlatkérőnek úgy kell meghatározni a módszert, hogy az mindenki számára ugyanazt jelentse,”<sup>29</sup> hiszen „Csak az objektíven meghatározott értékelési módszer eredményezi az átlátható versenyt és biztosítja az esélyegyenlőséget.”<sup>30</sup>

Ennek megfelelően a *lehetséges módszerek* (például fordított vagy egyenes arányosítás, sorbarendezés, pontozás) közül az ajánlatkérőnek ki kell választania a legmegfelelőbbet, és ami lényeges, hogy azt pontosan meg kell jelölnie a felhívásban. Így jogsértő az, ha az ajánlatkérő egyáltalán nem határoz meg módszert, nem derül ki, hogy az adott vállalásra hogyan történik a pontok kiosztása, és növeli az átláthatatlanságot az, ha egyes alponatok számszerűsíthető, mások pedig nem számszerűsíthető vállalásokat kívánnak értékelni, ráadásul úgy, hogy az ajánlatkérő „az ajánlattevő egyéb megjegyzése” körében is kíván különösebb részletek nélkül értékelni.<sup>31</sup> Az is jogsértő, ha az ajánlatkérő megad valamilyen módszert, csak annyit tüntet fel, hogy arányosítást alkalmaz, de azt nem rögzíti, hogy a többféle arányosítási módszer közül melyik alkalmazása áll a szándékában, tekintettel arra, hogy „Az ajánlattevők számára így nem lehet egyértelmű, hogy az arányosítás miképpen történik, illetve milyen kritériumok képezik az arányosítás alapját.”<sup>32</sup> Ezen túlmenően meg kell adni a szükséges mértékben a további részletezéseket is. Így például „A Döntőbizottság megítélése szerint sorbarendezés módszerének választása esetén is rögzítenie kell az ajánlatkérőknek, hogy a sorbarendezés során mely tartalmi elemeket minősítenek előnyösnek, milyen szempontok határozzák meg a sorban elfoglalt helyet,

<sup>23</sup> A KDB D.27/9/2020. számú határozata.

<sup>24</sup> Ld. a Közbeszerzési Hatóság útmutatóját a nyertes ajánlattevő kiválasztására szolgáló értékelési szempontrendszer alkalmazásáról (2020. március 25., KÉ 2020. évi 60. szám; 2020. március 25.).

<sup>25</sup> Ld. Útmutató a Kbt. 77. § (1) bekezdése szerinti legkedvezőbb szint, illetve legkedvezőtlenebb elvárás meghatározásához (<https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=78597>, 2023. 08. 14.).

<sup>26</sup> A Kúria Kfv.39183/2010/4. számú ítélete.

<sup>27</sup> A Fővárosi Törvényszék Kf.650.274/2013/8. számú ítélete. A hatályban tartásról ld. a Kúria Kfv.37.849/2014/4. számú ítéletét.

<sup>28</sup> A KDB D.254/15/2011. számú határozata.

<sup>29</sup> A KDB D.40/12/2017. számú határozata.

<sup>30</sup> A KDB D.40/12/2017. számú határozata.

<sup>31</sup> A Kúria Kfv.II.37.674/2015/6. számú ítélete.

<sup>32</sup> A KDB D.26/17/2010. számú határozata. Ld. még az arányosítás nem kellő pontosítása tekintetében a KDB D.859/9/2010. számú határozatát.

milyen vállalások alapozhatnak meg magasabb, kedvezőbb helyezést.”<sup>33</sup> Másképpen fogalmazva, „A sorba rendezés módszerének lényege a viszonyítás, ahol az egyes ajánlatok tartalmi elemei az összes ajánlat azonos tartalmi elemeihez viszonyított sorrendjében elfoglalt helyük szerint érnek el helyezést.”<sup>34</sup> Hogy pontosan melyik módszert lehet, illetve célszerű alkalmazni, azt a kérdést az egyes módszerek előnyeinek és hátrányainak elemzését követően lehet megállapítani. A leggyakrabban a relatív módszerek közül a fordított és az egyenes arányosítást írják elő, attól függően, hogy a minél magasabb vagy a minél alacsonyabb értékű megajánlás a kedvezőbb. (A korábban hivatkozott útmutatók bemutatják azt is, hogy melyik módszer mikor hogyan alkalmazható, melyik mit jelent.)

Nemcsak a módszert vagy módszereket kell meghatározni a felhívásban,<sup>35</sup> hanem a *ponthatárokat* is (azaz, hogy milyen ponttartományban kerülnek kiosztásra a pontok). A gyakorlatban például jellemzően 0-tól 10-ig, 1-től 10-tízíg, 0-ától 100-ig (vagy éppen 1-től 100-ig) terjedő ponthatárokat alkalmaznak. Az ajánlatkérő számára nincs e tekintetben kötelező előírás, egyébként pedig „Az értékelési módszer, az egyenes arányosítás matematikai szabályai következtében nincs relevanciája annak, hogy a kiosztható pontszám alsó határát milyen pozitív értékben határozza meg az ajánlatkérő.”<sup>36</sup> Másrészt „[a] kiosztásra kerülő pontok arányokat képviselnek, az ajánlattevők között kialakuló sorrendet nem befolyásolja, hogy a kiosztásra kerülő pontok alsó határa 0 vagy 1. [...] A pontszámok alsó határának megválasztását nem kell indokolni a vonatkozó kógens jogszabályi rendelkezések értelmében.”<sup>37</sup> Nem tilos tehát önmagában a 0 mint alsó ponthatár alkalmazása arányosítás esetén sem, hiszen „[a]z értékelési ponttartomány alsó és felső határának meghatározása körében a Kbt. nem írja elő kötelezettségként, hogy ajánlatkérőnek ténylegesen ki is kell osztani a ponttartomány hatá-

rainak pontszámait. A jogszabályi kötelezettség kizárólag arra vonatkozik, hogy ajánlatkérő az értékelést ezen ponttartományon belül végezheti el. [...] A Döntőbizottság az előzőekre tekintettel megállapította, hogy a 0 pontnak az arányosítás módszere esetén alsó ponthatárként történő meghatározása önmagában nem képezi az objektív, jogszerű értékelés akadályát...”<sup>38</sup>

Viszont az alsó és felső ponthatár megjelölésétől nem lehet eltekinteni: egy esetben az ajánlatkérő csak a felső ponthatárt (10) adta meg, de az alsó ponthatárt nem, viszont az értékeléskor azt 0-nak tekintette. Az ajánlatkérő úgy érvelt a jogorvoslati eljárásban, hogy ezt egyetlen gazdasági szereplő sem vitatta előzetes vita rendezés keretében, az alsó ponthatár megadásának hiánya az eljárás eredményét, az ajánlatok sorrendjét, illetve a versenyt nem érintette, nem befolyásolta. A KDB azonban ezt nem fogadta el, hiszen a Kbt. kógens jogszabály, a ponthatárok megadásának kötelezettségétől sem lehet eltérni ebből adódóan, tehát a jogsétség megvalósult.<sup>39</sup>

Fontos jogszabályi megkötés viszont, hogy a pontszám alsó és felső határának minden értékelési szempont esetében azonosnak kell lennie,<sup>40</sup> így az is elképzelhető, hogy e szabálynak való megfelelés érdekében több módszert össze kell kapcsolni egy adott részszerpont (alszerpont) esetében. Például ha az ajánlatkérő nem határoz meg a részszerpontokon belül külön alszerpontokat, hanem több pontból álló jegyzékben nevesített állítások (vállalások) kapcsán kell megjelölni, hogy teljesül-e az adott paraméter (intézkedés stb.) vagy sem, és az „igen” válasz értéke 1, a „nem” válasz értéke 0 pont. Ha a nevesített állítások összes darabszáma nem egyezik meg a felső ponthatárral (mert például nem 10 vagy 100, hanem csak 7 vagy 12), akkor az először alkalmazott abszolút módszer (pontosítás) alapján meg lehet határozni az „igen”-nel jelölt darabszámok alapján a pontszámot, majd ehhez kell kapcsolni egy egyenes

<sup>33</sup> A KDB D.254/15/2011. számú határozata.

<sup>34</sup> A Fővárosi Ítéletábrta 3.Kf.27.241/2010/5. számú ítélete.

<sup>35</sup> Ld. pl. a KDB D.328/27/2011. számú határozatát.

<sup>36</sup> A KDB D.288/10/2020. számú határozata.

<sup>37</sup> A KDB D.288/10/2020. számú határozata.

<sup>38</sup> A KDB D.850/9/2010. számú határozata.

<sup>39</sup> Ld. a KDB D.890/9/2016. számú határozatát. Hatályon kívül helyezte a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős 14.K.27.145/2017/22. számú ítélete. Ld. még a KDB D.87/2/2021. számú végzését.

<sup>40</sup> A Kbt. 76. § (9) bekezdés c) pontja.

arányosítást, és e módszerrel lehet a ponthatárok között kiosztani a tényleges pontszámot (és amely már felszorzható a súlyszámmal).

Ezen kívül célszerű rendelkezni arról a közbeszerzési dokumentumokban, hogy törtszám keletkezése esetén hány tizedesjegy pontosságig határozza meg az ajánlatkérő a pontértékeket, valamint arról, hogy a kerekítés szabályait valamilyen módon alkalmazza-e az ajánlatkérő, de a matematikai lehetetlenségek elkerülése érdekében arról is célszerű említést tenni, hogy ha bármely esetben nullával kellene osztást végezni, akkor a minimális pontszámot kapja az ajánlattevő.

Vizsgálni kell a szakmai zsűri alkalmazásának kérdését is, hiszen „[a] szakmai zsűri egy olyan értékelési módszer, amelynek során független szakemberekből álló zsűri szakmai minőségi szempontú értékelésére kerül sor.”<sup>41</sup> Ennek megfelelően e körben szükséges röviden ennek bemutatása is. „A szakmai zsűri más módon értékelhető ajánlati elemek – [adott] esetben a szakmai ajánlat – esetén biztosítja az értékelést akként, hogy az ajánlatkérőtől független, szakmai grémium végzi el azok értékelését. A szakmai zsűri igénybevételének célja az, hogy a vonatkozó ajánlattevői megajánlások szakmai szempontból kerüljenek megvizsgálásra, az ajánlatok egymással történő összehasonlítása szakmai szempontból történjen meg.”<sup>42</sup> Ha az ajánlatkérő mint alkalmazandó módszerre hivatkozik a közbeszerzési dokumentumokban a szakmai zsűri alkalmazására, akkor a bírálat időszakában ettől nem térhet el jogellenesen akként, hogy zsűri helyett külső szakértőt vont be az ajánlatok értékelésbe.<sup>43</sup>

Emellett vizsgálni kell azt a kérdést is, hogy mennyiben lehet megkérdőjelezni a szakmai zsűri megállapításait: „[a] szakmai zsűri által végzett szakmai értékelés eredménye nem kérdőjelezhető meg önmagában azon az alapon, hogy a szakmai zsűrin kívüli harmadik szemé-

lyek adott esetben más értékelési sorrendet látnának megalapozottnak. A szakmai zsűri feladata az, hogy az ajánlatkérő által meghatározott előírások, elvek mentén elvégezze az ajánlatok sorbarendezését, értékelését.”<sup>44</sup> Kérdéses lehet, hogy a KDB, valamint a közigazgatási perben eljáró bíróságok hogyan végezhetik el a megállapításaik felülvizsgálatát, tekintettel arra, hogy a Kúria szerint az ajánlatoknak a bírálati részszerzőpont szakmai zsűri általi értékelése a per tárgya, nem az ajánlatok maguk, azt kell vizsgálni, hogy a KDB megállapításai okszerűek, logikusak, nem ellentmondóak-e, a szakmai zsűri által adott szöveges értékelés összhangban áll-e a szempontok egyenkénti és összességében történő értékelésével.<sup>45</sup>

Az is lényeges, hogy az ajánlatkérő *milyen módon utal különböző módszerekre*, pontosan a közbeszerzési dokumentumokban. Egy esetben az képezte jogvita tárgyát már a bírálatot (értékelést) követően, hogy az ajánlatkérő eltért-e az általa megadott lehetséges pontszámoktól. A KDB megállapította, hogy nem történt jogsértés, mert a közbeszerzési dokumentumokban „pontozási iránymutatás” szerepelt és nem „módszertervezés”, a képletben sehol sem szerepelt az, hogy az „iránymutatás” oszlopban jelölt számok bármilyen szereppel rendelkezzenek, azok csak a bírálóbizottság munkájának megértéséhez szolgáló számok voltak.<sup>46</sup>

A pontértékek kiosztására vonatkozó módszerek, leírások meghatározásakor nem hagyhatók figyelmen kívül a *matematika törvényszerűségei*, szabályai, a megadott módszernek értelmezhetőnek kell lennie. Egy esetben az ajánlatkérő számos részszerzőpontot határozott meg, mindegyikre az arányosítás módszerét rendelte alkalmazni, azonban egy részszerzőpont esetében számérték nem volt megadható, csak „igen” vagy „nem” megajánlás volt tehető, és e körben az ajánlatkérő külön rendelkezéseket nem rögzített a felhívásában. A KDB meg-

<sup>41</sup> A Kúria Kfv.II.37.736/2016/9. számú ítélete, [28].

<sup>42</sup> A KDB D.240/16/2012. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.K.32.109/2015/20. számú ítéletét, ennek megváltoztatásáról a Fővárosi Törvényszék Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.162/2015/4. számú ítéletét, ennek hatályon kívül helyezéséről és az elsőfokú bíróság ítélet helybenhagyásáról ld. a Kúria Kfv.II.37.736/2016/9. számú ítéletét.

<sup>43</sup> A KDB D.364/12/2011. számú határozata.

<sup>44</sup> A KDB D.240/16/2012. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.K.32.109/2015/20. számú ítéletét, ennek megváltoztatásáról a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.162/2015/4. számú ítéletét, ennek hatályon kívül helyezéséről és az elsőfokú bíróság ítélet helybenhagyásáról ld. a Kúria Kfv.II.37.736/2016/9. számú ítéletét.

<sup>45</sup> A Kúria Kfv.II.37.736/2016/9. számú ítélete, [29]-[30].

<sup>46</sup> Ld. a KDB D.247/21/2022. számú határozatát.

állapította a jogsértést az alábbiak okán: „A vállalt többlet műszaki tartalom értékelési szempont esetében az arányosítás módszere önmagában értelmezhetetlen, mivel nem lehetne kifejezni százalékos értékkel, hogy a 'nem' ajánlati elem az 'igen', mint legkedvezőbb ajánlati elemhez képest mennyivel előnytelenebb az ajánlatkérő számára. A számítás általános képletével sem lehetne a két ajánlati elem közötti eltérést kifejezni, mert nem állapítható meg a mérőszámuk.”<sup>47</sup> Mivel azonban az ajánlatkérő valamennyi ajánlat esetében azonos módon pontozta a vállalatokat, a KDB megállapította azt is, hogy nem sérült az ajánlattevők esélyegyenlősége.

Egy másik esetben az ajánlatkérő *elírta a módszert*, egyenes arányosítás helyett fordított arányosítást írt elő egy olyan részszempont esetében, amelynél a szakmai többlettapasztalatot értékelte. Vagyis az az ellentmondás állt elő, hogy minél hosszabb volt az egyébként kedvezőbbben értékelendő szakmai tapasztalat, annál kevesebb pontot kellett adni az ajánlati elemre. Az ajánlatkérő végül a saját eljárásával szemben nyújtott be jogorvoslati kérelmet, és a KDB a jogsértés megállapítása mellett megsemmisítette a felhívást és az összes döntést.<sup>48</sup> Egy másik esetben az ajánlati árra írta elő az ajánlatkérő az egyenes arányosítás módszerét (vagyis a minél magasabb ajánlati ár kapta volna a magasabb pontot), ami értelemszerűen a hatékony és felelős közpénzfelhasználás elvét sértette.<sup>49</sup> Végül arra is említhető példa, amikor az ajánlatkérő a fordított arányosítás módszerét helyesen írta elő, helyesen hivatkozta a Közbeszerzési Hatóság útmutatója szerinti képletet, viszont e képletet rosszul rögzítette (is-mételte meg) a kiegészítő közbeszerzési dokumentumokban (felcserélte a nevezőt és a számlálót). Ezzel a hibával a bírálat során szembesültek. Ezt a helyzetet úgy oldotta meg az ajánlatkérő, hogy a saját eljárásával szemben nyújtott be jogorvoslati kérelmet, amelynek alapján a KDB megállapította a jogsértést, és – döntés megsemmisítése nélkül – az eljárás folytatását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy az útmutató szerinti helyes képletet alkalmazza az ajánlatkérő, tekintettel arra is, hogy a felhívás egyértelmű volt a képlet tekintetében, az

ajánlattevők így tisztában voltak azzal, hogy melyik képletet kívánja az ajánlatkérő az értékeléskor alkalmazni.<sup>50</sup>

Ugyancsak jogsértés – és alapelvi rendelkezések sérelme – került megállapításra, amikor az ajánlatkérő (többek között) „[a] közbeszerzési dokumentumokban nem közölte, hogy minek alapján állapítja meg a legjobb tartalmi elemet, és azt sem, hogy minek alapján minősíti a többi ajánlattevő ajánlatának tartalmi elemeit később állónak a sorban. Az ajánlatkérő nem határozta meg, hogy az adható 1-10 ponttartomány milyen ismérvek szerint képezhető le az ajánlati tartalmakra. A dokumentációban megadott matematikai képlet ugyanis kizárólag arra szolgál, hogy a már felállított sorrendet az ajánlatkérő pontszámokká alakítsa át.”<sup>51</sup>

Nemcsak az a fontos, hogy az ajánlatkérői előírások matematikailag értelmezhetőek legyenek, hanem az is alapvető követelmény, hogy azok *ne eredményezzenek aránytalan torzulást*. Egy esetben a KDB az alábbiak szerint állapította meg a jogsértést (miután az ajánlatkérő a saját eljárásával szemben nyújtott be jogorvoslati kérelmet): „A tárgyi közbeszerzési eljárásban készített dokumentáció I. fejezet 2. pontja az értékelési részszempontokkal összefüggésben tartalmaz előírásokat. Az ott feltüntetett képlet alapján nem kizárt, hogy a megajánlható legjobb érték a '0' munkanap, amely a maximális 10 pontot kapja, így ezt képlettel nem kell számolni. Előzőekből következően '0' érték a nevezőbe (A vizsgált) nem kerülhet. Abban az esetben, ha valamelyik ajánlattevő ajánlatában '0' értékű megajánlás szerepel, az összes többi ajánlat számításánál a '0' érték a számlálóba kerül (A legjobb), így a megadott képlet matematikailag értelmezhető, a számítás elvégezhető, de bármely tetszőleges '0'-tól eltérő vizsgált értékre az eredmény 1 pont lesz. [...] A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérő által alkalmazott képlet nem biztosítja, hogy a 2. részszempontozathoz tartozó értékelési intervallumon (0-20 munkanap) belül az ajánlatkérő számára kedvezőbb megajánlás azzal arányban álló magasabb pontszámot érjen el, hiszen a legkedvezőbb '0' munkanapos megajánlásra adott 10 ponton kívül minden más megajánlás

<sup>47</sup> A KDB D.792/14/2016. számú határozata.

<sup>48</sup> Ld. a KDB D.918/5/2016. számú határozatát.

<sup>49</sup> Ld. a KDB D.562/10/2019. számú határozatát.

<sup>50</sup> Ld. a KDB D.315/10/2018. számú határozatát.

<sup>51</sup> A KDB D.743/25/2016. számú határozata.

(az 1 és a 20 munkanapos is) 1 pontot kap, és nem arányosan kevesebbet. A Döntőbizottság álláspontja szerint a torz eredményre vezető matematikai képlet alkalmazása nem biztosítja a Kbt. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott esélyegyenlőség követelményét, amelyre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 76. § (6) bekezdés c) pontját.<sup>52</sup>

Az értékelésnél is merülhetnek fel hibás ajánlatkérői döntések, ugyanis kérdésként merült fel, hogy ha csak egy értékelésbe vonható érvényes ajánlat van, akkor az ajánlatkérő jogszerűen adta-e az arányosítással értékelendő ajánlati elemre a 0 pontot úgy, hogy valóban nem tett a kötelező minimumhoz képest kedvezőbb vállalatot az ajánlattevő? A KDB úgy foglalt állást, hogy ezen egyetlen vállalat minősült a legkedvezőbbnek, így részére jogszerűen kizárólag a maximális pontszám lett volna adható, a kötelező minimumon kívüli többletvállalat hiánya a konkrét esetben nem bírt relevanciával. Ugyanakkor az ajánlatkérő ezzel súlyosabb jogsértést nem valósított meg, mivel az értékelés során kiosztott pontszám a nyertes ajánlattevő személyére, így az eljárás eredményére ténylegesen nem volt kihatással.<sup>53</sup>

### Az önkényesség kizárása és a nem számszerűsíthető megajánlások értékelése

Vannak olyan esetek, amikor az ajánlatkérő *nem vagy kevésbé számszerűsíthető megajánlásokat* kíván verseny tárgyává tenni, így például szöveges szakmai ajánlat, projektterv, együttműködési módszertan, organizációs terv vagy mintafeladat kidolgozását és benyújtását írja elő. Az ilyen részzempontokkal szemben támasztott általános követelmény, hogy az ajánlatkérő előre pontosan határozza meg, hogy mit és hogyan kíván értékelni, ha pedig a benyújtandó dokumentum olyan összetett, hogy csak így biztosítható az egyes részelemek összevethetősége, akkor határozzon meg alszempontokat is. Az ilyen jellegű, nem vagy nehezen számszerűsíthető vállalatok értékelése esetén a jogorvoslati

eljárás kockázata magasabb, ezért ilyenkor különös körültekintéssel kell az ajánlatkérőnek eljárnia. Emellett az ellenőrzést végző szervezetek sem támogatják az ilyen jellegű törekvéseket: „Nem elfogadhatóak a szubjektív értékelést lehetővé tevő szempontok, vagyis nem kérhetőek például olyan szakmai ajánlatok, amelyek kapcsán ajánlatkérő a minél logikusabb, részletesebb bemutatást, a minél jobb illeszkedést stb. kívánja értékelni.”<sup>54</sup>

Hogy miért is alakult ki ez a megközelítés, annak megértéséhez érdemes áttekinteni azokat a főbb joggyakorlati támpontokat, amelyek az elmúlt közel másfél évtizedben fogalmazódtak meg.

Alapvető követelmény, hogy a szakmai ajánlat értékelését pontosan, *részletes előírásokkal* kell szabályozni, amely feladatot jellemzően a felhívást kiegészítő közbeszerzési dokumentumokban lehet elvégezni, az alapvető értékelési módszert azonban a felhívásban kell meghatározni, mégpedig oly módon, hogy „A felhívásban közölt módszernek kell alkalmasnak lennie arra, hogy biztosítsa a jogszerű átlátható és objektív értékelést.”<sup>55</sup> Nem fogadható el az, ha az előírások túl általánosak: „[a] bírálati szempontrendszer egésze akkor jogszerű és akkor végezhető el az alapelveknek megfelelő bírálat, ha a részzempontok egyrészt kellően pontosak és egyértelműek, a beszerzés tárgya által indokolt részletettségűek, specifikáltak. [...] Ajánlatkérőnek egyértelművé kell tenni, hogy a nem matematikai módszer alkalmazása során a bírálat milyen preferenciák, illetve szempontok figyelembe vételével valósul meg. Ebben az esetben válik ellenőrizhetővé is a bírálat, kiküszöbölve a szubjektív elemeket.”<sup>56</sup> Ez azt jelenti, hogy „Az értékelési tényezők előzetes és nyilvános meghatározása biztosítja a megfelelő ajánlattétel lehetőségét, az értékelés elvégzését, majd az értékelés utólagos ellenőrzésének a lehetőségét is.”<sup>57</sup> E követelmény érvényesülése pedig a következőképpen biztosítható: „A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlattevők számára elengedhetetlen feltétel az ajánlattételhez, hogy tisztában legyenek azzal a tényezővel, hogy az ajánlatkérő

<sup>52</sup> A KDB D.736/12/2016. számú határozata.

<sup>53</sup> A KDB D.850/9/2010. számú határozata.

<sup>54</sup> Útmutató a Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pontja szerinti környezetvédelmi, szociális szempontok alkalmazásához (<https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=78597>, 2023. 08. 14.), 7. o.

<sup>55</sup> A KDB D.254/15/2011. számú határozata.

<sup>56</sup> A KDB D.26/17/2010. számú határozata.

<sup>57</sup> A KDB D.328/27/2011. számú határozata.

egy ajánlati elemet egy másik ajánlati elemhez képest mennyire fogja kedvezőbben vagy kedvezőtlenebbül értékelni. Egy ajánlattevő nem szerezhet tudomást egy másik ajánlattevő ajánlati eleméről az ajánlattételi határidő lejártáig, viszont azt joga van tudni, hogy egy feltételezett értékű ajánlati elemhez képest mennyi pontot kapna az ajánlatok értékelésénél. Ezen *előzetes tervezés* nélkül nem kerülhetne az ajánlattevő olyan helyzetbe, hogy úgy alakíthassa ki a bírálati részszerzőpontra tett ajánlatát, hogy az a legmagasabb pontszámot kapja, és ez által megnyerje a közbeszerzési eljárást. Az ajánlatkérőnek ez alapján kell kialakítania a bírálati rendszerét.<sup>58</sup> Vagyis alapvető követelmény, hogy az ajánlatkérő a szakmai ajánlat bírálatához kapcsolódó előírásait úgy fogalmazza meg, úgy határozza meg a közbeszerzési dokumentumokban, hogy azok alapján az értékelés (a pontozás) objektív és ellenőrizhető legyen.

A következő bekezdésekben példák említésével kerülnek bemutatásra a *bizonytalan* tartalmú előírásokon nyugvó, *nem számszerűsíthető vállalatok értékelésének* főbb jogi kérdései, aggályai.

Egy esetben az ajánlatkérő részszerzőponként írta elő a „szakmai ajánlat színvonalát”, amelyen belül két alszerzőpontot különített el: egyrészt a projekt pénzügyi elszámolásának és finanszírozásának görbülékenysége érdekében teendő intézkedések, másrészt a projekt útvonalterv szerinti ütemezésben történő megvalósításának érdekében teendő intézkedések bemutatását várta el. A közbeszerzési dokumentumokban határozott meg további előírásokat, azonban a jogorvoslati eljárásban ezen előírások részletezettsége, mélysége nem bizonyult elegendőnek. A KDB a következőket állapította meg: „Ajánlatkérő a dokumentációban megadta azon értékelés főbb elemeit, melyek alapján az ajánlatok sorbarendezését elvégzi. Ezen értékelési elemek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a meghatározások oly mértékben széles körű és általános megfogalmazást tartalmaztak, hogy ennek alapján nem biztosítható a jogszerű értékelés. Ajánlatkérő konkrét ajánlati elemekre

vár ajánlatot, de az alszerzőpontok meghatározásából nem állapítható meg, hogy a konkrét beszerzés vonatkozásában mely ajánlati elemek, milyen tekintetben képezik, képezhetik ajánlati vállalatok tárgyát. Kétséges, hogy az ajánlattevők azonosan értelmezik az alszerzőpont körében teendő vállalatokat.”<sup>59</sup> Önmagában tehát egy eljárást nem tesz jogszerűvé az, ha az ajánlatkérő meghatározza, hogy a módszerként megjelölt sorbarendezést úgy végzi el, hogy az a szakmai ajánlat kapja a több pontot, amely „minél inkább”, „minél hatékonyabb”, „minél teljesebb körben”, „minél megfelelőbb” stb. Az ilyen megfogalmazások használata megfelelő lehet,<sup>60</sup> de csak akkor, ha az értékelés alapját szolgáló kritériumok részletesek. Ennek hiányában nem érvényesülhet az utólagos ellenőrizhetőség, illetőleg az objektivitás, így a felhívás jogellenessége megállapítható.<sup>61</sup> A KDB egy másik esetben viszont megállapította a jogsértést, mivel az ajánlatkérő nem határozta meg, hogy mit tekint „megalapozottabbnak”, „részletesebbnek”, „reálisan megvalósíthatónak”, „nagyobb terjedelműnek” vagy „jobb minőségűnek.”<sup>62</sup> Egy további döntésben pedig az alábbiak szerint foglaltak állást az előírások jogszerűtlen jellegéről: „A tényállásban rögzítettek szerint az is megállapítható, hogy az ajánlatkérő csak a legjobb ajánlattal szembeni elvárásait határozta meg, azt nem rögzítette, hogy a továbbiakban mit értékel kevésbé előnyösnek, vagy kifejezetten hátrányosnak. Értékelési elvek hiányában nem állapítható meg, hogy ajánlatkérő mit értékelt előnyösebbnek, hátrányosabbnak, hatékonyabbnak, kidolgozottabbnak és mit vont az értékelés körébe. [...] Az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 76. § (6) bekezdés b) és c) pontja, valamint (9) bekezdését azzal, hogy nem határozta meg azokat a szempontokat, amelyek alapján el fogja dönteni, hogy a megtett vállalatok közül melyeket minősít kevésbé előnyösnek, melyek alapozhatják meg a legkedvezőbb ajánlatot követő helyezés elérését, továbbá mi az, amit kifejezetten hátrányosan értékelt. Az ajánlatkérő ezen jogsértése egyben annak is akadályát képezi, hogy később az értékelés jogszerűsége ellenőrizhető és a bírálat

<sup>58</sup> A KDB D.390/16/2012. számú határozata. Megváltoztatta a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20. K. 29.306/2013. számú ítélete, amelyet helybenhagyott a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.274/2013/8. számú ítélete, ezt hatályban tartotta a Kúria Kfv.III.37.849/2014/4. számú ítélete.

<sup>59</sup> A KDB D.995/14/2011. számú határozata.

<sup>60</sup> Ld. a KDB D.861/16/2010. számú határozatát vagy a KDB D.746/12/2011. számú határozatát.

<sup>61</sup> Ld. a KDB D.995/14/2011. számú határozatát.

<sup>62</sup> Ld. a KDB D.781/12/2016. számú határozatát.

átlátható legyen.”<sup>63</sup> Szintén jogsértés megállapítását eredményezte az az ajánlatkérői megoldás, amely szerint értékelésre került „Az ajánlat műszaki tartalma”, ezen belül pedig alszemponthoz rögzítettek, így e vonatkozásában értékelte a rendszermegoldás minőségét, a módszertan minőségét és az üzemeltetési szolgáltatás minőségét. „A Döntőbizottság e körben megállapította, hogy ajánlatkérő ezen elemek minőségének értékelése során nem tudott olyan objektív jellemzőket meghatározni, melyek teljesítik a jogszabályi előfeltételeket. A megoldás, módszertan illetve szolgáltatás minősége körében ajánlatkérő nem határozott meg olyan fokmérőt, mely az objektív, visszaellenőrizhető értékelés alapját képezheti. Ezen részszempont és alszemponthoz alapján az ajánlattevők nem tudhatják, hogy egy pl. módszertan esetében mi a kiváló, a jó és az elfogadható minőség, így az ajánlatok értékelése csak kizárólag szubjektív alapon végezhető el, hiszen az ajánlattevők által más-más jellegű rendszer megajánlása esetén ezen ajánlatok összehasonlítása ezen szempont alapján nem objektív.” A dokumentáció rendelkezéseinek vizsgálata eredményeképpen úgy foglaltak állást, hogy „[o]lyan jellemzőket vesz alapul ajánlatkérő az értékeléskor (pl. megoldás részletessége, működőképessége, karórak esztétikuma, eszközök minősége, mérőföldkövek egyértelműsége, stb), mely a nem objektíven meghatározott alszemponthoz nem teszi egzakttá, nem konkretizálja, illetve azok szubjektív értékelését fenntartja.”<sup>64</sup> A döntést felülvizsgáló bíróságok is osztották a KDB álláspontját, hiányolták az objektivitást és az értékelés egzakthoz tartalmát, mindezt nem pótolhatta az eljárás későbbi szakaszába bevont szakértő sem.<sup>65</sup> A Kúria szerint is jogsértők voltak az értékelésre vonatkozó előírások (hiányoztak az összevethetőség és az objektív értékelhetőség feltételei), nem volt annak jelentősége, hogy az ajánlatkérő milyen ajánlásokat vett figyelembe. Az a körülmény pedig, hogy az ajánlatkérő külön szakértőt vont be, arra utalt, hogy a „[b]írálati részszempontok olyan részletességgel, illetőleg átlátható

módon nem kerültek meghatározásra, amely valamenynyire érintett számára nyilvánvalóvá tette volna az [ajánlatkérő] pontos műszaki-gazdasági elvárásait.”<sup>66</sup> Alapvető követelmény tehát, hogy az ajánlattevők tudják, mit értenek pozitívan, mit negatívan ajánlatkérő, mi az a tartalom, amely kedvezőbb, illetve mi jelent kedvezőtlenebb értékelést; „[ö]nmagában annak bemutatása az ajánlatkérő részéről, hogy milyen feladatot kell a nyertes ajánlattevőnek ellátnia, nem azonos annak meghatározásával, hogy mit jelent egy teljes körű szakmai ajánlat.”<sup>67</sup> Pontos előírások hiánya egyébként az eljárást lezáró döntéssel szemben folytatott jogorvoslati eljárás hivatalbóli kiterjesztéséhez is vezethet akkor, ha „[a] részszempontok értékelésének módszere egzakthoz módon nem határozható meg, nem vizsgálható meg az ajánlatkérő által végzett értékelés, pontozás és az eljárást lezáró döntés helyessége, továbbá az sem állapítható meg, hogy a nyertessé nyilvánított érvényes vagy érvénytelen ajánlatot tett.”<sup>68</sup>

Egy másik esetben kettős probléma merült fel, amikor is az ajánlatkérő a következő értékelési részszempontot határozta meg: „A szakmai ajánlatot képező műszaki ütemterv és a hozzá kapcsolódó organizációs terv illesztettségének mértéke.” A KDB a jogsértést megállapította, ugyanis egyrészt „[a]z illesztettség mértéke az organizációs terv és műszaki ütemterv kapcsán nem értelmezhető, hiszen vagy illeszkedik a két terv egymáshoz, vagy nem. Továbbá az illesztettség mértéke szempont a közbeszerzés tárgyával közvetlenül nincs kapcsolatban, így ez a vizsgálati szempont az ajánlatkérő által meghatározott minőségi jellemző pontozással nem mérhető...” Másrészt az sem volt elfogadható, hogy az ajánlatkérő az értékelésre *szakmai zsűri* alkalmazását írta elő, viszont ehelyett külső szakértőt kért fel, aki egy gazdasági társaság képviselőjeként végezte el az ajánlatok építési/építészeti szakmai bírálatát. Mindez pedig azt jelentette, hogy nem az előzetesen megjelölt módszer szerint került sor az értékelésre.<sup>69</sup>

<sup>63</sup> A KDB D.900/14/2016. számú határozata. Ennek előzményeként ld. a KDB D.707/16/2016. számú határozatát.

<sup>64</sup> A KDB D.347/34-I./2008. számú határozata.

<sup>65</sup> Ld. a Fővárosi Bíróság 28.K.33.946/2008/10. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Ítéletábrla 4.Kf.27.486/2009/4. számú ítéletét.

<sup>66</sup> A Kúria Kfv.39.183/2010/4. számú ítélete.

<sup>67</sup> A KDB D.40/12/2017. számú határozata.

<sup>68</sup> A Fővárosi Ítéletábrla 4.Kf.27.727/2010/8. számú ítélete.

<sup>69</sup> A KDB D.364/12/2011. számú határozata. Ld. még a tervek illesztettségének mértékéről a KDB D.254/15/2011. számú határozatát.

Alapvető kérdésként merülhet fel tehát a fentiekből adódóan, hogy miképpen lehet a minőséget értékelni egy közbeszerzési eljárásban. Előírható *egyértelműen számszerűsíthető vállalások* megtétele, de az ajánlatkérő dönthet úgy is, hogy nem vagy nehezen számszerűsíthető ajánlattevői vállalásokat kíván értékelni. Tekintettel arra, hogy az utóbbi körbe sorolható ajánlati elemek pontozásához kapcsolódó objektivitás – és ezzel párhuzamosan a Kbt. alapelvei érvényesülésének – biztosítása sokkal nehezebb, mint a számszerűsíthető vállalásokon alapuló értékelési részszerzőpontok esetében, különös körülményekkel kell az ajánlatkérőnek az értékelésre vonatkozó előírásait kidolgoznia. A Kbt. kifejezetten rögzíti, hogy a szempontok *nem biztosíthatnak önkényes döntési lehetőséget* az ajánlatkérőnek, hanem mennyiségi vagy szakmai szempontok alapján értékelhető tényezőkön kell alapulniuk.<sup>70</sup> Ebből adódóan az a célszerű, ha az ajánlatkérő az értékelésre kerülő szakmai ajánlat részeként is objektív, számszerűsíthető vállalások megtételét követeli meg.

Megjegyzendő, hogy önmagában nem zárja ki az önkényes döntési lehetőséget biztosító részszerzőpont jogsértő jellegének megállapítását az, ha az ajánlatkérő *számszerűsíthető vállalás* megtételét várja el. Ez akkor valósulhat meg, ha az ajánlatkérő nem határoz meg olyan mennyiségi követelményeket, adatokat, amelyek alapján az ajánlattevők képesek lennének a vállalásaikat megfelelő módon meghatározni. Egy esetben az ajánlatkérő a következő részszerzőpontot írta elő: „Selejt pótlásának vállalása (maximum a teljes mennyiség 15%-ig),” viszont nem határozta meg a közbeszerzési dokumentumokban a pótlendő selejtes fogyasztásmérő-házak számát. A KDB elfogadta a kérelmező azon álláspontját, hogy e házak számát kizárólag a szerződés megkötését követően, az összes ház (vízmérőeszköz) átvizsgálását követően lehet megállapítani, a szemrevételezés nem elegendő. Ebből adódóan a következőket állapították meg:

- Nem lehetett előzetesen felmérni, hogy nyertesség esetén hány darab házra kell pótolnia az ajánlattevőnek, így e pótlási szolgáltatás teljesítése mek-

kora többlétszolgáltatási kötelezettséget és költséget jelent a számára.

- A hatékony és felelős gazdálkodás elvéből kizárólag olyan ajánlattevőre lehet a szerződés teljesítését bízni, aki felelősen vállalja azt az ajánlatkérő előírásai és a saját ajánlata alapján.
- Vagyis az ajánlattevők akkor döntenek felelősen egy ilyen helyzetben, ha a nem mennyiségi tényezőknél alapuló minőségi részszerzőpont esetében nem vállalják a selejtes házak pótlását, mivel egy műszaki adattal nem elegendő mértékben megalapozott többlétszolgáltatás elvégzéséről kellene dönteniük. Ebből viszont az is következik, hogy e minőségi részszerzőpont nem teljesíti a hozzá fűzött ajánlatkérői célt, valamint a selejtes házakat nem pótolják, ami ellentétes a szerződéstervezettel, és ezért a közbeszerzés műszaki tartalmát nem lehet teljesíteni.
- Ezen túlmenően az ajánlatkérő nem fogalmazott meg szerződéses feltételt arra az esetre, ha e részszerzőpont esetében az ajánlattevők nem vállalják a selejtes házak pótlását, nem határozta meg a többlétszolgáltatás költségei viselésének a rendjét.
- Végül megállapítást nyert, hogy „A bizonytalan mennyiségre vonatkozó teljesítési többletnek a nyertes ajánlattevőre terhelése nem jogszerű, és a Kbt. 2. § (4) bekezdésével lenne ellentétes az, ha az ajánlatkérő olyan nyertes ajánlattevővel kötne meg a szerződést, aki azt a nem pontosan meghatározott műszaki tartalma miatt előre láthatóan nem biztos, hogy tudná előírás szerűen teljesíteni.”<sup>71</sup>

A pontos, egyértelmű feltételek meghatározása az *ajánlatok összehasonlíthatósága* szempontjából is kulcskérdés, hiszen „A Kbt. kógcenciájából az következik, hogy az ajánlatkérő az ajánlatok értékelése során kötve van a felhívásban és a dokumentációban előírtakhoz, nem egyértelmű elvárásait a kiírástól eltérő, vagy a kiírás hiányosságait pótló, kiegészítő tartalommal utólag értelmezni nem lehet.”<sup>72</sup> Tehát „Aggályos az olyan ajánlatadási feltételrendszer, amely arra ad lehetőséget, hogy a bírálati szempont tartalmát az ajánlattevők, vagy éppen

<sup>70</sup> Ld. a Kbt. 76. § (6) bekezdés b) pontját.

<sup>71</sup> A KDB D.343/11/2016. számú határozata.

<sup>72</sup> A KDB D.398/7/10/2016. számú határozata. Ld. még a KDB D.743/25/2016. számú határozatát.



a gyártók, forgalmazók utólagosan maguk alakítsák ki, és az ajánlatkérő végső soron ismeretlen műszaki tartalomra kialakított ajánlati vállalásokat értékeljen. Az ilyen típusú feltételrendszer mellett nem biztosított az értékelés objektivitása, az ajánlati vállalások valós összehasonlíthatósága. Az értékelésnél az ajánlatkérő tehát *utóbb nem támaszthat olyan elvárásokat, amelyeket nem írt elő* kifejezetten,<sup>73</sup> ha mégis így jár el, akkor a bírálóat jogsértő lesz. Egy esetben az ajánlatkérő „A mérnöki szolgáltatás teljesítésére vonatkozó módszertan bemutatása” értékelési részszempontot írta elő, amelynek részelemeként elvárta, hogy az ajánlattevők mutassák be a szerződés teljesítése során „előfordulható” releváns kockázatokat és a kapcsolódó megoldási javaslatokat. Előírta azt is, hogy a pontozás hogy alakul attól függően, hogy mennyire általánosak, illetve projektspecifikusak az ajánlattevői ajánlati tartalmak. A KDB megfogalmazta, hogy „A felhívás tartalma alapján megállapítható a bemutatandó kockázatoknak nem kellett projekt specifikus kockázatoknak lenniük, hanem a kockázatoknak a szerződés teljesítése során előfordulhatónak kellett lenniük, függetlenül attól, hogy az más, nem a közbeszerzés tárgyával összefüggő egyéb beruházások esetén is előfordulhatnak. [...] Az összegezés mellékletét képező módszertan értékelésére vonatkozó irat a kérelmező módszertanában meghatározott kockázatokat a projekt specifikum szempontjából értékelte, holott az a módszertannak csupán a feladat ellátására vonatkozó rész tekintetében volt előírás. A kérelmező vitarendezési kérelmére adott válaszában, illetve a jogorvoslati eljárás során tett észrevételeiben is az ajánlatkérő arra hivatkozott, hogy a megjelölt és a jogorvoslati eljárásban vitatott kockázatok általánosak. Azt az ajánlatkérő maga sem vitatta, hogy azok a szerződés teljesítése során előfordulhatnak, azonban állítása szerint túl általánosak. A fentiek alapján ez azonban nem volt ajánlatkérői elvárás a kockázatok tekintetében.”<sup>74</sup>

Nem elegendő egyébként az, ha az ajánlatkérő (a szakértői bizottság) elvégzi a szakmai ajánlatok értékelését, azt ugyanis *nyilvánosságra* is kell hozni, az ajánlattevőkkel közölni kell, hogy a kiadott preferenciarendszer

alapján mely körülményekre tekintettel értékelte alacsonyabb vagy magasabb pontszámmal az érvényes szakmai ajánlatokat, így az ajánlattevők megismerhetik, hogy az ajánlatkérő a saját előírásainak megfelelően végezte-e el az értékelést vagy sem, mindezt pedig nem pótolja a jogorvoslati eljárásban benyújtott beadvány.<sup>75</sup> Ez a kötelezettség szoros összefüggésben áll az ellenőrizhetőség követelményével, hiszen az indokolás alapján állapítható meg, hogy az ajánlatkérő ténylegesen az előírásainak megfelelően pontozta-e a vállalásokat.

Egy sajátos esetben (a közbeszerzési eljárás tárgya tervezési szolgáltatások teljesítése volt) már a bíróság fogalmazta meg, hogy „A törvényi előírások az ajánlatkérő kötelezettségévé teszik, hogy a Kbt. tételes rendelkezéseinek betartása mellett mind az ajánlattevők, mind pedig a közbeszerzési eljárás jogszerűségét ellenőrizni hivatott hatóságok előtt kétségtelen módon alá tudják támasztani a döntésük jogszerűségét.” Ha a megfogalmazott indokolásból nem állapítható meg kétséget kizáró módon, hogy a nyertes az összességében legelőnyösebb ajánlatot tevő lett, akkor megállapítható a jogsértés, különösen akkor, ha az értékelés is eltér az előre közölt feltételektől. Megfogalmazták, hogy „A szóveges indokolás túlnyomórészt az egyes ajánlatokat önmagukban értékelő megállapításokat tartalmaz, amely ellentétben áll a kiírással, ahol az előírás szerint ‘a minél-annál’ szófordulatot használva a szakmai zsűri feladata az ajánlatok egymáshoz viszonyítása volt.” A megfogalmazott jellemzők leírása – például egyik ajánlat esetében az ajánlatkérő a „szép”; „esztétikus”; „kiváló minőségű”; „szépen kidolgozott”; „igényes”, míg a másiknál a „szakszerű”; „szükséges mértékben kidolgozott”; „részletes”; „magas színvonalú” jelzőket használta – pedig nem szolgáltatott olyan kapaszkodót, amely alapján a két ajánlat között különbséget lehetett volna tenni.<sup>76</sup>

### A szakemberek szakmai többlettapasztalatának értékelése

A gyakorlatban az egyik klasszikus, a minőség alapú értékelés követelményéből eredő kényszerhelyzet kezelésére alkalmazott részszempontként szokás a szakem-

<sup>73</sup> „Az ajánlatkérő azonban csak az általa konkrétan és egyértelműen meghatározott feltételeket kérheti számon az ajánlattevőktől.” A KDB D.320/19/2023. számú határozata, [103].

<sup>74</sup> A KDB D.739/17/2016. számú határozata. Ld. még a projektspecifikus kockázatokról a KDB D.889/13/2016. számú határozatát.

<sup>75</sup> Ld. a KDB D.150/8/2012. számú határozatát.

<sup>76</sup> A Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.162/2015/4. számú ítélete.

ber(ek) szakmai többlettapasztalatának értékelésére tekinteni, és ekként is alkalmazzák általában ennek megfelelő eredménnyel. Vagyis az ajánlattevők többnyire a maximálisként értékelhető többlettapasztalattal rendelkező szakembert ajánlják meg – kivéve, ha valóban egyedi szaktudásról, tapasztalatról van szó –, és ezzel olyan helyzet áll elő, mintha nem is lett volna értékelési részszerzőpont, viszont további indokolatlan jogi aggályokat, jogértelmezési kérdéseket,<sup>77</sup> adminisztratív terheket (önéletrajzok hiánypótlása, jogviszonyok tisztázása<sup>78</sup> stb.) és a szerződés teljesítésének időszakában ellenőrzési feladatokat<sup>79</sup> vet fel. Tekintettel arra, hogy a Kbt. külön rendelkezéseket tartalmaz a teljesítésben közreműködő személyi állomány – azaz szakemberek – képzettségének, tapasztalatának értékelhetőségére, ezért célszerű néhány bekezdésben az ezzel kapcsolatos főbb jogkérdéseket is áttekinteni.

a) Alapvető követelmény, hogy az *alkalmassági követelményt és az értékelésre kerülő tapasztalatot az ajánlatkérő egyértelműen határozza el*,<sup>80</sup> továbbá figyelemmel kell lenni a Kbt. 76. § (6) bekezdés d) pontja szerinti korlátozásra is. Így „Az ajánlatkérő azzal, hogy kötelező feltételt írt elő szakmai gyakorlási jogosultság bemutatására, és e jogosultság birtokában teljesített szakmai gyakorlat minimális időtartamára, ténylegesen az ajánlattevőnek a szerződés teljesítésére vonatkozó alkalmasságát értékelte...”<sup>81</sup> Az bizonyult jogsértőnek ebben az esetben, hogy az ajánlatkérő „Munkavégzést irányító vezető (MV-É jelölésű felelős műszaki vezető) szakmai gyakorlata” részszerzőpontot írta elő. A bíróság szerint az alkalmassági követelmény jelleget támasztotta alá az is, hogy ezen előírás nem teljesítéséhez az érvénytelenség jogkövetkezményét rendelte, és nem pedig minimális (0) pontszámot adott az ajánlatkérő.<sup>82</sup>

Arra is tekintettel kell lenni, ha valamely típusú eljárás-

ban – így különösen a Kbt. 115. §-a szerinti eljárásban – nem lehet alkalmassági követelményt előírni, mert ilyen esetben az arra épülő értékelési részszerzőpont sem fogadható el. Így az ajánlatkérő „[j]ogsértően határozott meg alkalmassági feltételeket, és az alkalmassági feltétellel kapcsolatos értékelési szerzőpontot, mivel a Kbt. 115. § (2) bekezdésének kógens szabályozása alapján az ajánlatkérő az alkalmazott eljárásban nem írhat elő alkalmassági követelményt.”<sup>83</sup>

b) A legegyszerűbb megoldás az, ha az ajánlatkérő egy adott szakemberre nézve egy *értékelési részszerzőpontot* fogalmaz meg, és ennek megfelelően az alkalmassági követelmény teljesítésén felüli szakmai többlettapasztalatot értékeli. Az is elképzelhető, hogy az ajánlatkérő összetettebb részszerzőpontokat (alszerzőpontokat) fogalmaz meg a szakemberek értékelésére.<sup>84</sup> Ilyenkor különösen fontos az, hogy mindegyik alszerzőpontra nézve megtörténjen az ajánlattétel megfelelő módon, mert hiánypótlási felhívás eredményeként a hiányzó vállalások nem pótolhatók, az ilyen jellegű ajánlati hibák nem tekinthetők pótolható hiánynak.<sup>85</sup>

c) Általában a *szakmai tapasztalat mértékegysége* a hónap (például egész hónapok számában kéri az ajánlatkérő feltüntetni az időtartamot a projektek kezdési és befejezési időpontjainak megfelelően). Ilyen esetben a közbeszerzési dokumentumok tartalmának megfogalmazásakor figyelembe kell venni a *párhuzamosságok* kizárására vonatkozó előírások megtételét, a „szakmai tapasztalat” fogalmának meghatározását is: „A Döntőbizottság elfogadta az ajánlatkérő azon érvelését, hogy egy személy egy időben párhuzamosan többfajta szakmai tapasztalatot is tud szerezni, azt viszont nem, hogy a különböző szakmai gyakorlatok időszakaszait össze lehetne adni akkor is, ha azok egy időben zajlanak le. Mivel maga az ajánlatkérő sem részletezte a szakmai

<sup>77</sup>Ld. pl. a projektvezető és/vagy projektvezető-helyettes fogalmának meghatározásáról és ellenőrzéséről a KDB D.351/23/2022. számú határozatát.

<sup>78</sup>Ld. pl. a KDB D.56/7/2019. számú határozatát.

<sup>79</sup>Ld. a Kbt. 138. § (4) bekezdését.

<sup>80</sup>Ld. a KDB D.420/14/2020. számú határozatát.

<sup>81</sup>A KDB D.8/8/2021. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 104.K.702.702/2021/14. számú ítéletét.

<sup>82</sup>A Fővárosi Törvényszék 104.K.702.702/2021/14. számú ítélete.

<sup>83</sup>A KDB D.433/15/2021. számú határozata.

<sup>84</sup>Ld. pl. a KDB D.31/11/2018. számú határozatát.

<sup>85</sup>Ld. pl. a KDB D.339/15/2017. számú határozatát.

tapasztalat fogalmát, ezért egy adott időszak során szerzett tapasztalatot akkor is egy tapasztalatnak kell tekinteni, ha az sokrétű és több forrásból származik.”<sup>86</sup>

Az sem elképzelhetetlen azonban, hogy darabszámban kell megadni az értéket. Egy esetben az ajánlatkérő azt a részszerzőpontot írta elő különböző múzeumi szolgáltatásokhoz (múztárgyszállítványozáshoz) kapcsolódóan, hogy az alkalmassági követelmény igazolására bemutatott személyi állomány (8 fő) múzeumi költöztetésben és csomagolásban szerzett – az alkalmassági követelményen felüli – tapasztalata összesen (db projekt). Jogorvoslati eljárásban a kérelmező azt kifogásolta, hogy az ajánlatkérő a szakmai tapasztalatot a projektek száma alapján kívánta értékelni, függetlenül a feladat nagyságától, tekintettel arra, hogy nem a darabszám fejezi ki leginkább a szakmai tapasztalatot. „Ezen hivatkozást nem látta alaposnak a Döntőbizottság, tekintettel arra, hogy a Kbt. nem tartalmaz arra vonatkozóan rendelkezést, hogy a szakmai tapasztalatot leginkább kifejező részszerzőpontot lehet csak értékelni, másrésztől nem is látta alaposnak ezen hivatkozást. A szakmai tapasztalat lehetséges fokmérője az is, hogy az adott szakember hány darab projektben vett részt, hisz minden projekt más és más. Többlet tapasztalatot mutat, hogy több projekt során felmerült követelményhez kellett igazodni.”<sup>87</sup> A Kúria ezt azzal egészítette ki, hogy az ajánlatkérő „[a] kisebb projekteken való részvételt is értékeli, a kisebb vállalkozások számára is lehetőséget biztosít az adott közbeszerzési eljárásban való részvételre, nem tartalmaz indokolatlan szűkítést”<sup>88</sup> így ez az előírás.

d) Ebben a körben is fontos, hogy az ajánlatkérő elmentmondásmentes, egyértelmű előírásokat fogalmazzon meg. („A Döntőbizottság rámutat arra, hogy az ajánlatkérő kötelessége, hogy az ajánlattételi felhívást és a közbeszerzési dokumentumokat körültekintően, ellentmondásmentesen készítse el, úgy, hogy azok biztosítsák, hogy az ajánlattevők megfelelő ajánlatot legyenek képesek benyújtani.”)<sup>89</sup> Ebből adódóan nem egyértelmű

a feltételrendszer, ha az ajánlatkérő a szakmai tapasztalatra vonatkozó értékelési szempont tekintetében közzétett adatokat a közbeszerzési dokumentumokban, illetőleg az EKR-ben, a felolvasólap elektronikus úrlapján eltérően határozza meg, és így nem egyértelmű, hogy a meglévő szakmai tapasztalatból ki kell vonni az alkalmassági minimumkövetelmények körében előírt 36 hónap szakmai tapasztalatot.<sup>90</sup> Ahogyan arról az önkényes kiválasztási lehetőséget biztosító értékelési részszerzőpontok körében szó volt, jogsértés megállapításához vezethet az, ha az ajánlatkérő nem határozza meg kellő pontossággal, hogy mit ért „releváns szakmai többlettapasztalat” alatt, és emiatt a „[p]ontatlan, hiányos tartalmi meghatározása alapján nem volt biztosított az egyenlő esélyű, megfelelő ajánlattétel.”<sup>91</sup>

A megfogalmazásra is különös figyelmet kell tehát fordítani, hiszen vitás esetekben a szavaknak különös jelentősége van. Egy esetben „A Döntőbizottság megállapította, hogy a kiírásban nem került meghatározásra, hogy az ajánlatkérő mit ért a ‘műszaki ellenőrzés terén szerzett tapasztalat’ alatt, és az ajánlatkérő az értelmezési fenntartás, tartalomszűkítés lehetőségével sem élt. A ‘műszaki ellenőrzés’ – amely cselekvést fejez ki – és a ‘terén’ szócska használata alapján – az ajánlatkérő a műszaki ellenőrzés terén szerzett és nem a műszaki ellenőrként szerzett tapasztalatot várta el.”<sup>92</sup>

e) Az is lényeges, hogy a szakember megnevezésére, illetve a szakmai ajánlatra nézve milyen előírást fogalmaz meg az ajánlatkérő. Vagyis adódik a kérdés, hogy meg kell-e nevezni az ajánlatban megajánlott szakembert egyértelműen, vagy elegendő az, ha a többlettapasztalatot adja meg az ajánlattevő, és ennél fogva hiánypótolható lesz majd a későbbiekben a név megadása, az alátámasztó dokumentumok benyújtása. Az ajánlatkérő egy esetben nem írta elő, hogy az ajánlattételi határidőre a szakemberek nevét kell megadni, pedig nincs akadálya annak, hogy amennyiben az ajánlatkérő számára jelentősége van, a szakemberek megnevezését a felolvasólapon vagy bármely, az ajánlattételi határidőre be-

<sup>86</sup> A KDB D.336/11/2019. számú határozata.

<sup>87</sup> A KDB D.199/17/2017. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 15.K.700.401/2018/5. számú ítéletét, ennek hatályban tartásáról ld. a Kúria Kfv.IV.37.789/2018/5. számú ítéletét.

<sup>88</sup> A Kúria Kfv.IV.37.789/2018/5. számú ítélete, [46].

<sup>89</sup> A KDB D.63/5/2020. számú határozata.

<sup>90</sup> Ld. a KDB D.63/5/2020. számú határozatát.

<sup>91</sup> A KDB D.216/18/2020. számú határozata.

<sup>92</sup> A KDB D.151/13/2023. számú határozata.

nyújtani kért és nem az alkalmassági követelmény teljesülése tekintetében beadni rendelt dokumentumban előírja.<sup>93</sup> Ha viszont előírta a szakemberek megnevezését az ajánlatkérő, és az ajánlattevő csak az értékelésre kerülő adatot adja meg, akkor az nem pótolható hiánynak minősül. „A kérelmező az ajánlattételi határidőre benyújtott ajánlatának felolvasólapján a 2. részszerpontra a 3 db alapadatot megadta, azonban a kérelmező nem nyújtotta be az ajánlatát az ajánlattételi határidőre a Kbt. 76. § (3) bekezdés b) pontja szerinti értékeléshez a felolvasólapon megadott darabszámnak megfelelően a szakemberek nevére, végzettségére és szakmai gyakorlatára vonatkozóan. A kérelmező ajánlata a 2. minőségi részszerpontra értékelhető ajánlatot az ajánlattételi határidőre nem tartalmazott, amely ajánlati hiba az ajánlattételi határidő lejártá után hiánypótlás vagy felvilágosításkérés keretében nem volt pótolható.”<sup>94</sup>

Így a szakmai ajánlat körében megfogalmazott előírásoknak különös jelentősége van: „A szakmai ajánlat lehatárolásának jelentőségét az adja meg, hogy ez fejezi ki az ajánlatkérő beszerzési igényét. Az ajánlatkérőnek kiemelt figyelemmel kell rögzíteni az előírásait minden olyan esetben, amikor az alkalmassági minimumkövetelmény és valamelyik értékelési részszerpont kapcsolatban áll egymással.”<sup>95</sup> A szakmai ajánlatra vonatkozó ajánlatkérői előírások megítélése körében két joggyakorlati megközelítés említhető egyébként. Egyrészt kiindulópontként szolgálhat az, hogy „[a]z ajánlat részeként benyújtandó dokumentumok szakmai ajánlat minőségét nem az ajánlatkérő előírása, hanem a Kbt. határozza meg. Ennélfogva az érvényességi vizsgálat és az értékelés körében nincs jogi relevanciája annak, hogy a dokumentációban az értékelt ajánlati elem helytállóságának igazolására becsatolt dokumentumokat az ajánlatkérő miként minősítette, nincs jogszerű lehetősége önkényesen kivonni egyes dokumentumokat [...] a hiánypótlható dokumentumok köréből, a Kbt. 71. § (1) bekezdésének alkalmazását törvényes indok nélkül

nem korlátozhatja.”<sup>96</sup> Másrészt nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a megközelítést sem, amely szerint „A szakmai ajánlat, annak megléte, érvényessége, hiánypótlhatósága minden esetben az ajánlatkérői felhívás és abban foglalt konkrét előírások alapján vizsgálendő. Annak van jelentősége csak és kizárólag, hogy az ajánlatkérő a szakmai ajánlatot hogyan jelenítette meg az ajánlati felhívásban és közbeszerzési dokumentációban, vagyis ő maga mit minősített szakmai ajánlatnak. A szakmai ajánlat tehát nem értelmezhető az ajánlatkérői előírásoktól függetlenül, a szakmai ajánlatot nem pusztán a Kbt. fogalma alapján kell megítélni [...]”<sup>97</sup>

A bírálathoz kapcsolódó jogbizonytalanságok elkerülése érdekében a folyamatba épített ellenőrzések rendszerint megkövetelik, hogy az ajánlatkérő egyértelműen rögzítse azt, hogy a szakembert meg kell nevezni az ajánlatban, és e tekintetben a Kbt. 71. § (8) bekezdése alapján a hiánypótlás lehetősége nem biztosított. A másik felesleges hibák megelőzésére szolgáló eszköz az, hogy kötelezően kitöltendő EKR-úrlap alkalmazásával nem lehet addig az ajánlatot benyújtani, amíg az ajánlattevő konkrétan meg nem nevezi a megajánlott szakembert az úrlap vonatkozó sorában.

f) *A vállalás felső határainak megadása* esetében mindenképpen figyelemmel kell lenni arra a korábban tárgyalt megközelítésre, amely szerint az *ajánlatkérő nem határozhat meg tetszőlegesen magas értéket*, hiszen „[e]gy bizonyos szint fölötti meghatározása már nem járul hozzá a tevékenység színvonalának a javításhoz, csupán a versenyt torzítja. Nagyon fontos az értékelési szempontok meghatározása során az egyensúlyi pont megtalálása.”<sup>98</sup> Ebből adódóan valóban túlzott mértékű többlettapasztalat már maximális értéként nem adható meg, az ajánlatkérőnek alá is kell tudni támasztani szükség szerint, hogy miért tartja indokoltnak az adott értéket. Ebben a körben is célszerű az alkalmassági követelményen felüli „többlettapasztalatot” értékelni,

<sup>93</sup> A KDB D.192/16/2019. számú határozata. Ld. még pl. a KDB D.69/13/2020. számú határozatát. A kereset elutasításáról ld. Fővárosi Törvényszék 103.K.704.420/2020/7. számú ítéletét.

<sup>94</sup> A KDB D.358/9/2017. számú határozata.

<sup>95</sup> A KDB D.192/16/2019. számú határozata.

<sup>96</sup> A KDB D.372/9/2020. számú határozata. Ld. még a KDB D.356/15/2019. számú határozatát.

<sup>97</sup> A Fővárosi Törvényszék 106.K.703.866/2022/18. számú ítélete, [28].

<sup>98</sup> A KDB D.362/16/2019. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.429/2019/10. számú ítéletét.

tehát úgy megadni az értékelési tartományt, hogy a legkisebb megajánlható érték 0 legyen, és ne pedig egy minimális számérték, hiszen ezzel elkerülhetők a minimális értéket el nem érő értékű vállalások pontozásából eredő visszasságok.<sup>99</sup>

g) A Kbt. 76. § (13) bekezdésére tekintettel az ajánlatkérőnek döntenie kell az értékelési részszerinti ajánlati elem *alátámasztására szolgáló dokumentumokról* is. A megfelelő előírások megfogalmazása azért fontos, mert „[a] vonatkozó szabályok nem határozzák meg azt, hogy az ajánlatkérő mely dokumentumok benyújtását követelheti meg az értékelési szempont tekintetében meghatározott szakember többlettapasztalatának igazolásaként, így ez utóbbi tekintetében az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban előre rögzíteni köteles az igazolás módját.”<sup>100</sup>

A többlettapasztalat ellenőrzése *szakmai önéletrajz* alapján lehetséges elsődlegesen, így ellentmondásos helyzetbe kerülhet az ajánlatkérő, ha ilyen irat benyújtását nem írja elő, hanem csak a végzettségre vonatkozó iratok és a kamarai névjegyzékbe vételről szóló határozat kiállításának dátumára kíván hagyatkozni.<sup>101</sup> Egyébként „Az önéletrajz egy adott személy életének fontosabb adatait tartalmazó rövid leírás, mely az önéletrajz elkészítéséig, benyújtásáig megszerzett iskolai végzettségeket, tanulmányokat, továbbá munkatapasztalatokat, munkahelyeket mutatja be. Az önéletrajz tehát a jelenlegi és az azt megelőző állapotot mutatja be és annak körében a már megszerzett végzettségeket és tényleges munkavégzés során szerzett tapasztalatokat.” A döntés rámutatott arra is, hogy eltérő kifejezett ajánlatkérői előírás hiányában „[a]z általánosan elterjedt és elfogadott – fentiekben megjelölt – önéletrajz fogalmából és tartalmi elemeiből kell kiindulni.”<sup>102</sup>

A vonatkozó előírások megtételekor különösen a következőkre szoktak figyelmet fordítani: az alkalmassági követelmény és az értékelés körében figyelembe vehető

adatok elhatárolása, mérnökök esetében az (első) jogosultság(ok) megszerzésének időpontjának megadása, az ajánlattétel időpontja szerinti munkáltató megadása (ezáltal ellenőrizhető a szakember jogviszonya), valamint az önéletrajzban rögzítendő időtartamok és a szakmai tapasztalat tárgyának megadása. Az ajánlatkérő később a saját előírásaitól nem térhet el, azok megtartását ellenőriznie kell, szükség szerint hiánypótlási felhívás, illetve felvilágosításkérés alkalmazásával, ha a benyújtott dokumentumokból nem derülnek ki azok az adatok, amelyeket az ajánlatkérő a felhívásában az értékelési szempontokra és annak igazolására előírt.<sup>103</sup>

A bírálat időszakában merülhet fel a kérdés, hogy a *szakmai önéletrajz pótolható hiánynak* minősíthető-e? Ha az ajánlat tartalmazza a szakember megnevezését és az értékelésre kerülő ajánlati elemet, akkor a hiánypótlásnak nincs törvényi akadálya, ugyanis ilyen esetben „A Döntőbizottság álláspontja szerint nem a megajánlás, hanem az azt alátámasztó, részletező adatok hiányoztak. Az [ajánlattevő] ajánlatának fent hivatkozott oldalai alapján a 2. értékelési részszerinti megajánlás megállapítható volt. A Döntőbizottság álláspontja szerint a 2. értékelési részszerinten az [ajánlattevő] az ajánlatát megtette. A Kbt. 76. § (3) bekezdés b) pontja szerinti értékeléshez az egyéb érdekelt akként mutatta be a szakembert, hogy az ajánlat fent ismertetett részeiben egyértelműen megnevezte a személyét, bemutatta a képzettségére vonatkozó adatokat és nyilatkozott a megajánlott szakmai tapasztalatról évek és hónapok megadásával. A Döntőbizottság a fentiekre tekintettel nem fogadta el a kérelmezőnek azt az álláspontját, hogy az ajánlat azért nem hiánypótolható, mert az egyéb érdekelt nem tett ajánlatot arra tekintettel, hogy hiányzik a szakmai tapasztalatra vonatkozó év, hónap megjelölésű információkat rögzítő szakmai önéletrajz.”<sup>104</sup> Fontos továbbá, hogy „A Döntőbizottság álláspontja szerint a szakmai tapasztalatra vonatkozó vállalás megtörtént a szakember személye, a

<sup>99</sup> Ld. a KDB D.890/9/2016. számú határozatát. Hatályon kívül helyezte a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.145/2017/22. számú ítélete. Ld. még a KDB D.87/2/2021. számú végzését.

<sup>100</sup> A KDB D.328/16/2019. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 102.K.700.436/2019/13. számú ítéletét.

<sup>101</sup> Ld. a KDB D.63/5/2020. számú határozatát.

<sup>102</sup> A KDB D.226/8/2009. számú határozata. Megváltoztatta a Fővárosi Ítéletábrla 3.Kf.27.562/2009/5. számú ítélete, ezt hatályában fenntartotta a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.39.170/2010/5. számú ítélete.

<sup>103</sup> Ld. pl. a KDB D.17/7/2020. számú határozatát.

<sup>104</sup> A KDB D.2/17/2018. számú határozata.

közegészségügyi-járványügyi felügyelői, illetve okleveles népegészségügyi felügyelői minőség, illetve a figyelembe veendő évek tekintetében. Ezen megadott vállalások tekintetében a Kbt. 81. § (11) bekezdése szerinti ajánlati kötöttség beállt, ezek az ajánlattevői vállalások ismeretében sem módosíthatók.”<sup>105</sup> A különböző alátámasztó iratokkal, igazolásokkal kapcsolatban tehát a kiindulópont az lehet, hogy „[a] teljesítő személyek valamely tulajdonsága, képessége, nem pedig a beszerzés tárgyra, szerződéses feltételekre tett ajánlati vállalás kerül értékelésre.”<sup>106</sup> Vagyis különbséget kell tenni az ajánlati vállalás és az alátámasztó dokumentum jellege között.

h) Végül megemlíthető a *kétszakaszos eljárások* kérdése. A Kbt. 73. § (3) bekezdése értelmében a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha a részvételre jelentkező ajánlatot tesz. Azonban „Ennek megállapításához nem szükséges az, hogy polgári jogi értelemben ajánlattételre kerüljön sor. Az alkalmasság megalapozását szolgáló adatokon felüli az értékelés körébe tartozó adatok megadása a részvételi jelentkezésben a jelentkezés érvénytelenségéhez vezet.”<sup>107</sup> Így „A Döntőbizottság megítélése szerint a részvételi jelentkezésben a kifejezetten az alkalmassági feltétel fölötti gyakorlati időre vonatkozó megajánlás megadása ajánlati tartalomnak minősül.”<sup>108</sup> Ebből adódóan a kétszakaszos eljárásokban a részvételre jelentkezőknek különös körültekintéssel kell eljárniuk akkor, amikor a részvételi jelentkezések tartalmi elemeit meghatározzák.

## Összegző, záró gondolatok

A közbeszerzési eljárások feltételei között rendkívül fontosak az arra vonatkozó döntések, hogy az ajánlatkérő milyen előírásokat határoz meg az értékelésre nézve, hiszen ezek rendkívül lényeges elemek, mivel az értékelési folyamat az egész eljárás eredményére kihat, befolyásolja az ajánlattevők ajánlatkészítési stratégiáját.<sup>109</sup> Így döntő jelentőségű, hogy milyen (rész)szempont(ka)t alkalmaz, azokat hogyan bontja tovább adott

esetben alszempontokra, milyen súlyszámokat, módszereket (képleteket), ponthatárokat, alsó és felső vállalási határokat rendel hozzájuk. E körben különösen fontos a Kbt. 76. §-ában meghatározott kógens törvényi előírások megfelelő értelmezése. Zárásképpen az értékelési szempontrendszerre vonatkozó ajánlatkérői előírások mellett röviden célszerű áttekinteni olyan jogintézményeket, ajánlatkérői kötelezettségeket és feladatokat is, amelyek már a bírálat (értékelés) időszakára esnek.

Alapvető kérdés, hogy a *verseny* ténylegesen érvényesüljön. Az értékelési szempont, részszerzőpontok és alszempontok meghatározásával az ajánlatkérő arról is dönt, hogy mely ajánlati vállalások körében nyitja meg a versenyt az ajánlattevők előtt. Nyilván vannak olyan értékelési részszerzőpontok, amelyek egy adott közbeszerzési eljárásban sérthetik egyes ajánlattevők érdekeit (mert nem tudnak versenyképes ajánlatot tenni arra a részszerzőpontra, és ezáltal hátrányba kerülnek), azonban ez még nem jelenti feltétlenül azt, hogy azok jogsértőnek is tekinthetők.

Általános követelmény, hogy a *feltételek egyértelműek legyenek*, az értékelési szempont tartalmi elemei, a fogalmak kellően részletesek, értelmezési kétség nélküliek legyenek, ugyanis csak ez biztosítja azt, hogy az ajánlattevők egyenlő eséllyel tudjanak ajánlatot tenni, és ezen ajánlatok ténylegesen összehasonlíthatók is legyenek. Az ajánlatkérő érdeke is, hogy a kötelezettségvállalások tartalma a szerződés teljesítésének időszakában egyértelműen azonosítható legyen, elkerülve ezzel a felesleges későbbi jogvitákat, amelyek a teljesítéshez kapcsolódóan merülhetnek fel. Ennek megfelelően – hasonlóan a többi feltételhez is – az eljárás előkészítésének időszakában különös hangsúlyt kell fektetni ezen előírások megfogalmazására. Ennek keretében fel kell mérni azokat a közbeszerzés tárgyához kapcsolódó sajátosságokat is, amelyek lehetővé teszik azt, hogy ténylegesen használható és egyben hasznos értékelési előírások kerüljenek megfogalmazásra és alkalmazásra

<sup>105</sup> A KDB D.2/17/2018. számú határozata.

<sup>106</sup> A KDB D.356/15/2019. számú határozata, [25].

<sup>107</sup> A D.311/16/2017. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 107.K.700.344/2018/5. számú ítéletét, ezt hatályában fenntartotta a Kúria Kfv.III.38.120/2018/4. számú ítélete.

<sup>108</sup> A D.311/16/2017. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Törvényszék 107.K.700.344/2018/5. számú ítéletét, ezt hatályában fenntartotta a Kúria Kfv.III.38.120/2018/4. számú ítélete.

<sup>109</sup> A KDB D.317/11/2018. számú határozata.

az eljárásban. Továbbá dönteni kell arról is, hogy az ajánlatkérő milyen iratok (igazolások) benyújtását várja el az ajánlati vállalások alátámasztására. Emellett lehetőség van az ún. fordított értékelés [a Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdésének] alkalmazására vonatkozó rendelkezés megtételére is.

Szintén lényeges eleme a jogi szabályozásnak az *ajánlati kötöttség*, amelynek már az ajánlattételi határidő lejártát követően van különös jelentősége, figyelemmel a szerződés teljesítésére is. („Az üzleti biztonságot nagymértékben sértené, ha a szerződő fél utóbb – a saját érdekkörébe tartozó okból – a maga által kialakított feltételeket is megkérdőjelezhetné.”)<sup>110</sup> Az ajánlati kötöttség behatárolja az értékelésre kerülő ajánlati elemekhez kapcsolódó hiányok pótlásának, illetve az ellentmondások feloldásának lehetőségét, tekintettel arra, hogy „A Döntőbizottság álláspontja szerint nem minősíthető érvényesnek az az ajánlat, amelyet az ajánlati kötöttség beálltát követően módosítottak, és nem értékelhető a megadott bírálati szempontok szerint olyan ajánlati vállalás, amelyet az ajánlati kötöttség megsértésével tettek.”<sup>111</sup> Egy hibásan rögzített mértékegység, egy figyelmen kívül hagyott értelmezési előírás vagy egy elrontott (elírt), illetve hiányos felolvasólap felveti a Kbt. 71. § (8) bekezdés *a)-b)* pontja szerinti korlátozás alkalmazásának szükségét, nem kevés jogvitát kiváltva ezzel. Sajátos megkülönböztetési alap az, hogy valamely felolvasólapon szereplő megajánlás – a KDB kifejezéseivel élve – „klasszikus ajánlattevői vállalás”, vagy pedig csak megajánlott termék paramétereinek ismertetése („adatközlés”), ugyanis „Érvénytelenséget az nem eredményezhet, ha az összehasonlításra kerülő műszaki paraméterek a felolvasólapon nem megfelelően kerültek feltüntetésre, mivel azok egyértelmű igazolása a megfelelő módon megtörtént.”<sup>112</sup>

El kell egymástól határolni az *értékelés és az érvényesség (érvénytelenség)*, valamint a szakmai ajánlat kérdését. A Kúria a Kfv.IV.37.286/2019/3. számú ítéletében elvi élel kimondta, hogy a „[k]özbeszerzés során érvénye-

sülő jogkövetkezmények szempontjából alapvető jelentősége van annak, hogy az ajánlatkérő valamely elvárása az ajánlattétel mely részéhez kapcsolódik. Míg a szakmai ajánlat meg nem felelése a műszaki specifikációban meghatározottak tekintetében érvénytelenséget okoz, addig a nyertes kiválasztása körében megajánlott műszaki paramétereknek való nem vagy nem teljes megfelelés az ajánlat érvénytelenségét nem eredményezi.”<sup>113</sup>

A közbeszerzési eljárás eredménye megállapításának alapjául az *értékelés elvégzése* szolgál. Az ajánlatkérő – az ajánlati kötöttség szabályaiból kifolyólag – a saját előírásaitól nem térhet el. Ebben a körben az érvényesség kérdése is vizsgálendő, ugyanis „A Döntőbizottság kitér arra is, hogy a bírálati szempont, részszempontok alapján történő értékelésre csak érvényes ajánlat vonatkozásában kerülhet sor. [...] A kérelmező ajánlata a fentiek alapján érvénytelen, az nem vonható a kiválasztott bírálati szempont, bírálati részszempontok alapján értékelésre kerülő ajánlatok körébe.”<sup>114</sup> Továbbá az is lényeges, hogy az ajánlatkérő akkor sem mentesül az értékelés kötelezettsége alól, ha csak egy érvényes ajánlat van, ugyanis „Rögzíteni szükséges azt is, hogy a Kbt. egyetlen érvényes ajánlat előfordulása esetében sem ad lehetőséget az ajánlattevő ajánlatának automatikus nyertessé nyilvánítására, így ajánlatkérő ebben az esetben sem mentesül az ajánlat megadott bírálati módszer szerinti értékelése alól.”<sup>115</sup>

Végül említést kell tenni az értékelési szempontokhoz kapcsolódó *jogorvoslati eljárások* néhány sajátosságáról. A jogvesztő határidők megtartottságát minden esetben vizsgálni szükséges, vagyis meg kell állapítani azt, hogy a jogsértésről mikor, milyen dokumentumokból szerzett a kérelmező ténylegesen tudomást. Az ajánlattételi határidő lejártát követően a KDB már csak azt vizsgálhatja, hogy az ajánlatkérő a saját előírásai szerint végezte-e el az értékelést (a bírálatot), tekintettel arra is, hogy „A közbeszerzési ajánlat elbírálásáról szóló, az ajánlat érvénytelenségét megállapító ajánlatkérői döntés elleni jogorvoslati kérelemben már nem lehet vitatni

<sup>110</sup> A Győri Ítéletábla Gf.20416/2009/4. számú ítélete.

<sup>111</sup> A KDB D.489/35/2012. számú határozata. A döntést keresettel támadták.

<sup>112</sup> A KDB D.188/21/2020. számú határozata.

<sup>113</sup> A KDB D.15/16/2020. számú határozata. A döntést keresettel támadták.

<sup>114</sup> A KDB D.1033/10/2016. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.045/2017/68. számú ítéletét.

<sup>115</sup> A KDB D.850/9/2010. számú határozata.

az ajánlati kiírás tartalmát.”<sup>116</sup> A közbeszerzési dokumentumok (az értékelésre vonatkozó ajánlatkérői rendelkezések) vizsgálatára hivatalbóli kiterjesztés keretében van lehetőség, azonban ennek hiányában nem lehet

túlterjeszkedni a törvény szerinti vizsgálati terjedelem határain,<sup>117</sup> ugyanakkor „[a] hivatalbóli kiterjesztés alkalmazása a Döntőbizottság kompetenciája, a bírósági gyakorlat szerint annak elmaradása nem jogsértő.”<sup>118</sup>

# KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN APPRAKÉSZ!

## NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS



MENEDZSER ÉRTESÍTŐ • STATISZTIKÁK • FELHÍVÁSFIGYELŐ • HIRDETMÉNYEK • HATÁROZATOK

Folyamatosan frissülő applikációknak már több mint 6000 felhasználója van.  
Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltsse le Ön is a Napi Közbeszerzést!



<sup>116</sup> A Kúria Kfv.III.37.162/2018/5. számú ítélete, [54].

<sup>117</sup> Ld. a Kúria Kfv.III.37.312/2017/4. számú ítéletének [22] bekezdését.

<sup>118</sup> A KDB D.789/21/2006. számú határozata. A kereset elutasításáról ld. a Fővárosi Bíróság 25.K.31.143/2007/6. számú ítéletét, ennek helybenhagyásáról a Fővárosi Ítéletábrla 4.Kf.27.480/2008/6. számú ítéletét.



# STATISZTIKA

## Az uniós eljárásrendű közbeszerzési eljárások néhány főbb statisztikai adata 2023 I-III. negyedévében

Varga László, statisztikai elemző, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.1.5

Címszavak: statisztika, közbeszerzés, eljárásrend, uniós eljárásrend, ajánlatkérők típusa, eljárások száma, eljárások értéke, ajánlatok száma, kkv

2023 I-III. negyedévében az összes eredményesen zárult közbeszerzési eljárás<sup>1</sup> valamivel kevesebb, mint felét (42,9%-át, 2461 db), értékének pedig közel négyötödét (82,8%-át, 1598,1 Mrd Ft) tették ki az uniós eljárásrendű közbeszerzések, amelyek közül európai uniós forrást kb. minden ötödik (21,7%) eljárás tartalmazott, 27,7%-os értékarányt<sup>2</sup> alkotva az uniós eljárásrendű közbeszerzéseken belül. Az ajánlatkérők típusa szerint a legtöbb közbeszerzés az uniós eljárásrendben a közjogi szervezetekhez tartozott (31,1%-os aránnyal), őket követték az egyéb ajánlatkérők (27,1%), valamint a közszolgáltatók<sup>3</sup> (19,2%) és a regioná-

lis/helyi szintű ajánlatkérők (18,4%), miközben a központi szintű ajánlatkérőkhöz kapcsolódó eljárások száma mindössze 4,2%-os hányadot tett ki. Értékarány szempontjából az egyéb ajánlatkérők bizonyultak a legjelentősebbnek (28,9%) az uniós eljárásrenden belül, nem sokkal meghaladva a közszolgáltatók (26,2%) kategóriáját, miközben a közjogi szervezetek (21%), a regionális/helyi szintű ajánlatkérők (13,4%), és a központi szintű ajánlatkérők (10,5%) által lebonyolított közbeszerzések értékhányadai kevésbé bizonyultak jelentősnek az uniós eljárásrend esetén (1. táblázat).

### 1. TÁBLÁZAT: AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK FŐBB ADATAI AZ AJÁNLATKÉRŐK TÍPUSA SZERINT, 2023 I-III. NEGYEDÉV

Megnevezés	Eljárások száma (db)	Összérték (Mrd Ft)	Eljárások számának aránya (%)	Eljárások értékének aránya (%)
Összesen	2461	1598,1	100%	100%
Nyertes kkv-k	1866	1020,3	75,8%	63,9%
EU finanszírozás	535	442,6	21,7%	27,7%
Ajánlatkérő típusa	Eljárások száma (db)	Összérték (Mrd Ft)	Eljárások számának aránya (%)	Eljárások értékének aránya (%)
közjogi szervezet	767	335,7	31,1%	21,0%
egyéb	666	461,6	27,1%	28,9%
közszolgáltató	472	419,2	19,2%	26,2%
regionális/helyi szintű	452	213,5	18,4%	13,4%
központi szintű	104	168,1	4,2%	10,5%

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

<sup>1</sup> A cikkben szereplő adatok és statisztikai kimutatások az eredményes közbeszerzési eljárásokra vonatkoznak, amelyek nem irányultak keretmegállapodás megkötésére.

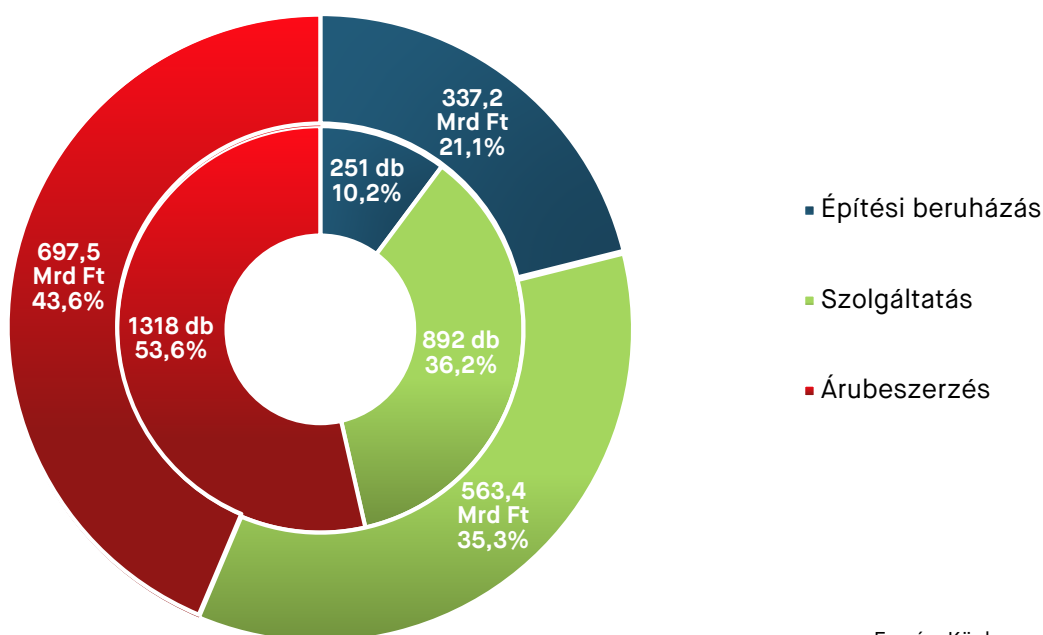
<sup>2</sup> Az erre vonatkozó adatok – amelyek az eredménytájékoztató hirdetményekben található „a beszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos” mező alapján – azt mutatják, hogy a közbeszerzések összértékének mekkora részéhez kapcsolódott európai uniós forrás (az adatok tehát nem a közbeszerzési eljárásokban felhasznált európai uniós források támogatási intenzitását mutatják).

<sup>3</sup> Az ajánlatkérők közül közszolgáltatóknak tekintjük azokat, amelyek a hirdetményben az ajánlatkérő típusára vonatkozó megjelölés alapján magukat ebbe a kategóriába sorolják, vagy közszolgáltatókra vonatkozó hirdetményt tesznek közzé.

2023 I-III. negyedévét tekintve az uniós eljárásrendben az árubeszerzés tárgyú közbeszerzési eljárások alkották a legnagyobb arányt (53,6%, 1318 db), ezt követték a szolgáltatás-megrendelések (36,2%, 892 db), valamint az építési beruházások (10,2%, 251 db). Az eljárások értékét tekintve az uniós eljárásrenden belül a legnagyobb hányadot (43,6%, 697,5 Mrd Ft) szintén az árubeszerzések tették ki, megha-

ladv a szolgáltatás-megrendelések (35,3%, 563,4 Mrd Ft) és az építési beruházások (21,1%, 337,2 Mrd Ft) értékarányát is. Az 1. ábrán látható adatok alapján az uniós eljárásrendű közbeszerzési eljárások tárgy szerinti megoszlása 2023 I-III. negyedévében jelentősen eltért attól, mint az összes 2023 I-III. negyedévi eredményes eljárás esetén, a közbeszerzések számának és értékének megoszlására vonatkozóan is.

1. ÁBRA: AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA A BESZERZÉSEK TÁRGYA SZERINT, 2023 I-III. NEGYEDÉV



Forrás: Közbeszerzési Hatóság

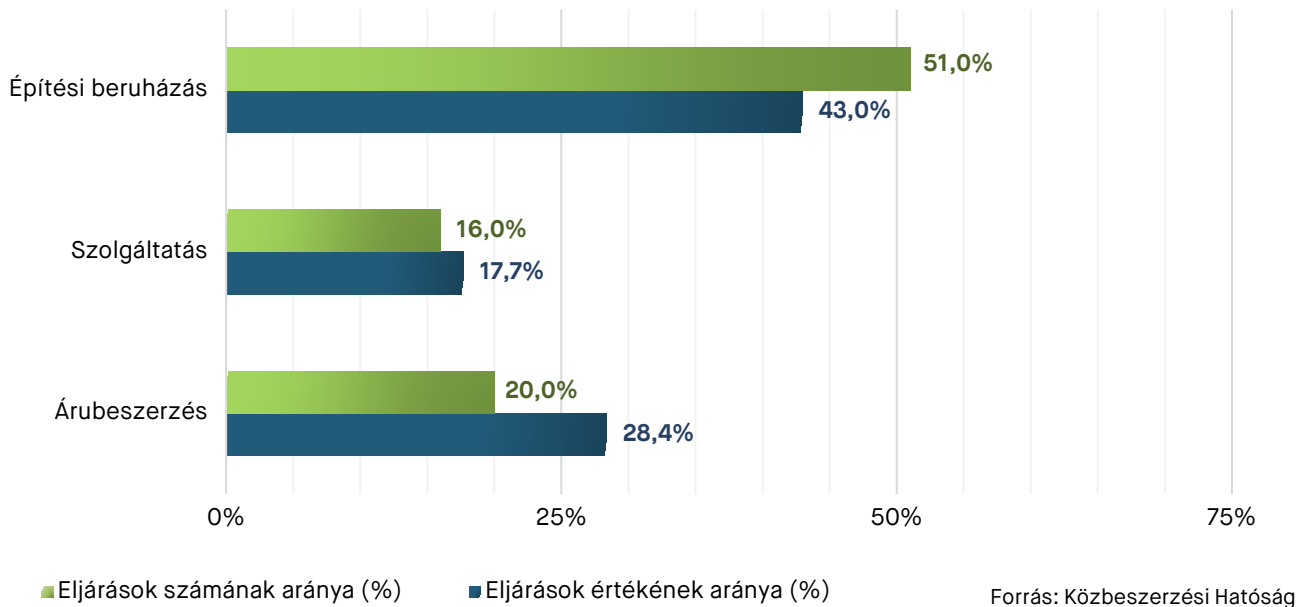
EU finanszírozás az uniós eljárásrendű építési beruházások kb. feléhez (51%) kötődött, ami értékáron is közel azonos hányadot jelentett (43%), ezzel együtt az európai uniós források jelentősége az építési beruházások esetén volt a legnagyobb az uniós eljárásrendű közbeszerzések darabszámát és értékét illetően is. A szolgáltatás-megrendelés tárgyú közbeszerzések mindössze 16%-a kapcsolódott EU finanszírozáshoz az uniós eljárásrenden belül, ami értékarányt tekintve 17,7%-ot jelentett, alulmúlva az EU forrást tartalmazó árubeszerzéseket, amelyek eljárásainak darabszáma 20%-os arányt, értékük pedig 28,4%-os hányadot tett ki az adott beszerzési tárgyon belül 2023 I-III. negyedévében (2. ábra). Az EU finanszírozáshoz kapcsolódó közbeszerzések számarányai az egyes beszerzési tárgyakon belül az

uniós eljárásrendben hasonló mértékűnek bizonyultak 2023 I-III. negyedévében, mint a nemzeti eljárásrendű közbeszerzések esetén.

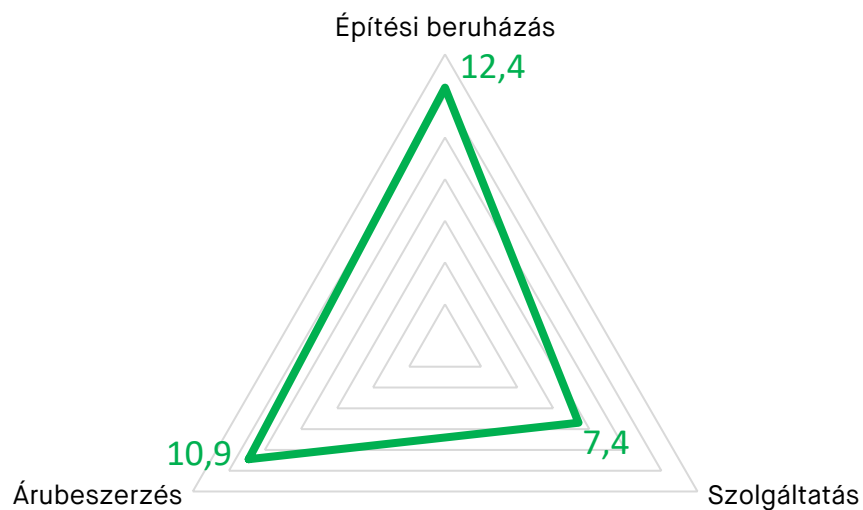
Az uniós eljárásrendű közbeszerzések ajánlatainak átlagos száma 2023 I-III. negyedévében 12,4 db volt az építési beruházások esetén, ami meghaladja az ebben az időszakban mért összes eredményes eljáráshoz tartozó adatot (7,8).<sup>4</sup> Az egy eljárásra jutó ajánlatok átlagos száma az uniós eljárásrendű árubeszerzések esetén 10,9 db volt ugyanabban az időszakban, miközben a szolgáltatás-megrendelések esetén 7,4 db ajánlat érkezett be átlagosan egy eljárásra az uniós eljárásrendben, ami a közbeszerzési piacon fennálló versenyhelyzetet jelzi (3. ábra).

<sup>4</sup>Az egyes közbeszerzési eljárásokra jutó ajánlatok átlagos számának meghatározásakor az eljárásokhoz tartozó összes ajánlat figyelembevételre került, függetlenül az eljárásokhoz tartozó részek darabszámától.

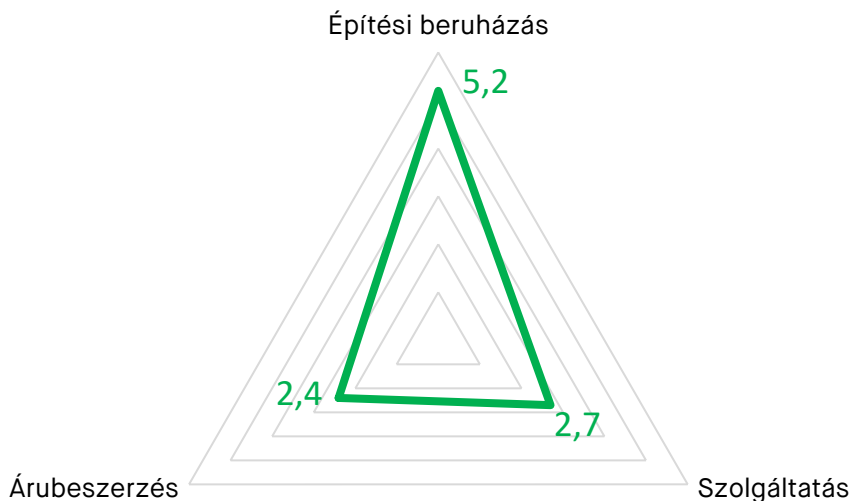
2. ÁBRA: AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ, EU FORRÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK ARÁNYA (%) A BESZERZÉSEK TÁRGYA SZERINT, 2023 I-III. NEGYEDÉV



3. ÁBRA: AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK AJÁNLATAINAK ÁTLAGOS SZÁMA (DB) A BESZERZÉSEK TÁRGYA SZERINT, 2023 I-III. NEGYEDÉV



4. ÁBRA: AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ KÖZBESZERZÉSI SZERZŐDÉSEK AJÁNLATAINAK ÁTLAGOS SZÁMA (DB) A BESZERZÉSEK TÁRGYA SZERINT, 2023 I-III. NEGYEDÉV

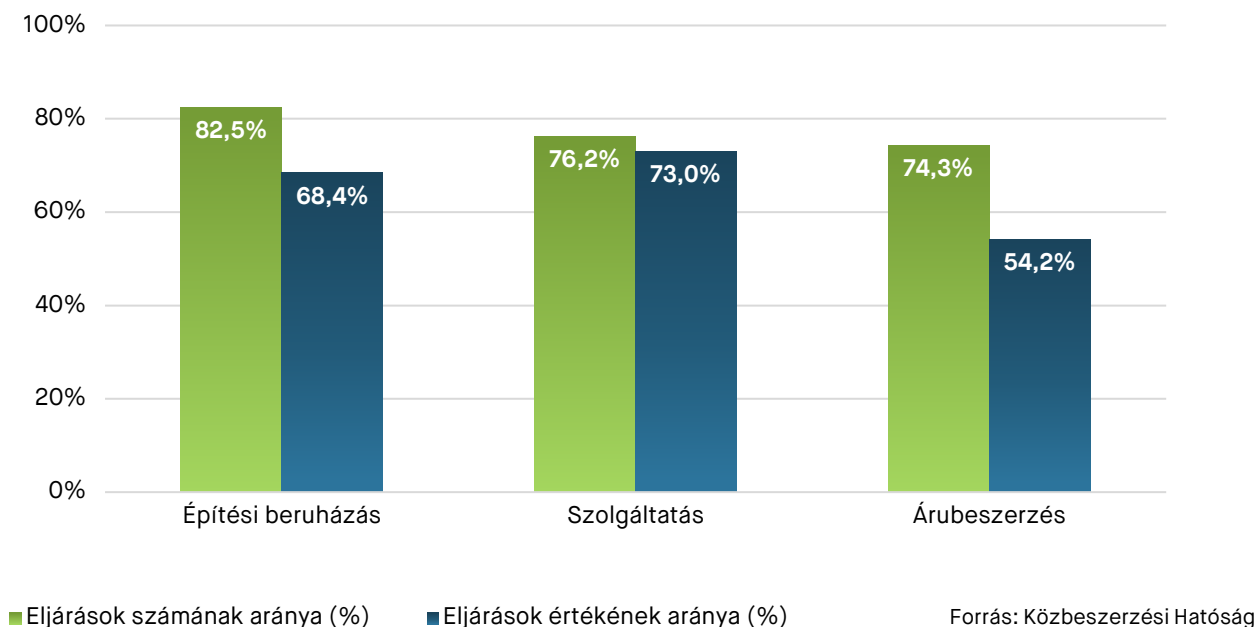


Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az egy közbeszerzési részre jutó ajánlatok átlagos száma alapján szintén megállapítható (4. ábra), hogy a közbeszerzési piacon a versenyhelyzet fennáll, attól függetlenül, hogy a teljes közbeszerzési eljárásokat, vagy azoknak a részeit vesszük alapul a kimutatások elkészítésekor, hiszen az építési beruházások esetén az uniós eljárásrendben átlagosan kb. 5 db ajánlat érkezett be egy-egy közbeszerzési részre, miközben a szolgáltatás-megrendelések esetén ez a mutató átlagosan 2,7 db ajánlatra, az árubeszerzések esetén pedig átlagosan 2,4 db ajánlatra vonatkozott 2023 I-III. negyedévében. Megjegyzésként érdemes hozzáfűzni, hogy egy közbeszerzési eljárásban feltételezhetően annál több ajánlat szerepel, minél több részből áll az eljárás, ugyanakkor ez nem teljesen magától értetődő, hiszen léteznek eredménytelen részek is, továbbá előfordulhat, hogy pl. 3 db részre csak 6 db ajánlat érkezik, miközben más eljárásban egyetlen részhez tartozhat ugyanennyi ajánlat.

2023 I-III. negyedévében az uniós eljárásrendű építési beruházások 82,5%-a tartalmazott nyertes kis- és középvállalkozást, amihez 68,4%-os értékarány kapcsolódott, így megközelítőleg 10 db uniós eljárásrendű építési beruházásból átlagosan 8 db foglalt magába nyertes kkv-t. Hasonlóan magas hányad jellemezte a kkv-k által elnyert közbeszerzések darabszámát a szolgáltatás-megrendelések és az árubeszerzések esetén is az uniós eljárásrendben, amelyeknél közel azonos arány (kb. 75%) volt jellemző mindkét beszerzési tárgy vonatkozásában. Az 5. ábra jól szemlélteti a kkv-k által betöltött jelentős szerepet a hazai közbeszerzések esetén, a relatív alacsonyabb értékarányok szempontjából figyelembe véve, hogy az uniós eljárásrend alá tartozó közbeszerzések (a nemzeti eljárásrendhez képest) jellemzően a magasabb értékű, ugyanakkor számosságát tekintve kisebb kategóriát alkotják a hazai közbeszerzések vonatkozásában az elmúlt évek tapasztalatai alapján.

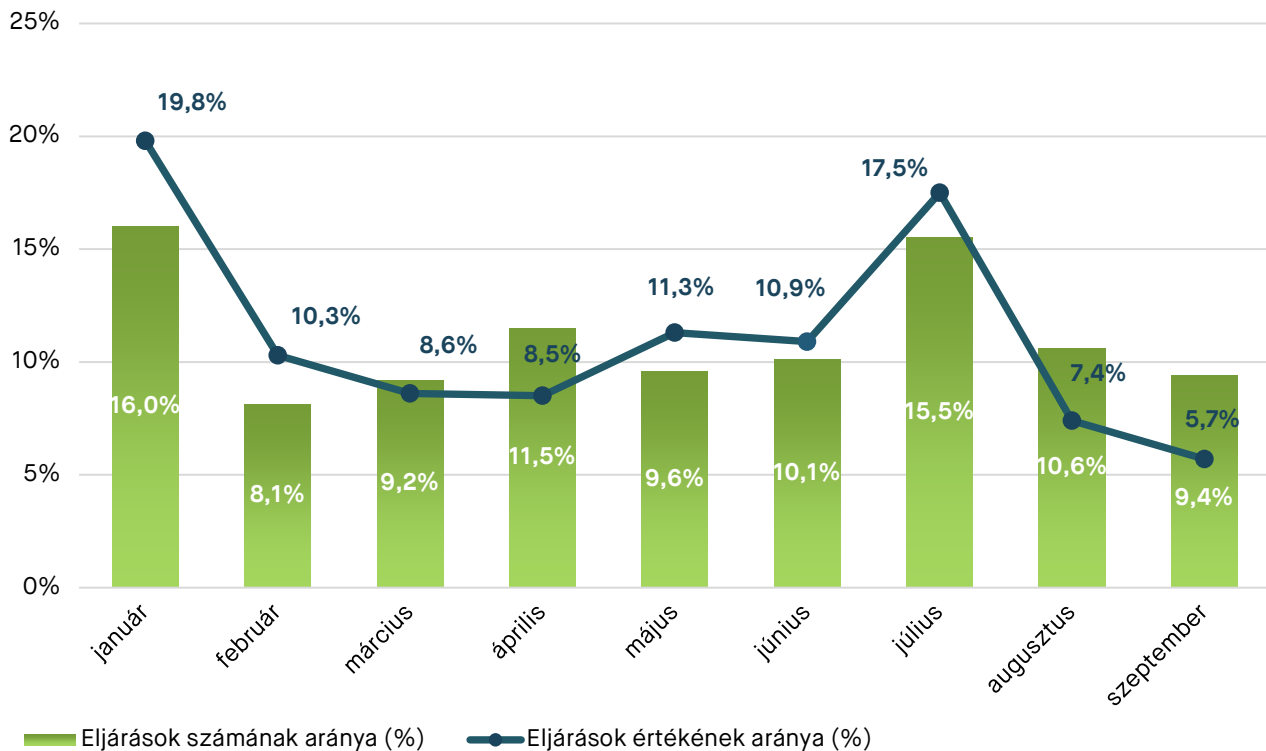
5. ÁBRA: A KKV-K ÁLTAL ELNYERT UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK ARÁNYA (%) AZ EGYES BESZERZÉSI TÁRGYAKON BELÜL, 2023 I-III. NEGYEDÉV



2023 I-III. negyedévében amennyiben az uniós eljárásrendű közbeszerzések megoszlását havi bontásban tekintjük számarány és értékarány szempontjából, az I. és a III. negyedév bizonyult jelentősebbnek. Az egyes hónapok között fennálló legnagyobb eltérés az eljárások számarányát tekintve 7,9 százalékpontot tett ki január és február között, a legnagyobb hányad pedig a januári (16%) és a júliusi (15,5%) hónapokhoz kapcsolódott az uniós eljárásrendű közbeszerzések darabszámát illetően. Az eljárások értékarányát tekintve szintén a januári hónap bizonyult a legjelentő-

sebbnek (19,8%), nem sokkal meghaladva a júliusi (17,5%) hónap értékarányát. Az uniós eljárásrendű közbeszerzések értékének hányada mindazonáltal a szeptemberi hónapban bizonyult a legalacsonyabbnak (5,7%), ami 1,7 százalékponttal volt kevesebb az augusztusi hónap (7,4%) adatához képest, amelyhez a második legalacsonyabb értékarány tartozott. Ugyanúgy, mint a nemzeti eljárásrendben, a közbeszerzések darabszáma az uniós eljárásrendben is hasonló mértékben oszlott meg 2023 I-III. negyedévében, mint az eljárások értéke (6. ábra).

6. ÁBRA: AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA HAVONTA, 2023 I-III. NEGYEDÉV

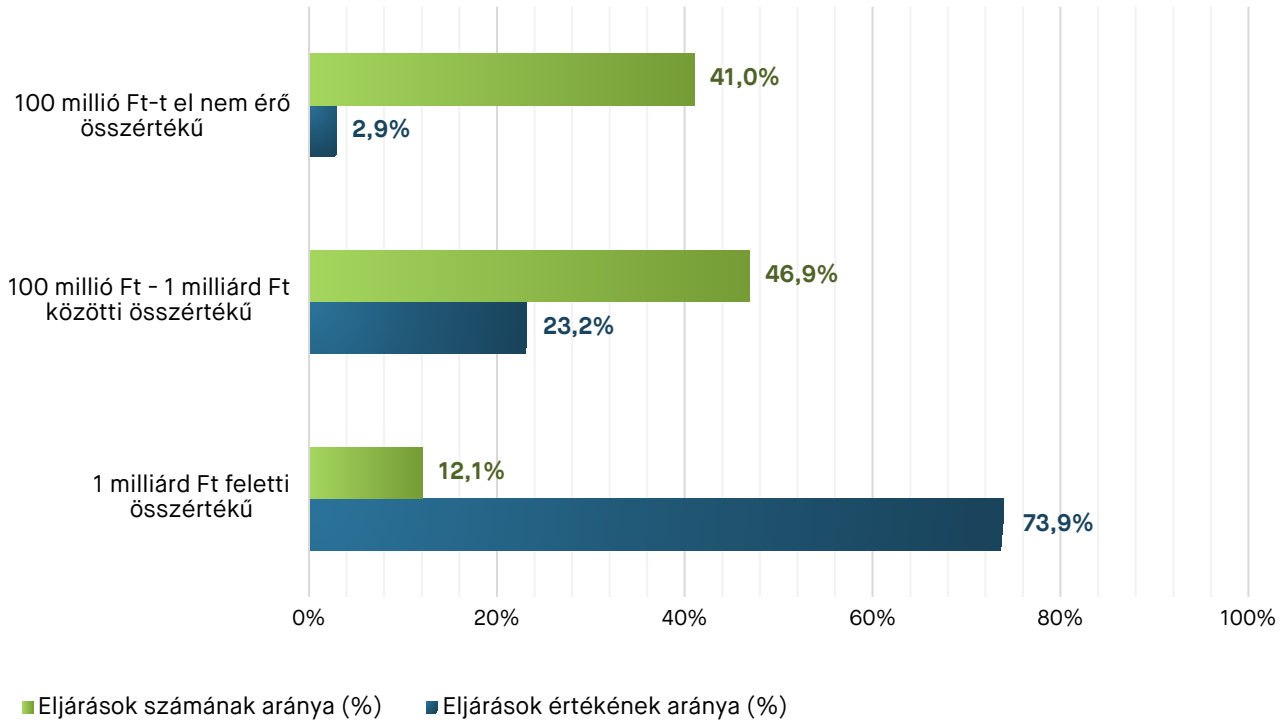


Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az uniós eljárásrendű közbeszerzéseket érték kategóriák szerint vizsgálva megállapítható, hogy 2023 I-III. negyedévében az eljárások darabszáma abban az esetben volt a legnagyobb (46,9%-os arányt alkotva), amikor értékük 100 millió és 1 milliárd forint közé esett, ugyanakkor a 100 millió forintnál alacsonyabb értékű eljárások is jelentős hányadot alkottak (41%) darabszám tekintetében. Az uniós eljárásrendű közbeszerzések tehát ebben az időszakban hozzávetőlegesen egyforma mértékben kapcsolódtak a relatív kis- és közepes értékű eljárásokhoz, miközben az 1 milliárd forint feletti értékű uniós eljárásrendű közbeszerzések darabszá-

ma kevésbé bizonyult jelentősnek (12,1%-os aránnyal). 2023 I-III. negyedévében ugyanakkor az uniós eljárásrendben lebonyolított közbeszerzések értékének kb. háromnegyede (73,9%) tartozott az 1 milliárd forint feletti érték kategóriához, ami jelentősen meghaladta a 100 millió és 1 milliárd forint közötti értékű közbeszerzésekhez tartozó hányadot is (23,2%), miközben a 100 millió forintot el nem érő uniós eljárásrendű közbeszerzések aránya (2,9%) kevésbé bizonyult jelentősnek ebben az időszakban az eljárások értékének megoszlása szempontjából (7. ábra).

7. ÁBRA: AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDŰ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%) ÉRTÉKKATEGÓRIÁK SZERINT, 2023 I-III. NEGYEDÉV



Forrás: Közbeszerzési Hatóság



**KÖZBESZERZÉSI  
HATÓSÁG**